

Tekstiili- ja muotialan perustutkinto

Tekstiili- ja muotialan perustutkinto

Tutkinnon suorittaneen osaaminen

Tekstiili- ja muotialan perustutkinnon suorittanut

- toimii asiakaslähtöisesti, vastuullisesti ja suunnitelmallisesti työelämän pelisääntöjä noudattaen
- työskentelee laatu- ja kustannustietoisesti kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti
- käyttää eri materiaaleja ja valmistustekniikoita sekä tarkoituksenmukaisia koneita, laitteita ja työvälineitä
- hyödyntää tietoa muodista ja muotoilusta sekä trendejä, visuaalisuutta ja muodonhallintaa
- viestii osaamisestaan ja ammattitaidostaan hyödyntäen digitaalisuutta
- toimii yhteistyökykyisesti alan globaalissa ja monikulttuurisessa toimintaympäristössä.

Työtehtäviä, joissa tutkinnon suorittanut voi toimia

Tekstiili- ja muotialan perustutkinnon suorittanut työskentelee suuntautumisensa mukaan joko valmistus-, myynti-, markkinointi- tai huoltotehtävissä. Alan työpaikkoja ovat tekstiilimateriaaleja, tekstiilejä, tekstiilituotteita, vaatteita, asusteita tai jalkineita valmistavat yritykset. Lisäksi työpaikkoja on myymälöissä, puvustamoissa, pesuloissa, vuokraamoissa tai muissa palveluyrityksissä.

- Ompelija (PT) ompelee ja valmistaa tuotteita sarjatuotannon eri vaiheissa.
- Vaatturi (PT) valmistaa vaatteita vaatturityönä.
- Mittatilausompelija (PT) valmistaa vaatteita mittatilaustyönä.
- Modisti (PT) valmistaa päähineitä ja asusteita.
- Suutari (PT) valmistaa ja korjaa jalkineita.
- Muotiassistentti (PT) toimii assistenttina muodin alalla.
- Sisustustekstiilien valmistaja (PT) valmistaa sisustustekstiilejä ja -tuotteita.
- Tekstiilihuoltaja (PT) tekee tekstiilihuoltoalan töitä pesulassa tai vastaavassa työympäristössä.
- Designstekstiilien valmistaja (PT) suunnittelee ja valmistaa yksilöllisiä designstekstiilituotteita uusilla tai perinteisillä menetelmillä ja tekniikoilla tai niiden yhdistelmillä.
- Tekstiilien valmistaja (PT) valmistaa tekstiilimateriaaleja ja tekstiilejä teollisuudessa.

Perusteen nimi	Tekstiili- ja muotialan perustutkinto
Määräyksen diaarinumero	OPH-4295-2022
Korvattavat määräykset	OPH-5013-2021
Koulutukset	Tekstiili- ja muotialan perustutkinto (352441)
Tutkintonimikkeet	Ompelija (PT) (10203) Mittatilausompelija (PT) (10204) Muotiassistentti (PT) (10205) Sisustustekstiilien valmistaja (PT) (10206) Designstekstiilien valmistaja (PT) (10207) Tekstiilien valmistaja (PT) (10208) Vaatturi (PT) (10217) Modisti (PT) (10218) Suutari (PT) (10219)

Voimaantulo

Pdf luotu

Tekstiilihuoltaja (PT) (10220)

01.08.2023

28.10.2022

Sisältö

1. Tutkinnon muodostuminen.	1
2. Tutkinnon osat.	21
2.1. Tekstiili- ja muotialan työympäristössä toimiminen, 30 osp (107044). .	21
2.2. Tuotteistaminen ja osaamisesta viestiminen, 10 osp (107045).	23
2.3. Sarjatuotannossa toimiminen ja teollinen ompelu, 45 osp (107046). .	25
2.4. Vaatteen valmistaminen vaatturityönä, 45 osp (107047).	27
2.5. Vaatteen valmistaminen mittatilaustyönä, 45 osp (107048).	30
2.6. Asusteiden valmistaminen, 45 osp (107049).	32
2.7. Jalkineiden valmistaminen, 45 osp (107050).	34
2.8. Muodin alalla assistenttina toimiminen, 45 osp (107051).	36
2.9. Sisustustekstiilien valmistaminen, 45 osp (107052).	38
2.10. Tekstiilien huoltaminen, 45 osp (107053).	40
2.11. Designtekstiilien valmistaminen, 45 osp (107054).	42
2.12. Teollisten tekstiilien valmistaminen, 45 osp (107055).	44
2.13. Kaavoittaminen, 15 osp (107056).	46
2.14. Neuletuotteiden valmistaminen, 15 osp (107057).	48
2.15. Tekstiili- ja muotialan tuotteiden korjaaminen ja muokkaaminen, 15 osp (107058).	50
2.16. Nahkatuotteiden valmistaminen, 15 osp (107059).	52
2.17. Turkistuotteiden valmistaminen, 15 osp (107060).	54
2.18. Jalkineiden korjaaminen, 15 osp (107061).	56
2.19. Tekstiili- ja muotialan kiertotaloustuotteen valmistaminen, 15 osp (107062).	58
2.20. Stailaaminen, 15 osp (107063).	60
2.21. Erikoismateriaalien ja -tekniikoiden käyttäminen, 15 osp (107064). .	62
2.22. Erikoistuotteiden valmistaminen, 15 osp (107065).	64
2.23. Erikoislaitteen hyödyntäminen valmistuksessa, 15 osp (107066). . .	66
2.24. Tekstiilikuitujen ja langan valmistaminen, 15 osp (107067).	68
2.25. Teollinen kutominen, 15 osp (107068).	70
2.26. Neulosten teollinen valmistaminen, 15 osp (107069).	72
2.27. Kuitukankaiden valmistaminen, 15 osp (107070).	74
2.28. Viimeistys ja värjäys, 15 osp (107071).	76
2.29. Tekstiililajittelussa toimiminen, 15 osp (107072).	78
2.30. Tekstiili- ja muotialan koneiden huoltaminen ja kunnossapito, 30 osp (107073).	80
2.31. Erikoistekstiilien huoltaminen, 15 osp (107074).	82

2.32. Sairaalatekstiilien huoltaminen, 15 osp (107075).	84
2.33. Tekstiili- ja muotialan tuotteiden vuokraustoiminta, 15 osp (107076).	86
2.34. Pesulan tehtävissä toimiminen, 15 osp (107077).	87
2.35. Nahan valmistaminen, 15 osp (107078).	90
2.36. Ohjaustehtävissä toimiminen, 15 osp (107079).	92
2.37. Tekstiili- ja muotialan myyntitehtävissä toimiminen, 15 osp (107080).	94
2.38. Verkkokauppaympäristössä toimiminen, 15 osp (107081).	96
2.39. Tekstiili- ja muotialan projektissa toimiminen, 15 osp (107082). . . .	98
2.40. Jalkineiden kaavoittaminen, 15 osp (107083).	100
2.41. Digitaalinen kaavoittaminen, 15 osp (107084).	102
2.42. Laakaus ja leikkuu, 15 osp (107085).	104
2.43. Huippuosaajana toimiminen, 15 osp (106730).	106
2.44. Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp (106735).	108
2.45. Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp (106734). .	109
2.46. Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp (106731).	111
2.47. Yrityksessä toimiminen, 15 osp (106733).	113
2.48. Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp (106732).	115
2.49. Tekstiilituotteiden teollinen ompelu, 15 osp (107086).	117
2.50. Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 11 osp (106727).	120
2.51. Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 6 osp (106728).	141
2.52. Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen, 9 osp (106729).	146
4. Liite 1. Arvoperusta.	158
5. Liite 2. Luvat ja pätevyyydet.	159

1. Tutkinnon muodostuminen

Tekstiili- ja muotialan perustutkinnon laajuus on 180 osaamispistettä. Tutkinto muodostuu ammatillisista tutkinnon osista (145 osaamispistettä) ja yhteisistä tutkinnon osista (35 osaamispistettä). Tutkintoon sisältyy kaksi kaikille pakollista tutkinnon osaa **Tekstiili- ja muotialan työympäristössä toimiminen** (30 osaamispistettä) ja **Tuotteistaminen ja osaamisesta viestiminen** (10 osaamispistettä) sekä **yksi tutkintonimikkeen määräävä pakollinen tutkinnon osa** (45 osaamispistettä). Lisäksi opiskelija valitsee yhteisistä tutkinnon osista (35 osaamispistettä) sekä valinnaisia tutkinnon osia siten että tutkinnon kokonaislaajuus 180 osaamispistettä täyttyy.

Tutkintonimike määräytyy, suoritettaessa koko tekstiili- ja muotialan perustutkinto, pakollisen tutkintonimikkeen määrittävän tutkinnon osan mukaan seuraavasti:

- Sarjatuotannossa toimiminen ja teollinen ompelu, **ompelija (PT)**
- Vaatteen valmistaminen vaatturityönä, **vaatturi (PT)**
- Vaatteen valmistaminen mittatilaustyönä, **mittatilausompelija (PT)**
- Asusteiden valmistaminen, **modisti (PT)**
- Jalkineiden valmistaminen, **suutari (PT)**
- Muodin alalla assistenttina toimiminen, **muotiassistentti (PT)**
- Sisustustekstiilien valmistaminen, **sisustustekstiilien valmistaja (PT)**
- Tekstiilien huoltaminen, **tekstiilihuoltaja (PT)**
- Designtekstiilien valmistaminen, **designtekstiilien valmistaja (PT)**
- Teollisten tekstiilien valmistaminen, **tekstiilien valmistaja (PT)**

Mikäli valitaan valinnaisena tutkinnon osana toinen tutkintonimikkeen määrittävä tutkinnon osa suoritettaessa koko tutkinto, määrää pakollisena valittu tutkinnon osa tutkintonimikkeen.

AMMATILLISET TUTKINNON OSAT 145 OSP	
Pakolliset tutkinnon osat 40 osp	
Tekstiili- ja muotialan työympäristössä toimiminen, 30 osp	
Tuotteistaminen ja osaamisesta viestiminen, 10 osp	
Ompelija (PT) 105 osp	
Pakolliset tutkinnon osat 45 osp	
Sarjatuotannossa toimiminen ja teollinen ompelu, 45 osp	
<i>Mikäli valitset tämän tutkinnon osan suoritettaessa koko tekstiili- ja muotialan perustutkinto, on tutkintonimikkeesi ompelija (PT).</i>	
Valinnaiset tutkinnon osat 60 osp	
<i>Valitaan 60 osaamispistettä.</i>	
Vaatteen valmistaminen vaatturityönä, 45 osp	
Vaatteen valmistaminen mittatilaustyönä, 45 osp	
Asusteiden valmistaminen, 45 osp	
Jalkineiden valmistaminen, 45 osp	
Muodin alalla assistenttina toimiminen, 45 osp	
Sisustustekstiilien valmistaminen, 45 osp	
Tekstiilien huoltaminen, 45 osp	
Designtekstiilien valmistaminen, 45 osp	
Teollisten tekstiilien valmistaminen, 45 osp	
Kaavoittaminen, 15 osp	
Neuletuotteiden valmistaminen, 15 osp	
Tekstiili- ja muotialan tuotteiden korjaaminen ja muokkaaminen, 15 osp	
Nahkatuotteiden valmistaminen, 15 osp	
Turkistuotteiden valmistaminen, 15 osp	
Jalkineiden korjaaminen, 15 osp	
Tekstiili- ja muotialan kiertotaloustuotteen valmistaminen, 15 osp	
Stailaaminen, 15 osp	
Erikoismateriaalien ja -tekniikoiden käyttäminen, 15 osp	
Erikoistuotteiden valmistaminen, 15 osp	
Erikoislaitteen hyödyntäminen valmistuksessa, 15 osp	
Tekstiilikuitujen ja langan valmistaminen, 15 osp	
Teollinen kutominen, 15 osp	
Neulosten teollinen valmistaminen, 15 osp	
Kuitukankaiden valmistaminen, 15 osp	
Viimeistys ja värjäys, 15 osp	
Tekstiililajittelussa toimiminen, 15 osp	
Tekstiili- ja muotialan koneiden huoltaminen ja kunnossapito, 30 osp	

Erikoistekstiilien huoltaminen, 15 osp
Sairaalatekstiilien huoltaminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan tuotteiden vuokraustoiminta, 15 osp
Pesulan tehtävissä toimiminen, 15 osp
Nahan valmistaminen, 15 osp
Ohjaustehtävissä toimiminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan myyntitehtävissä toimiminen, 15 osp
Verkkokauppaympäristössä toimiminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan projektissa toimiminen, 15 osp
Jalkineiden kaavoittaminen, 15 osp
Digitaalinen kaavoittaminen, 15 osp
Laakausta ja leikkuu, 15 osp
Huippuosaajana toimiminen, 15 osp
Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp
Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp
Yrityksessä toimiminen, 15 osp
Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
Tutkinnon osa taideteollisuuden perustutkinnosta 15-45 osp <i>Tutkintoon voi sisällyttää tutkinnon osan taideteollisuusalan perustutkinnosta. Sisällytettävän tutkinnon laajuus on tässä kohtaa enintään 45 osp ja vähintään 15 osp.</i>
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5-15 osp <i>Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.</i>
Tutkinnon osa tai osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5-15 osp <i>Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia toisesta ammatillisen perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta perusteesta.</i>
Korkeakouluopinnot 5-15 osp <i>Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.</i>
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja 1-25 osp
Vaatturi (PT) 105 osp
Pakolliset tutkinnon osat 45 osp
Vaatteen valmistaminen vaatturityönä, 45 osp <i>Mikäli valitset tämän tutkinnon osan suorittaessa koko tekstiili- ja muotialan perustutkinto, on tutkintonimikkeesi vaatturi (PT).</i>
Valinnaiset tutkinnon osat 60 osp

Valitaan 60 osaamispistettä.
Sarjatuotannossa toimiminen ja teollinen ompelu, 45 osp
Vaateen valmistaminen mittatilaustyönä, 45 osp
Asusteiden valmistaminen, 45 osp
Jalkineiden valmistaminen, 45 osp
Muodin alalla assistenttina toimiminen, 45 osp
Sisustustekstiilien valmistaminen, 45 osp
Tekstiilien huoltaminen, 45 osp
Designtekstiilien valmistaminen, 45 osp
Teollisten tekstiilien valmistaminen, 45 osp
Kaavoittaminen, 15 osp
Neuletuotteiden valmistaminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan tuotteiden korjaaminen ja muokkaaminen, 15 osp
Nahkatuotteiden valmistaminen, 15 osp
Turkistuotteiden valmistaminen, 15 osp
Jalkineiden korjaaminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan kiertotaloustuotteen valmistaminen, 15 osp
Stailaaminen, 15 osp
Erikoismateriaalien ja -tekniikoiden käyttäminen, 15 osp
Erikoistuotteiden valmistaminen, 15 osp
Erikoislaitteen hyödyntäminen valmistuksessa, 15 osp
Tekstiilikuitujen ja langan valmistaminen, 15 osp
Teollinen kutominen, 15 osp
Neulosten teollinen valmistaminen, 15 osp
Kuitukankaiden valmistaminen, 15 osp
Viimeistys ja värjäys, 15 osp
Tekstiililajittelussa toimiminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan koneiden huoltaminen ja kunnossapito, 30 osp
Erikoistekstiilien huoltaminen, 15 osp
Sairaalekstiilien huoltaminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan tuotteiden vuokraustoiminta, 15 osp
Pesulan tehtävissä toimiminen, 15 osp
Nahan valmistaminen, 15 osp
Ohjaustehtävissä toimiminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan myyntitehtävissä toimiminen, 15 osp
Verkkokauppaympäristössä toimiminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan projektissa toimiminen, 15 osp
Jalkineiden kaavoittaminen, 15 osp

Tekstiilituotteiden teollinen ompelu, 15 osp
Laakaus ja leikkuu, 15 osp
Digitaalinen kaavoittaminen, 15 osp
Huippuosajana toimiminen, 15 osp
Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp
Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp
Yrityksessä toimiminen, 15 osp
Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
Tutkinnon osa taideteollisuuden perustutkinnosta 15-45 osp <i>Tutkintoon voi sisällyttää tutkinnon osan taideteollisuusalan perustutkinnosta. Sisällytettävän tutkinnon laajuus on tässä kohtaa enintään 45 osp ja vähintään 15 osp.</i>
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5-15 osp <i>Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.</i>
Tutkinnon osa tai osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5-15 osp <i>Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia toisesta ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteesta</i>
Korkeakouluopinnot 5-15 osp <i>Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.</i>
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja 1-25 osp
Mittatilausompelija (PT) 105 osp
Pakolliset tutkinnon osat 45 osp
Vaatteen valmistaminen mittatilaustyönä, 45 osp, P <i>Mikäli valitset tämän tutkinnon osan suorittaessa koko tekstiili- ja muotialan perustutkinto, on tutkintonimikkeesi mittatilausompelija (PT).</i>
Valinnaiset tutkinnon osat 60 osp <i>Valitaan 60 osaamispistettä.</i>
Sarjatuotannossa toimiminen ja teollinen ompelu, 45 osp
Vaatteen valmistaminen vaatturityönä, 45 osp
Asusteiden valmistaminen, 45 osp
Jalkineiden valmistaminen, 45 osp
Muodin alalla assistenttina toimiminen, 45 osp
Sisustustekstiilien valmistaminen, 45 osp
Tekstiilien huoltaminen, 45 osp

Designtekstiilien valmistaminen, 45 osp
Teollisten tekstiilien valmistaminen, 45 osp
Kaavoittaminen, 15 osp
Neuletuotteiden valmistaminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan tuotteiden korjaaminen ja muokkaaminen, 15 osp
Nahkatuotteiden valmistaminen, 15 osp
Turkistuotteiden valmistaminen, 15 osp
Jalkineiden korjaaminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan kiertotaloustuotteen valmistaminen, 15 osp
Stailaaminen, 15 osp
Erikoismateriaalien ja -tekniikoiden käyttäminen, 15 osp
Erikoistuotteiden valmistaminen, 15 osp
Erikoislaitteen hyödyntäminen valmistuksessa, 15 osp
Tekstiilikuitujen ja langan valmistaminen, 15 osp
Teollinen kutominen, 15 osp
Neulosten teollinen valmistaminen, 15 osp
Kuitukankaiden valmistaminen, 15 osp
Viimeistys ja värjäys, 15 osp
Tekstiililajittelussa toimiminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan koneiden huoltaminen ja kunnossapito, 30 osp
Erikoistekstiilien huoltaminen, 15 osp
Sairaalekstiilien huoltaminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan tuotteiden vuokraustoiminta, 15 osp
Pesulan tehtävissä toimiminen, 15 osp
Nahan valmistaminen, 15 osp
Ohjaustehtävissä toimiminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan myyntitehtävissä toimiminen, 15 osp
Verkkokauppaympäristössä toimiminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan projektissa toimiminen, 15 osp
Jalkineiden kaavoittaminen, 15 osp
Tekstiilituotteiden teollinen ompelu, 15 osp
Laakaus ja leikkuu, 15 osp
Digitaalinen kaavoittaminen, 15 osp
Huippuosaajana toimiminen, 15 osp
Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp
Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp
Yrityksessä toimiminen, 15 osp

Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
Tutkinnon osa taideteollisuuden perustutkinnosta 15-45 osp <i>Tutkintoon voi sisällyttää tutkinnon osan taideteollisuusalan perustutkinnosta. Sisällytettävän tutkinnon laajuus on tässä kohtaa enintään 45 osp ja vähintään 15 osp.</i>
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5-15 osp <i>Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.</i>
Tutkinnon osa tai osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5-15 osp <i>Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia toisesta ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteesta.</i>
Korkeakouluopinnot 5-15 osp <i>Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.</i>
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja 1-25 osp
Modisti (PT) 105 osp
Pakolliset tutkinnon osat 45 osp Asusteiden valmistaminen, 45 osp, P <i>Mikäli valitset tämän tutkinnon osan suoritettaessa koko tekstiili- ja muotialan perustutkinto, on tutkintonimikkeesi modisti (PT).</i>
Valinnaiset tutkinnon osat 60 osp <i>Valitaan 60 osaamispistettä.</i>
Sarjatuotannossa toimiminen ja teollinen ompelu, 45 osp
Vaatteen valmistaminen vaatturityönä, 45 osp
Vaatteen valmistaminen mittatilaustyönä, 45 osp
Jalkineiden valmistaminen, 45 osp
Muodin alalla assistenttina toimiminen, 45 osp
Sisustustekstiilien valmistaminen, 45 osp
Tekstiilien huoltaminen, 45 osp
Designtekstiilien valmistaminen, 45 osp
Teollisten tekstiilien valmistaminen, 45 osp
Kaavoittaminen, 15 osp
Neuletuotteiden valmistaminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan tuotteiden korjaaminen ja muokkaaminen, 15 osp
Nahkatuotteiden valmistaminen, 15 osp
Turkistuotteiden valmistaminen, 15 osp
Jalkineiden korjaaminen, 15 osp

Tekstiili- ja muotialan kiertotaloustuotteen valmistaminen, 15 osp
Stailaaminen, 15 osp
Erikoismateriaalien ja -tekniikoiden käyttäminen, 15 osp
Erikoist tuotteiden valmistaminen, 15 osp
Erikoislaitteen hyödyntäminen valmistuksessa, 15 osp
Tekstiilikuitujen ja langan valmistaminen, 15 osp
Teollinen kutominen, 15 osp
Neulosten teollinen valmistaminen, 15 osp
Kuitukankaiden valmistaminen, 15 osp
Viimeistys ja värjäys, 15 osp
Tekstiililajittelussa toimiminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan koneiden huoltaminen ja kunnossapito, 30 osp
Erikoistekstiilien huoltaminen, 15 osp
Sairaalekstiilien huoltaminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan tuotteiden vuokraustoiminta, 15 osp
Pesulan tehtävissä toimiminen, 15 osp
Nahan valmistaminen, 15 osp
Ohjaustehtävissä toimiminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan myyntitehtävissä toimiminen, 15 osp
Verkkokauppaympäristössä toimiminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan projektissa toimiminen, 15 osp
Jalkineiden kaavoittaminen, 15 osp
Tekstiilituotteiden teollinen ompelu, 15 osp
Laakaus ja leikkuu, 15 osp
Digitaalinen kaavoittaminen, 15 osp
Huippuosaajana toimiminen, 15 osp
Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp
Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp
Yrityksessä toimiminen, 15 osp
Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
Tutkinnon osa taideteollisuuden perustutkinnosta 15-45 osp <i>Tutkintoon voi sisällyttää tutkinnon osan taideteollisuusalan perustutkinnosta. Sisällytettävän tutkinnon laajuus on tässä kohtaa enintään 45 osp ja vähintään 15 osp.</i>
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5-15 osp <i>Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.</i>

Tutkinnon osa tai osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5-15 osp <i>Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia toisesta ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteesta.</i>
Korkeakouluopinnot 5-15 osp <i>Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.</i>
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja 1-25 osp
Suutari (PT) 105 osp
Pakolliset tutkinnon osat 45 osp
Jalkineiden valmistaminen, 45 osp, P <i>Mikäli valitset tämän tutkinnon osan suoritettaessa koko tekstiili- ja muotialan perustutkinto, on tutkintonimikkeesi suutari (PT).</i>
Valinnaiset tutkinnon osat 60 osp <i>Valitaan 60 osaamispistettä.</i>
Sarjatuotannossa toimiminen ja teollinen ompelu, 45 osp
Vaatteen valmistaminen vaatturityönä, 45 osp
Vaatteen valmistaminen mittatilaustyönä, 45 osp
Asusteiden valmistaminen, 45 osp
Muodin alalla assistenttina toimiminen, 45 osp
Sisustustekstiilien valmistaminen, 45 osp
Tekstiilien huoltaminen, 45 osp
Designtekstiilien valmistaminen, 45 osp
Teollisten tekstiilien valmistaminen, 45 osp
Kaavoittaminen, 15 osp
Neuletuotteiden valmistaminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan tuotteiden korjaaminen ja muokkaaminen, 15 osp
Nahkatuotteiden valmistaminen, 15 osp
Turkistuotteiden valmistaminen, 15 osp
Jalkineiden korjaaminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan kiertotaloustuotteen valmistaminen, 15 osp
Stailaaminen, 15 osp
Erikoismateriaalien ja -tekniikoiden käyttäminen, 15 osp
Erikoistuotteiden valmistaminen, 15 osp
Erikoislaitteen hyödyntäminen valmistuksessa, 15 osp
Tekstiilikuitujen ja langan valmistaminen, 15 osp
Teollinen kutominen, 15 osp
Neulosten teollinen valmistaminen, 15 osp
Kuitukankaiden valmistaminen, 15 osp

Viimeistys ja värjäys, 15 osp
Tekstiililajittelussa toimiminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan koneiden huoltaminen ja kunnossapito, 30 osp
Erikoistekstiilien huoltaminen, 15 osp
Sairaalekstiilien huoltaminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan tuotteiden vuokraustoiminta, 15 osp
Pesulan tehtävissä toimiminen, 15 osp
Nahan valmistaminen, 15 osp
Ohjaustehtävissä toimiminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan myyntitehtävissä toimiminen, 15 osp
Verkkokauppaympäristössä toimiminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan projektissa toimiminen, 15 osp
Jalkineiden kaavoittaminen, 15 osp
Tekstiilituotteiden teollinen ompelu, 15 osp
Laakaus ja leikkuu, 15 osp
Digitaalinen kaavoittaminen, 15 osp
Huippuosajana toimiminen, 15 osp
Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp
Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp
Yrityksessä toimiminen, 15 osp
Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
Tutkinnon osa taideteollisuuden perustutkinnosta 15-45 osp <i>Tutkintoon voi sisällyttää tutkinnon osan taideteollisuusalan perustutkinnosta. Sisällytettävän tutkinnon laajuus on tässä kohtaa enintään 45 osp ja vähintään 15 osp.</i>
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5-15 osp <i>Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.</i>
Tutkinnon osa tai osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5-15 osp <i>Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia toisesta ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteesta.</i>
Korkeakouluopinnot 5-15 osp <i>Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.</i>
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja 1-25 osp
Muotiassistentti (PT) 105 osp

Pakolliset tutkinnon osat 45 osp
Muodin alalla assistenttina toimiminen, 45 osp, P <i>Mikäli valitset tämän tutkinnon osan suoritettaessa koko tekstiili- ja muotialan perustutkinto, on tutkintonimikkeesi muotiassistentti (PT).</i>
Valinnaiset tutkinnon osat 60 osp <i>Valitaan 60 osaamispistettä.</i>
Sarjatuotannossa toimiminen ja teollinen ompelu, 45 osp
Vaateen valmistaminen vaatturityönä, 45 osp
Vaateen valmistaminen mittatilaustyönä, 45 osp
Asusteiden valmistaminen, 45 osp
Jalkineiden valmistaminen, 45 osp
Sisustustekstiilien valmistaminen, 45 osp
Tekstiilien huoltaminen, 45 osp
Designtekstiilien valmistaminen, 45 osp
Teollisten tekstiilien valmistaminen, 45 osp
Kaavoittaminen, 15 osp
Neuletuotteiden valmistaminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan tuotteiden korjaaminen ja muokkaaminen, 15 osp
Nahkatuotteiden valmistaminen, 15 osp
Turkistuotteiden valmistaminen, 15 osp
Jalkineiden korjaaminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan kiertotaloustuotteen valmistaminen, 15 osp
Stailaaminen, 15 osp
Erikoismateriaalien ja -tekniikoiden käyttäminen, 15 osp
Erikoistuotteiden valmistaminen, 15 osp
Erikoislaitteen hyödyntäminen valmistuksessa, 15 osp
Tekstiilikuitujen ja langan valmistaminen, 15 osp
Teollinen kutominen, 15 osp
Neulosten teollinen valmistaminen, 15 osp
Kuitukankaiden valmistaminen, 15 osp
Viimeistys ja värjäys, 15 osp
Tekstiililajittelussa toimiminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan koneiden huoltaminen ja kunnossapito, 30 osp
Erikoistekstiilien huoltaminen, 15 osp
Sairaalekstiilien huoltaminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan tuotteiden vuokraustoiminta, 15 osp
Pesulan tehtävissä toimiminen, 15 osp
Nahan valmistaminen, 15 osp

Ohjaustehtävissä toimiminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan myyntitehtävissä toimiminen, 15 osp
Verkkokauppaympäristössä toimiminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan projektissa toimiminen, 15 osp
Jalkineiden kaavoittaminen, 15 osp
Tekstiilituotteiden teollinen ompelu, 15 osp
Laakaus ja leikkuu, 15 osp
Digitaalinen kaavoittaminen, 15 osp
Huippuosaajana toimiminen, 15 osp
Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp
Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp
Yrityksessä toimiminen, 15 osp
Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
Tutkinnon osa taideteollisuuden perustutkinnosta 15-45 osp <i>Tutkintoon voi sisällyttää tutkinnon osan taideteollisuusalan perustutkinnosta. Sisällytettävän tutkinnon laajuus on tässä kohtaa enintään 45 osp ja vähintään 15 osp.</i>
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5-15 osp <i>Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.</i>
Tutkinnon osa tai osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5-15 osp <i>Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia toisesta ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteesta.</i>
Korkeakouluopinnot 5-15 osp <i>Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.</i>
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja 1-25 osp
Sisustustekstiilien valmistaja (PT) 105 osp
Pakolliset tutkinnon osat 45 osp
Sisustustekstiilien valmistaminen, 45 osp, P <i>Mikäli valitset tämän tutkinnon osan suorittaessa koko tekstiili- ja muotialan perustutkinto, on tutkintonimikkeesi sisustustekstiilien valmistaja (PT).</i>
Valinnaiset tutkinnon osat 60 osp <i>Valitaan 60 osaamispistettä.</i>
Sarjatuotannossa toimiminen ja teollinen ompelu, 45 osp
Vaatteen valmistaminen vaatturityönä, 45 osp

Vaatteen valmistaminen mittatilaustyönä, 45 osp
Asusteiden valmistaminen, 45 osp
Jalkineiden valmistaminen, 45 osp
Muodin alalla assistenttina toimiminen, 45 osp
Tekstiilien huoltaminen, 45 osp
Designtekstiilien valmistaminen, 45 osp
Teollisten tekstiilien valmistaminen, 45 osp
Kaavoittaminen, 15 osp
Neuletuotteiden valmistaminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan tuotteiden korjaaminen ja muokkaaminen, 15 osp
Nahkatuotteiden valmistaminen, 15 osp
Turkistuotteiden valmistaminen, 15 osp
Jalkineiden korjaaminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan kiertotaloustuotteen valmistaminen, 15 osp
Stailaaminen, 15 osp
Erikoismateriaalien ja -tekniikoiden käyttäminen, 15 osp
Erikoistuotteiden valmistaminen, 15 osp
Erikoislaitteen hyödyntäminen valmistuksessa, 15 osp
Tekstiilikuitujen ja langan valmistaminen, 15 osp
Teollinen kutominen, 15 osp
Neulosten teollinen valmistaminen, 15 osp
Kuitukankaiden valmistaminen, 15 osp
Viimeistys ja värjäys, 15 osp
Tekstiililajittelussa toimiminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan koneiden huoltaminen ja kunnossapito, 30 osp
Erikoistekstiilien huoltaminen, 15 osp
Sairaalatekstiilien huoltaminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan tuotteiden vuokraustoiminta, 15 osp
Pesulan tehtävissä toimiminen, 15 osp
Nahan valmistaminen, 15 osp
Ohjaustehtävissä toimiminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan myyntitehtävissä toimiminen, 15 osp
Verkkokauppaympäristössä toimiminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan projektissa toimiminen, 15 osp
Jalkineiden kaavoittaminen, 15 osp
Tekstiilituotteiden teollinen ompelu, 15 osp
Laakaus ja leikkuu, 15 osp
Digitaalinen kaavoittaminen, 15 osp

Huippuosaajana toimiminen, 15 osp
Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp
Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp
Yrityksessä toimiminen, 15 osp
Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
Tutkinnon osa taideteollisuuden perustutkinnosta 15-45 osp <i>Tutkintoon voi sisällyttää tutkinnon osan taideteollisuusalan perustutkinnosta. Sisällytettävän tutkinnon laajuus on tässä kohtaa enintään 45 osp ja vähintään 15 osp.</i>
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5-15 osp <i>Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.</i>
Tutkinnon osa tai osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5-15 osp <i>Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia toisesta ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteesta.</i>
Korkeakouluopinnot 5-15 osp <i>Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.</i>
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja 1-25 osp
Tekstiilihuoltaja (PT) 105 osp
Pakolliset tutkinnon osat 45 osp
Tekstiilien huoltaminen, 45 osp, P <i>Mikäli valitset tämän tutkinnon osan suoritettaessa koko tekstiili- ja muotialan perustutkinto, on tutkintonimikkeesi tekstiilihuoltaja (PT).</i>
Valinnaiset tutkinnon osat 60 osp <i>Valitaan 60 osaamispistettä.</i>
Sarjatuotannossa toimiminen ja teollinen ompelu, 45 osp
Vaatteen valmistaminen vaatturityönä, 45 osp
Vaatteen valmistaminen mittatilaustyönä, 45 osp
Asusteiden valmistaminen, 45 osp
Jalkineiden valmistaminen, 45 osp
Muodin alalla assistenttina toimiminen, 45 osp
Sisustustekstiilien valmistaminen, 45 osp
Designtekstiilien valmistaminen, 45 osp
Teollisten tekstiilien valmistaminen, 45 osp
Kaavoittaminen, 15 osp

Neuletuotteiden valmistaminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan tuotteiden korjaaminen ja muokkaaminen, 15 osp
Nahkatuotteiden valmistaminen, 15 osp
Turkistuotteiden valmistaminen, 15 osp
Jalkineiden korjaaminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan kiertotaloustuotteen valmistaminen, 15 osp
Stailaaminen, 15 osp
Erikoismateriaalien ja -tekniikoiden käyttäminen, 15 osp
Erikoistuotteiden valmistaminen, 15 osp
Erikoislaitteen hyödyntäminen valmistuksessa, 15 osp
Tekstiilikuitujen ja langan valmistaminen, 15 osp
Teollinen kutominen, 15 osp
Neulosten teollinen valmistaminen, 15 osp
Kuitukankaiden valmistaminen, 15 osp
Viimeistys ja värjäys, 15 osp
Tekstiililajittelussa toimiminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan koneiden huoltaminen ja kunnossapito, 30 osp
Erikoistekstiilien huoltaminen, 15 osp
Sairaalekstiilien huoltaminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan tuotteiden vuokraustoiminta, 15 osp
Pesulan tehtävissä toimiminen, 15 osp
Nahan valmistaminen, 15 osp
Ohjaustehtävissä toimiminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan myyntitehtävissä toimiminen, 15 osp
Verkkokauppaympäristössä toimiminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan projektissa toimiminen, 15 osp
Jalkineiden kaavoittaminen, 15 osp
Tekstiilituotteiden teollinen ompelu, 15 osp
Laakaus ja leikkuu, 15 osp
Digitaalinen kaavoittaminen, 15 osp
Huippuosaajana toimiminen, 15 osp
Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp
Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp
Yrityksessä toimiminen, 15 osp
Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
Tutkinnon osa taideteollisuuden perustutkinnosta 15-45 osp

<i>Tutkintoon voi sisällyttää tutkinnon osan taideteollisuusalan perustutkinnosta. Sisällytettävän tutkinnon laajuus on tässä kohtaa enintään 45 osp ja vähintään 15 osp.</i>
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5-15 osp <i>Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.</i>
Tutkinnon osa tai osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5-15 osp <i>Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia toisesta ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteesta.</i>
Korkeakouluopinnot 5-15 osp <i>Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.</i>
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja 1-25 osp
Designtekstiilien valmistaja (PT) 105 osp
Pakolliset tutkinnon osat 45 osp
Designtekstiilien valmistaminen, 45 osp, P <i>Mikäli valitset tämän tutkinnon osan suoritettaessa koko tekstiili- ja muotialan perustutkinto, on tutkintonimikkeesi designtekstiilien valmistaja (PT).</i>
Valinnaiset tutkinnon osat 60 osp <i>Valitaan 60 osaamispistettä.</i>
Sarjatuotannossa toimiminen ja teollinen ompelu, 45 osp
Vaatteen valmistaminen vaatturityönä, 45 osp
Vaatteen valmistaminen mittatilaustyönä, 45 osp
Asusteiden valmistaminen, 45 osp
Jalkineiden valmistaminen, 45 osp
Muodin alalla assistenttina toimiminen, 45 osp
Sisustustekstiilien valmistaminen, 45 osp
Tekstiilien huoltaminen, 45 osp
Teollisten tekstiilien valmistaminen, 45 osp
Kaavoittaminen, 15 osp
Neuletuotteiden valmistaminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan tuotteiden korjaaminen ja muokkaaminen, 15 osp
Nahkatuotteiden valmistaminen, 15 osp
Turkistuotteiden valmistaminen, 15 osp
Jalkineiden korjaaminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan kiertotaloustuotteen valmistaminen, 15 osp
Stailaaminen, 15 osp
Erikoismateriaalien ja -tekniikoiden käyttäminen, 15 osp

Erikoistuotteiden valmistaminen, 15 osp
Erikoislaitteen hyödyntäminen valmistuksessa, 15 osp
Tekstiilikuitujen ja langan valmistaminen, 15 osp
Teollinen kutominen, 15 osp
Neulosten teollinen valmistaminen, 15 osp
Kuitukankaiden valmistaminen, 15 osp
Viimeistys ja värjäys, 15 osp
Tekstiililajittelussa toimiminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan koneiden huoltaminen ja kunnossapito, 30 osp
Erikoistekstiilien huoltaminen, 15 osp
Sairaalatekstiilien huoltaminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan tuotteiden vuokraustoiminta, 15 osp
Pesulan tehtävissä toimiminen, 15 osp
Nahan valmistaminen, 15 osp
Ohjaustehtävissä toimiminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan myyntitehtävissä toimiminen, 15 osp
Verkkokauppaympäristössä toimiminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan projektissa toimiminen, 15 osp
Jalkineiden kaavoittaminen, 15 osp
Tekstiilituotteiden teollinen ompelu, 15 osp
Laakaus ja leikkuu, 15 osp
Digitaalinen kaavoittaminen, 15 osp
Huippuosaajana toimiminen, 15 osp
Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp
Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp
Yrityksessä toimiminen, 15 osp
Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
Tutkinnon osa taideteollisuuden perustutkinnosta 15-45 osp <i>Tutkintoon voi sisällyttää tutkinnon osan taideteollisuusalan perustutkinnosta. Sisällytettävän tutkinnon laajuus on tässä kohtaa enintään 45 osp ja vähintään 15 osp.</i>
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5-15 osp <i>Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.</i>
Tutkinnon osa tai osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5-15 osp

<i>Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia toisesta ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteesta.</i>
Korkeakouluopinnot 5-15 osp <i>Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.</i>
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja 1-25 osp
Tekstiilien valmistaja (PT) 105 osp
Pakolliset tutkinnon osat 45 osp
Teollisten tekstiilien valmistaminen, 45 osp, P <i>Mikäli valitset tämän tutkinnon osan suoritettaessa koko tekstiili- ja muotialan perustutkinto, on tutkintonimikkeesi tekstiilien valmistaja (PT).</i>
Valinnaiset tutkinnon osat 60 osp <i>Valitaan 60 osaamispistettä.</i>
Sarjatuotannossa toimiminen ja teollinen ompelu, 45 osp
Vaateen valmistaminen vaatturityönä, 45 osp
Vaateen valmistaminen mittatilaustyönä, 45 osp
Asusteiden valmistaminen, 45 osp
Jalkineiden valmistaminen, 45 osp
Muodin alalla assistenttina toimiminen, 45 osp
Sisustustekstiilien valmistaminen, 45 osp
Tekstiilien huoltaminen, 45 osp
Designtekstiilien valmistaminen, 45 osp
Kaavoittaminen, 15 osp
Neuletuotteiden valmistaminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan tuotteiden korjaaminen ja muokkaaminen, 15 osp
Nahkatuotteiden valmistaminen, 15 osp
Turkistuotteiden valmistaminen, 15 osp
Jalkineiden korjaaminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan kiertotaloustuotteen valmistaminen, 15 osp
Stailaaminen, 15 osp
Erikoismateriaalien ja -tekniikoiden käyttäminen, 15 osp
Erikoistuotteiden valmistaminen, 15 osp
Erikoislaitteen hyödyntäminen valmistuksessa, 15 osp
Tekstiilikuitujen ja langan valmistaminen, 15 osp
Teollinen kutominen, 15 osp
Neulosten teollinen valmistaminen, 15 osp
Kuitukankaiden valmistaminen, 15 osp
Viimeistys ja värjäys, 15 osp

Tekstiililajittelussa toimiminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan koneiden huoltaminen ja kunnossapito, 30 osp
Erikoistekstiilien huoltaminen, 15 osp
Sairaalatekstiilien huoltaminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan tuotteiden vuokraustoiminta, 15 osp
Pesulan tehtävissä toimiminen, 15 osp
Nahan valmistaminen, 15 osp
Ohjaustehtävissä toimiminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan myyntitehtävissä toimiminen, 15 osp
Verkkokauppaympäristössä toimiminen, 15 osp
Tekstiili- ja muotialan projektissa toimiminen, 15 osp
Jalkineiden kaavoittaminen, 15 osp
Tekstiilituotteiden teollinen ompelu, 15 osp
Laakausta ja leikkuuta, 15 osp
Digitaalinen kaavoittaminen, 15 osp
Huippuosajana toimiminen, 15 osp
Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp
Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp
Yrityksessä toimiminen, 15 osp
Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
Tutkinnon osa taideteollisuuden perustutkinnosta 15-45 osp <i>Tutkintoon voi sisällyttää tutkinnon osan taideteollisuusalan perustutkinnosta. Sisällytettävän tutkinnon laajuus on tässä kohtaa enintään 45 osp ja vähintään 15 osp.</i>
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5-15 osp <i>Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.</i>
Tutkinnon osa tai osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5-15 osp <i>Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia toisesta ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteesta.</i>
Korkeakouluopinnot 5-15 osp <i>Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.</i>
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja 1-25 osp
YHTEISET TUTKINNON OSAT 35 OSP
Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 11 osp

Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 6 osp
Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen, 9 osp
Yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osaamistavoitteet 9 osp <i>Yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osaamistavoitteet ovat tutkinnon perusteissa määrättyjä tai koulutuksen järjestäjän päättämiä muita valinnaisia osaamistavoitteita, jotka tukevat kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä tavoitteita. Valinnaisiin osaamistavoitteisiin voidaan sisällyttää myös opiskelijan aiemmin hankkimaa osaamista, joka tukee kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä osaamistavoitteita</i>

2. Tutkinnon osat

2.1. Tekstiili- ja muotialan työympäristössä toimiminen, 30 osp (107044)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Tekstiili- ja muotialan työympäristön keskeisten piirteiden tunnistaminen

Opiskelija

- tunnistaa alan keskeisiä toimijoita ja yrityksiä
- tunnistaa erilaisia alan työympäristöjä ja niiden erityispiirteitä
- tunnistaa alan arvoketjun muodostumisen keskeisiä periaatteita
- nimeää tyypillisiä alalla käytettäviä materiaaleja ja niiden käyttökohteita
- selvittää alalla käytettävien materiaalien tuotetietoja ja ympäristövaikutuksia
- tietää erilaisia tuotetietojen merkitsemistapoja ja alalla käytettäviä standardeja

Työn suunnittelu

Opiskelija

- perehtyy työtehtävään tai vastaanottaa työtilauksen
- selvittää tuotteen tai palvelun laatuvaatimukset
- vertailee tuotteen tai palvelun toteuttamisen tapoja
- valitsee tuotteen tai palvelun toteuttamiseksi tarvittavat käyttötarkoitukseen soveltuvat materiaalit
- ottaa materiaalivalinnoissa huomioon tuotteen tai palvelun elinkaaren, turvallisuuden ja ekologisuuden
- valitsee työn toteutukseen soveltuvat työmenetelmät
- aikatauluttaa työn toteutuksen
- arvioi materiaali- ja työ kustannukset
- laatii suunnitelman työn toteutuksesta

Työn toteuttaminen

Opiskelija

- etenee työprosessissa suunnitelman mukaisesti
- noudattaa työyhteisön toimintatapoja
- toimii osana työyhteisöä arvostaen omaa ja muiden työtä
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- tunnistaa ja ennakoii työturvallisuusriskejä ja estää vaaratilanteita
- käyttää valittuja materiaaleja laatuvaatimusten mukaisesti
- ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita
- käyttää koneita ja laitteita tarkoituksenmukaisesti
- toteuttaa tuotteen tai palvelun laatuvaatimusten mukaisesti
- huolehtii käytettävistä työvälineistä, koneista ja laitteista
- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja sekä sopii mahdollisista muutoksista
- huolehtii työhyvinvoinnistaan ja käyttää ergonomisia työasentoja
- huolehtii työympäristön siisteydestä ja järjestyksestä
- välttää hävikkiä sekä lajittelee ja kierrättää jätteet
- tallentaa tuotetiedot tai palvelukuvauksen sekä tarkoituksenmukaiset dokumentit työstä
- arvioi tuotteen tai palvelun laatua
- arvioi työskentelyyn käyttämänsä aikaa ja työn kannattavuutta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä perehtymällä ammattialaan ja sen työympäristöön, valmistamalla tekstiili- ja muotialan palvelun alalle soveltuvassa työympäristössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyt osaamisen osoittamiseksi.

2.2. Tuotteistaminen ja osaamisesta viestiminen, 10 osp (107045)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Osaamisen tuotteistaminen

Opiskelija

- tunnistaa osaamisen tuotteistamisen merkityksen ammatillisen identiteetin rakentamisessa
- tunnistaa omia tai yrityksen osaamisen vahvuuksia
- kokoaa ja jäsentelee tietoa osaamisesta
- kartoittaa keskeisiä alan toimijoita ja yhteistyökumppaneita
- tunnistaa erilaisia kohderyhmiä
- selvittää toimintaympäristön ominaispiirteitä ja hyödyntää tietoa viestinnän suunnittelussa
- ideoi visuaalista ilmettä tai hyödyntää yrityksen visuaalista ohjeistusta
- noudattaa ohjeita tietoturvasta, immateriaalioikeuksista, tietosuojasta ja salassapitovelvollisuudesta

Viestinnän toteuttaminen

Opiskelija

- dokumentoi työskentelyä digitaalisesti
- hyödyntää dokumentaatiota osaamisesta ja koostaa valitulle kohderyhmälle soveltuvaa digitaalista sisältöä
- tuottaa lyhyen tuote- tai palvelukuvaustekstin kotimaisella kielellä (suomi, ruotsi tai saame) sekä yhdellä vieraalla kielellä
- käyttää alan ammattisanastoa
- viimeistelee sisällön kohderyhmää puhuttelevaksi ja ottaa huomioon estetiikan ja visuaalisuuden
- valitsee osaamisesta ja palveluista viestimiseen soveltuvia viestintäkanavia

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä ammattialansa käytännön työtehtävissä tuotteistamalla osaamista ja viestimällä palvelusta tai tuotteesta. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin. Tämä tutkinnon osa voidaan suorittaa itsenäisenä kokonaisuutena tai jonkin ammatillisen tutkinnon osan yhteydessä siten, että arviointi irrotetaan omaksi kokonaisuudekseen.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyt osaamisen osoittamiseksi.

2.3. Sarjatuotannossa toimiminen ja teollinen ompelu, 45 osp (107046)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Työhön perehtyminen, työyhteisössä toiminen ja työturvallisuus

Opiskelija

- tunnistaa alan keskeiset toimijat ja yritykset
- tunnistaa sarjatuotannossa työskentelyn keskeisiä menestystekijöitä oman työnsä näkökulmasta
- noudattaa työskennellessään voimassa olevaa työlaainsäädäntöä
- suunnittelee työtään osana työyhteisöä
- perehtyy työhön ja työssä käytettäviin koneisiin ja työvälineisiin sekä tarvittaessa tietojärjestelmiin
- käyttää alan ammattisanastoa
- huolehtii työhyvinvoinnistaan ja käyttää ergonomisia työasentoja
- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja sekä sopii mahdollisista muutoksista
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- tunnistaa ja ennakoii työturvallisuusriskejä ja estää vaaratilanteita
- osaa toimia hätätilanteessa ja antaa ensiapua tarvittaessa
- huolehtii omalta osaltaan työn etenemisestä linjalla
- huolehtii työympäristön siisteydestä ja järjestyksestä
- välttää hävikkiä sekä lajittelee ja kierrättää jätteet

Esityöt ja asetelman tekeminen

Opiskelija

- tekee taloudelliset kaava-asetelmat
- ottaa huomioon leikkuuvarat ja kankaan leveydet
- ottaa huomioon työssään materiaalien ja valmistettavan tuotteen ominaisuudet
- suunnittelee ja tekee tilauksen mukaisen leikkuusuunnitelman

Laakaus- ja leikkuutyöt

Opiskelija

- hyödyntää tietoa eri tavoista toteuttaa laakausta ja valitsee tarkoituksenmukaisen menetelmän
- määrittää tarvittaessa leikattavan laakan pituuden
- varmistaa, että kangaskerrokset ovat pituudeltaan sopivia
- vie asetelman leikattavalle materiaalille
- tekee tarvittavat säädöt koneille ja työvälineille käytettävien materiaalien mukaisesti
- käyttää leikkuuseen tarkoitettuja työvälineitä sekä koneita ja leikkaa laakan laatutavoitteiden mukaan
- seuraa laadun toteutumista ja ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita
- tekee tarvittavat merkinnät leikattuihin kappaleisiin
- kerää ja niputtaa leikatut kappaleet ompelimoa varten
- tekee koneille ja työvälineille tarvittavat päivittäishuollot
- dokumentoi tekemänsä työn tarkoituksenmukaisesti
- arvioi työhön käyttämänsä aikaa ja työn tuottavuutta suhteessa lopputulokseen

Ompelu ja viimeistely

Opiskelija

- perehtyy ompelutyöhön ja käytettäviin koneisiin

- säätää koneen materiaalin mukaisesti
- noudattaa työohjeita tuotteen ompelussa ottaen huomioon tuotteen laatuvaatimukset
- seuraa laadun toteutumista ompelussa ja ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita
- käyttää työvälineitä ja koneita
- ompelee tuotteita ammattimaisin ottein ja joutuisasti
- tekee tarvittavat päivittäishuollot ompelukoneelle
- tekee tekstiilituotteelle tarvittavat viimeistelyt
- arvioi ompelemiensa ja viimeistelemiensä tuotteiden laatua ja oman työnsä kannattavuutta yrityksen näkökulmasta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä ompelemalla sekä toimimalla sarjatuotannon eri vaiheissa laakaus-, leikkuu- tai viimeistelytehtävissä osana työyhteisöä. Ammattitaito osoitetaan alan työpaikan työympäristössä, kuten teollisessa valmistuksessa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.4. Vaatteen valmistaminen vaatturityönä, 45 osp (107047)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Vaatturityönä valmistettavan vaatteen suunnittelu ja valmistuksen suunnittelu

Opiskelija

- palvelee asiakasta, kartoittaa asiakkaan tarpeita ja dokumentoi tiedot hyödyntäen vaatturityöosaamistaan
- tekee asiakkaalle vartaloanalyysin ja ottaa suunnittelussa huomioon asiakkaan toiveet
- suosittelee asiakkaalle sopivia leikkauksia, linjoja ja mittasuhteita sekä ottaa huomioon vaatteen käyttötarkoituksen, mallin ja materiaalit
- kartoittaa asiakkaan värimaailmaa sekä esittää asiakkaalle soveltuvia väri vaihtoehtoja
- seuraa alan kehitystä ja hyödyntää tietoa vaatturityömenetelmistä
- käyttää alan ammattisanastoa
- piirtää mittasuhteiltaan mallia vastaavia esityskuvia manuaalisesti tai digitaalisuutta hyödyntäen
- noudattaa työskennellessään voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja ottaa huomioon työssään kuluttajansuojaa, tuotevastuuta sekä immateriaalioikeuksia koskevan lainsäädännön
- selvittää materiaalien tuotetietoja, ympäristövaikutuksia sekä materiaalien soveltuvuutta vaatteeseen
- valitsee käyttötarkoitukseen sekä asiakkaan ja vaatteen tyyliin sopivat materiaalit ja lisätarvikkeet yhteistyössä asiakkaan kanssa
- ottaa valinnoissa huomioon tuotteen elinkaaren, tuoteturvallisuuden ja ekologisuuden
- valitsee vaatteen valmistukseen soveltuvat vaatturityömenetelmät
- suunnittelee vaatteen valmistuksen aikataulun realistisesti sekä huomioi asiakkaan toiveet
- arvioi materiaali- ja työ kustannukset
- laatii suunnitelman työn toteutuksesta

Vaatteen kaavoittaminen ja valmistaminen vaatturityönä

Opiskelija

- ottaa asiakkaasta tarvittavat mitat
- valitsee asiakkaan mittojen mukaisen kaavan hyödyntäen tietoa peruskaavan rakenteesta tai piirtää peruskaavan asiakkaan mittojen mukaan
- tekee tarvittavat kaavalaskemat asiakkaan mitoilla
- päättää mallin ja materiaalin mukaiset väljyydet
- kuosittelee mallia vastaavan kaavan ottaen huomioon asiakkaan vartalon erityispiirteet
- laskee materiaalien menekin minimoiden hävikkiä
- tekee taloudellisen leikkusuunnitelman
- leikkaa tarkoituksenmukaisilla välineillä
- säätää ja valitsee tarkoituksenmukaiset koneet ja laitteet

- huoltaa ja puhdistaa työssään käyttämänsä koneet ja laitteet
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- tunnistaa ja ennakoi työturvallisuusriskejä sekä estää vaaratilanteita
- huolehtii työympäristön siisteydestä, järjestyksestä ja viihtyisyydestä
- välttää hävikkiä sekä lajittelee ja kierrättää jätteet
- huolehtii työhyvinvoinnistaan ja käyttää ergonomisia työasentoja
- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja sekä sopii mahdollisista muutoksista
- ompelee vaateen sovitusvaiheeseen
- sovittaa vaateen suunnitelmallisesti asiakkaalle
- hyödyntää asiakaspalautetta ja neuvottelee asiakkaan kanssa työhön liittyvistä muutostarpeista
- tekee tarvittavat sovituserämuutokset vaatteeseen ja kaavoihin varmistaen tuotteen istuvuuden
- ompelee ja viimeistelee vaateen vaatturille tarkoituksenmukaisin työottein laatuvaatimusten mukaisesti
- kokoaa tarkoituksenmukaiset tuotetiedot ja laatii vaateen hoito-ohjeet
- tallentaa tuotetiedot ja tarkoituksenmukaiset dokumentit työstä
- hinnoittelee valmiin vaateen laatimansa hinta-arvion pohjalta
- luovuttaa työn asiakkaalle kertoen samalla vaateen ominaisuuksista, säilytyksestä ja huollosta
- arvioi työnsä lopputulosta ja kannattavuutta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ja käytettyyn aikaan

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä suunnittelemalla valmistuksen ja valmistamalla asiakkaan mittojen mukaisen vaateen vaatturityönä. Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa alalle soveltuvassa työympäristössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyt osaamisen osoittamiseksi.

2.5. Vaatteen valmistaminen mittatilaustyönä, 45 osp (107048)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Mittatilaustyönä valmistettavan vaatteen suunnittelu ja valmistuksen suunnittelu

Opiskelija

- palvelee asiakasta, kartoittaa asiakkaan toiveet ja dokumentoi tiedot
- tekee asiakkaalle vartaloanalyysin ja ottaa suunnittelussa huomioon asiakkaan toiveet
- suosittelee asiakkaalle sopivia leikkauksia, linjoja ja mittasuhteita sekä ottaa huomioon vaatteen käyttötarkoituksen, mallin ja materiaalin
- hyödyntää esteettisyyttä ja ajan ilmiöiden tuntemustaan vaatteiden suunnittelussa
- kartoittaa asiakkaan värimaailmaa sekä esittää asiakkaalle soveltuvia väri vaihtoehtoja
- käyttää alan ammattisanastoa
- kokoaa ideoita ja piirtää laadukkaita esityskuvia tai toteuttaa ne digitaalisuutta hyödyntäen
- selvittää ja vertailee eri materiaalien tuotetietoja ja ympäristövaikutuksia
- valitsee käyttötarkoitukseen sekä asiakkaan ja vaatteiden tyyliin sopivia materiaaleja ja lisätarvikkeita sekä ottaa valinnoissaan huomioon elinkaaren ja ekologisuuden
- perustelee valintojaan vuorovaikutustilanteissa asiakkaalle ja muuttaa niitä tarvittaessa
- noudattaa työskennellessään voimassa olevaa työlaainsäädäntöä ja ottaa huomioon työssään kuluttajansuojaa, tuotevastuuta sekä immateriaalioikeuksia koskevan lainsäädännön
- arvioi materiaali- ja työ kustannukset
- suunnittelee vaatteiden valmistuksen aikataulutuksen realistisesti sekä huomioi asiakkaan toiveet
- suunnittelee, kokeilee ja valitsee valmistuksessa tarvittavat työmenetelmät ja laatii suunnitelman työn toteutuksesta

Vaatteen kaavoittaminen ja valmistaminen mittatilaustyönä

Opiskelija

- ottaa asiakkaasta tarvittavat mitat
- tekee kaavalaskelmat asiakkaan mitoilla
- valitsee asiakkaan mittojen mukaisen kaavan hyödyntäen tietoa peruskaavan rakenteesta tai piirtää peruskaavan asiakkaan mittojen mukaan
- kuosittelee mallia vastaavan kaavan huomioiden asiakkaan vartalon erityispiirteet ja käyttää tarvittaessa muotoilua kuosittelemisen tukena
- mittaa ja laskee materiaalien menekin minimoiden hävikkiä
- tekee taloudellisen leikkusuunnitelman
- leikkaa tarkoituksenmukaisilla välineillä
- säätää ja valitsee tarkoituksenmukaiset koneet ja laitteet
- huoltaa ja puhdistaa työssään käyttämänsä koneet ja laitteet
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- tunnistaa ja ennakoii työturvallisuusriskejä sekä estää vaaratilanteita
- huolehtii työympäristön siisteydestä, järjestyksestä ja viihtyisyydestä
- välttää hävikkiä sekä lajittelee ja kierrättää jätteet
- huolehtii työhyvinvoinnistaan ja käyttää ergonomisia työasentoja
- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja sekä sopii mahdollisista muutoksista
- ompelee vaatteiden sovitusvaiheeseen
- sovittaa vaatteiden suunnitelmallisesti asiakkaalle
- hyödyntää asiakaspalautetta ja neuvottelee asiakkaan kanssa työhön liittyvistä muutostarpeista
- tekee tarvittavat sovituserämuutokset vaatteeseen ja kaavoihin varmistaen tuotteen istuvuuden

- ompelee ja viimeistelee vaateen tarkoituksenmukaisin työottein laatuvaatimusten mukaisesti
- kokoaa tarkoituksenmukaiset tuotetiedot ja laatii vaateen hoito-ohjeet
- tallentaa tuotetiedot ja tarkoituksenmukaiset dokumentit työstä
- hinnoittelee valmiin vaateen laatimansa hinta-arvion pohjalta
- luovuttaa työn asiakkaalle kertoen samalla vaateen ominaisuuksista, säilytyksestä ja huollosta
- arvioi työnsä lopputulosta ja kannattavuutta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ja käytettyyn aikaan

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä suunnittelemalla valmistuksen, kaavoittamalla ja ompelemalla sekä viimeistelemällä asiakkaalle vaateen

mittatilaustyönä. Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa alalle soveltuvassa työympäristössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.6. Asusteiden valmistaminen, 45 osp (107049)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Päähineiden tai muiden asusteiden asiakaslähtöinen suunnittelu sekä materiaalien ja työmenetelmien valinta

Opiskelija

- Palvelee asiakasta, kartoittaa asiakkaan tarpeita sekä dokumentoi tiedot hyödyntäen modistiosaamistaan
- suunnittelee asiakkaalle vaihtoehtoja huomioiden asusteiden käyttötarkoituksen sekä tekee tarvittaessa kasvoanalyysin
- piirtää mittasuhteiltaan mallia vastaavan kuvan tai tulkitsee kuvasta mittasuhteita, muotoja ja materiaaleja
- hyödyntää suunnittelussa erilaisia tietolähteitä
- käyttää alan ammattisanastoa
- noudattaa työskennellessään voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja ottaa työssään huomioon kuluttajansuojaa, tuotevastuuta sekä immateriaalioikeuksia koskevan lainsäädännön
- selvittää materiaalien tuotetietoja, ympäristövaikutuksia sekä soveltuvuutta käyttökohteeseen
- ehdottaa asusteeseen sopivia materiaaleja ja lisätarvikkeita huomioiden tuotteen elinkaaren, turvallisuuden ja ekologisuuden
- tekee tarvittavat materiaalikokeilut
- suunnittelee, kokeilee ja valitsee valmistuksessa tarvittavat työmenetelmät
- arvioi valintojen vaikutusta asusteiden toimivuuteen, kestävyys, ulkonäköön, laatuun ja hintaan
- suunnittelee asusteiden valmistuksen aikataulutuksen realistisesti ja asiakkaan toiveet huomioiden
- arvioi materiaali- ja työkustannukset
- laatii suunnitelman asusteiden toteutuksesta

Päähineiden tai muiden asusteiden valmistus ja viimeistely

Opiskelija

- valmistaa laadukkaita, käyttötarkoitukseen soveltuvia asusteita suunnitelman mukaisesti soveltaen materiaalien ja työmenetelmien osaamistaan
- tarvittaessa sovittaa asusteet ja tekee tarvittavat sovitusmuutokset
- noudattaa työaikoja ja valmistaa tuotteen sovitussa aikataulussa
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- tunnistaa ja ennakoii työturvallisuusriskejä sekä estää vaaratilanteita
- huolehtii työympäristön siisteydestä, järjestyksestä ja viihtyisyydestä
- välttää hävikkiä sekä lajittelee ja kierrättää jätteet
- huolehtii työhyvinvoinnistaan ja käyttää ergonomisia työasentoja
- kokoaa tarkoituksenmukaiset tuotetiedot ja laatii asusteiden hoito-ohjeet
- tallentaa tuotetiedot ja tarkoituksenmukaiset dokumentit työstä
- hinnoittelee valmiit asusteet laatimansa hinta-arvion pohjalta
- luovuttaa asusteet asiakkaalle ja ohjeistaa asiakasta tuotteiden käytössä, säilytyksessä ja hoidossa

- arvioi työnsä lopputulosta ja kannattavuutta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ja käytettyyn aikaan

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa käytännön työtehtävissä suunnittelemalla ja valmistamalla päähineitä tai asusteita asiakkaalle alalle soveltuvassa työympäristössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.7. Jalkineiden valmistaminen, 45 osp (107050)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Jalkineiden valmistamisen suunnittelu

Opiskelija

- palvelee asiakasta hyödyntäen jalkinealan osaamistaan ja perehtyy tilaustyöhön
- käyttää alan ammattisanastoa
- seuraa alan kehitystä ja hyödyntää tietoa jalkineiden suunnittelusta
- soveltaa tietoaan ja osaamistaan käyttötarkoitukseen soveltuvista valmistusmenetelmistä, materiaaleista ja lesteistä
- piirtää esityskuvia manuaalisesti tai digitaalisuutta hyödyntäen
- hyödyntää valmiin mallin kaavoja
- noudattaa työskennellessään voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja ottaa huomioon työssään kuluttajansuojaa, tuotevastuuta sekä immateriaalioikeuksia koskevan lainsäädännön
- valitsee soveltuvan lestin
- selvittää materiaalien tuotetietoja, ympäristövaikutuksia sekä soveltuvuutta käyttökohteeseen
- valitsee jalkineiden valmistukseen soveltuvat materiaalit ottaen huomioon taloudellisuuden ja ympäristövaikutukset
- toimii vastuullisesti ja valitsee käytettävät menetelmät ja välineet tarkoituksenmukaisesti
- dokumentoi aikataulutetun jalkineiden valmistussuunnitelman
- arvioi jalkineiden hinnan ottaen huomioon materiaali- ja työ kustannukset

Jalkineiden valmistaminen

Opiskelija

- työskentelee laaditun suunnitelman mukaisesti
- käyttää valittuja materiaaleja niiden ominaisuuksien mukaisesti
- käyttää koneita ja laitteita tarkoituksenmukaisesti sekä tekee tarvittavat säädöt käytettävien materiaalien mukaisesti
- tekee tarvittavat päivittäishuollot koneille ja laitteille ohjeiden mukaan
- valmistaa ja viimeistelee jalkineet laatuvaatimusten mukaisesti
- kysyy ongelmatilanteissa neuvoa
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- huolehtii työhyvinvoinnistaan ja käyttää ergonomisia työasentoja
- huolehtii työympäristön siisteydestä ja järjestyksestä
- välttää hävikkiä sekä lajittelee ja kierrättää jätteet
- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja sekä sopii muutoksista
- toimii osana työyhteisöä arvostaen omaa ja muiden työtä
- laatii jalkineiden tuotetiedot ja hoito-ohjeet sekä tarkoituksenmukaiset dokumentit työstä
- laskee jalkineiden hinnan
- arvioi valmistamiensa jalkineiden laatua, ulkonäköä ja käytettävyyttä sekä työskentelyyn käyttämänsä aikaa ja kannattavuutta
- arvioi mahdollisuuksiaan tuotteistaa osaamistaan
- arvioi omia vahvuuksiaan ja mahdollisuuksiaan ammattialansa yrittäjänä toimimiseen

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa osaamisensa näytössä käytännön työtehtävissä valmistamalla jalkineet asiakastyönä. Osaaminen osoitetaan alalle soveltuvassa työympäristössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.8. Muodin alalla assistenttina toimiminen, 45 osp (107051)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Tuotteista tai palveluista viestiminen ja niiden markkinointi

Opiskelija

- seuraa muotia ja alan kehitystä
- tunnistaa verkostoja ja ymmärtää yhteistyön merkityksen
- toimii vuorovaikutuksessa alan yritysten ja ammattilaisten sekä yhteistyökumppaneiden kanssa
- hyödyntää tarkoituksenmukaisia digitaalisia palveluita ja sovelluksia työssään
- viestii brändin mukaisesti ja brändin arvoja edistäen tai hyödyntää tarkoituksenmukaisesti tyyli- ja trenditietämystään tuotteista tai palveluista viestittäessä
- toimii vastuullisesti ja huomioi saavutettavuuden peruseräilyä digitaalisen sisällön tuottamisessa
- tuottaa julkaisukelpoista kuva-aineistoa ja ottaa huomioon esteettisen yleisilmeen
- soveltaa tuotetietoa ja tarinallisuutta tuotteesta tai palvelusta viestittäessä kohderyhmän tarpeet huomioiden
- noudattaa ohjeita tietoturva, immateriaalioikeuksista, tietosuojasta ja salassapitovelvollisuudesta
- viimeistelee tuottamansa sisällön hakukoneiden löydettäväksi
- julkaisee sisältöä valitussa viestintäympäristössä
- seuraa kohderyhmän tavoittamista ja muokkaa sisältöä tarvittaessa

Toimeksiannon toteuttaminen

Opiskelija

- perehtyy toimeksiantoon ja selvittää oman roolinsa toimeksiannon toteuttamisessa
- suunnittelee ja aikatauluttaa oman työskentelynsä toimeksiannossa realistisesti
- soveltaa tietoa visuaalisuuden perusteista ja lainalaisuuksista toimeksiannon toteuttamisessa
- hyödyntää tietoa toimeksiannon toteuttamiseksi tarvittavista materiaaleista ja niiden hankintapaikoista
- työstää materiaaleja kustannustietoisesti sekä huomioi ympäristövaikutukset toimien eettisesti
- toteuttaa toimeksiannon työryhmän jäsenenä ja jakaa osaamistaan
- pyytää ja hyödyntää samaansa palautetta työskentelystään
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä (5666)
- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja sekä sopii mahdollisista muutoksista
- toimii osana työyhteisöä arvostaen omaa ja muiden työtä
- huolehtii työhyvinvoinnistaan ja käyttää ergonomisia työasentoja
- huolehtii työympäristön siisteydestä, järjestyksestä ja viihtyisyydestä
- välttää hävikkiä sekä lajittelee ja kierrättää jätteet
- arvioi työnsä lopputulosta ja kannattavuutta suhteessa käytettyyn aikaan
- tallentaa tarkoituksenmukaiset dokumentit työstä

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toteuttamalla tekstiili- ja muotialan toimeksiannon, joka liittyy markkinointiviestintään tai tapahtumajärjestelyihin. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.9. Sisustustekstiilien valmistaminen, 45 osp (107052)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Sisustustekstiilituotteiden ja niiden valmistamisen suunnittelu

Opiskelija

- kartoittaa asiakkaan tarpeet sekä hoitaa asiakastilanteen eri vaiheet ja dokumentoinnin
- käyttää alan ammattisanastoa
- suunnittelee sisustustekstiilituotteiden toteutuksen asiakkaan toiveiden, käyttötarkoituksen ja kohteen tyylin mukaan ottaen huomioon tilan muut tekstiilit, värit, muodot ja mittasuhteet
- ottaa tarvittaessa kohteesta täsmälliset mitat
- mitoittaa tuotteet huomioiden mahdolliset ripustus ja- tai kiinnitysmekanismit ja laskee materiaalien menekit
- selvittää materiaalien tuotetietoja, ympäristövaikutuksia sekä soveltuvuutta käyttökohteeseen
- vertailee käyttötarkoitukseen, -kohteeseen ja tyyliin sopivia materiaaleja ja valmistusmenetelmiä sekä -tekniikoita
- valitsee käyttötarkoitukseen soveltuvat materiaalit ja materiaaleihin sopivat lisätarvikkeet
- ottaa huomioon työssään kuluttajansuojaa, tuotevastuuta sekä immateriaali-oikeuksia koskevan lainsäädännön
- laatii suunnitelman työn toteutuksesta
- esittelee suunnitelmiaan ja toteutusvaihtoehtoja asiakkaalle
- sopii työn toteutuksesta ja aikataulusta asiakkaan kanssa
- laskee materiaalien menekkiä ja arvioi materiaali- ja työkustannukset

Sisustustekstiilituotteiden valmistaminen ja viimeistely

Opiskelija

- valitsee materiaaliin tai työskentelyyn sopivat tarkoituksenmukaiset koneet, laitteet ja työvälineet
- mitoittaa tai kaavoittaa sisustustekstiilituotteita
- valmistaa tarvittaessa tarkoituksenmukaisen proton ja tekee mahdolliset sovituserämuutokset
- valmistaa sisustustekstiilituotteet, jotka tekniseltä ja esteettiseltä laadultaan sekä mitoitukseltaan vastaa suunnitelmaa ja asiakkaan toiveita
- ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita hyvässä vuorovaikutuksessa
- toimii osana työyhteisöä arvostaen omaa ja muiden työtä
- huoltaa ja puhdistaa työssä tarvittavat työvälineet, koneet ja laitteet
- välttää hävikkiä sekä lajittelee ja kierrättää jätteet
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä, järjestyksestä ja viihtyisyydestä
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- huolehtii työhyvinvoinnistaan ja käyttää ergonomisia työasentoja
- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja sekä sopii mahdollisista muutoksista
- kokoaa tarkoituksenmukaiset tuotetiedot ja laatii sisustustekstiilituotteiden hoito-ohjeet
- tallentaa tuotetiedot ja tarkoituksenmukaiset dokumentit työstä
- tarvittaessa asentaa sisustustekstiilituotteita
- hinnoittelee sisustustekstiilituotteet hinta-arvion pohjalta
- luovuttaa sisustustekstiilituotteet asiakkaalle ja kertoo niiden ominaisuuksista, asennuksesta sekä huollosta
- arvioi työnsä lopputulosta ja kannattavuutta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ja käytettyyn aikaan

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä suunnittelemalla sisustustekstiilituotteet ja niiden valmistuksen sekä valmistamalla ja viimeistelemällä sisustustekstiilituotteet asiakkaalle. Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa alalle soveltuvassa työympäristössä esimerkiksi yrityksessä, sisustusliikkeessä tai asiakkaan tilassa. Siltä osin kuin tutkinon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyt osaamisen osoittamiseksi.

2.10. Tekstiilien huoltaminen, 45 osp (107053)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Tekstiilihuollon vastaanotto- ja lajittelutehtävissä toimiminen

Opiskelija

- vastaanottaa huollettavia tekstiilejä kokonaisuuden huomioiden
- dokumentoi tarvittavat tiedot huolellisesti vastaanottolistaan tai tietojärjestelmään
- tarkistaa, että tekstiileissä on asianmukaiset merkkaukset ja tarvittaessa merkkaa tekstiilit
- lajittelee tekstiilit, myös ilman hoito-ohjeita olevat, ottaa lajitelmien teossa huomioon koko tekstiilihuoltoprosessin taloudellisuuden
- valitsee tarkoituksenmukaiset aineet ja välineet siivoukseen ja ylläpitää pesulan tilojen siisteyttä tilojen puhtaanapitovaatimusten mukaisesti

Pesuprosessissa toimiminen sekä alan koneiden, ohjelmien ja laitteiden käyttäminen

Opiskelija

- tunnistaa erilaisia tekstiilimateriaaleja ja niiden huoltotapoja sekä tarvittaessa valitsee niille myös likaisuuden mukaan poikkeavan huoltotavan
- tunnistaa työnsä hygieniariskit ja ottaa hygieenisyyden huomioon työskentelyjärjestyksessä
- suunnittelee työtään ja huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja järjestyksestä
- valitsee tarkoituksenmukaiset tavat poistaa tahroja tekstiileistä ja poistaa yksittäisiä tahroja tekstiileistä
- valitsee soveltuvat koneet ja laitteet ottaen huomioon koko tekstiilihuoltoprosessin ja ymmärtäen myös jatkuvatoimisen pesukoneen toiminnan periaatteet
- tulkitsee työohjeita sekä koneiden ja laitteiden käyttöohjeita
- huolehtii työhyvinvoinnistaan ja käyttää ergonomisia työasentoja
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- tunnistaa ja ennakoii työturvallisuusriskejä ja estää vaaratilanteita
- selvittää ja vertailee eri pesuaineiden ympäristövaikutuksia
- valitsee pestäviin tuotteisiin soveltuvat pesuaineet ja laskee pesuaineiden annostelumäärät
- annostelee pesuaineet ottaen huomioon pesuaineiden ja -kemikaalien käyttöturvallisuustiedotteet ja niiden käyttöön liittyvät riskit tai selvittää automaattiannostelun periaatteita
- valitsee oikean pesuohjelman ottaen huomioon koko tekstiilihuoltoprosessin ja pesee tekstiilit
- työskentelee laatu- ja vastuullisesti ja osaa toimia myös poikkeavissa tilanteissa

Tekstiilihuollon jälkikäsittelytehtävät

Opiskelija

- valitsee tekstiileille jälkikäsittelyn kannalta oikean kuivaustavan ja jäännöskosteuden
- jälkikäsittelee tekstiilit sovitulla tavalla hyödyntäen käytössä olevia koneita ja laitteilla sovittujen laatuvaatimusten mukaisesti
- tarkistaa laadun ja ilmoittaa poikkeamista tarvittaessa
- pakkaa tekstiilit luovutuskuntoon
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja järjestyksestä

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä tekstiilihuollossa vastaanotto- ja lajittelutehtävissä, pesuprosessissa sekä jälkikäsittelytehtävissä työpaikalla. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.11. Designtekstiilien valmistaminen, 45 osp (107054)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Designtekstiilituotteen ja sen valmistuksen suunnittelu asiakkaalle

Opiskelija

- palvelee asiakasta ja kartoittaa asiakkaan tarpeet liittyen toimeksiantoon
- kokoo ideoita ja tuottaa havainnollisia luonnoksia sekä valmistaa esityskuvia digitaalisuutta hyödyntäen
- suunnittelee käyttötarkoitukseen soveltuvan esteettisen, yksilöllisen designtekstiilituotteen
- seuraa alan kehitystä, kulttuurituntemusta ja hyödyntää tietoa ajan ilmiöistä
- ottaa huomioon työssään kuluttajansuojaa, tuotevastuuta sekä immateriaali-oikeuksia koskevan lainsäädännön
- selvittää ja vertailee materiaalien ominaisuuksia, tuotetietoja, ympäristövaikutuksia sekä materiaalien soveltuvuutta käyttökohteeseen
- valitsee käyttötarkoitukseen ja tyyliin sopivia materiaaleja ja valmistusmenetelmiä sekä -tekniikoita
- arvioi materiaali- ja työkustannukset
- esittelee suunnitelmiaan ja vaihtoehtoja asiakkaalle
- sopii työn toteutuksesta ja aikataulusta asiakkaan kanssa
- laatii suunnitelman työn toteutuksesta

Designtekstiilituotteen valmistaminen ja viimeistely

Opiskelija

- valitsee ja käyttää työhön soveltuvia työmenetelmiä, -välineitä, koneita ja laitteita ottaen huomioon materiaalit
- työskentelee suunnitelman mukaisesti
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- toimii osana työyhteisöä arvostaen omaa ja muiden työtä
- välttää hävikkiä sekä lajittelee ja kierrättää jätteet
- valmistaa tuotteen, joka tekniseltä ja esteettiseltä laadultaan sekä mitoitukseltaan vastaa suunnitelmaa ja asiakkaan toiveita
- ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita
- huolehtii työhyvinvoinnistaan ja käyttää ergonomisia työasentoja
- viimeistelee designtekstiilin laadukkaaksi
- huoltaa työssä tarvittavat työvälineet, koneet ja laitteet
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä, järjestyksestä ja viihtyisyydestä
- luovuttaa työn asiakkaalle ja kertoo tuotteen ominaisuuksista sekä huollosta
- arvioi työnsä lopputulosta ja kannattavuutta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ja käytettyyn aikaan
- tallentaa tarkoituksenmukaiset dokumentit työstä ja tuotetiedot

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä suunnittelemalla ja valmistamalla designtekstiilituotteen asiakkaalle. Ammattitaito osoitetaan alalle soveltuvassa työympäristössä valmistamalla designtekstiilituote uusilla tai perinteisillä menetelmillä ja tekniikoilla tai niiden yhdistelmillä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyt osaamisen osoittamiseksi.

2.12. Teollisten tekstiilien valmistaminen, 45 osp (107055)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Toimiminen tekstiilialan tuotantoprosessissa osana työyhteisöä

Opiskelija

- perehtyy työhön, työ- ja tuotantomenetelmiin sekä tarvittaviin työn seurantajärjestelmiin
- toimii osana työyhteisöä tai tiimiä arvostaen omaa ja muiden työtä
- seuraa alan kehitystä ja toimii vastuullisesti työssään
- edistää omalta osaltaan työyhteisön hyvinvointia
- käyttää alan ammattisanastoa
- noudattaa sovittuja aikatauluja sekä sopii mahdollisista muutoksista
- huolehtii käytettävistä työvälineistä, koneista ja laitteista sekä tekee niiden päivittäishuollot
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja järjestyksestä
- lajittelee ja kierrättää jätteet
- edistää toiminnallaan yrityksen tai organisaation laatutavoitteita ja kestävän kehityksen mukaista toimintaa
- kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi

Tekstiilimateriaalien valmistaminen teollisuudessa

Opiskelija

- noudattaa työmääräimiä, -suunnitelmia ja -ohjeita osana työryhmää
- tulkitsee tarvittaessa myös englanninkielisiä työohjeita tai koneiden ja laitteiden käyttöohjeita
- käyttää työskentelyssä tarvittavia henkilönsuojaimia
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- tunnistaa ja ennakoii työturvallisuusriskejä sekä estää vaaratilanteita
- osaa toimia hätätilanteessa ja antaa ensiapua tarvittaessa
- osaa ehkäistä tulityöonnettomuuksien syntymistä
- tulkitsee oikein ja käyttää valmistusprosessissa tarvittavia rakennepiirroksia kuten kudosten ja neulosten sidosten rakennepiirroksia
- valitsee ja käyttää alan materiaaleja valmistusprosessissa välttämättä hävikkiä
- tekee valmistuksen esityöt ja muut tarvittavat valmistelutyöt
- laskee työhön liittyviä laskutoimituksia
- säätää ja käyttää tekstiilien valmistusprosessin koneita ja laitteita osana työryhmää huomioiden ja havainnoiden koneiden toimintaa
- noudattaa työaikaa ja käyttää työajan tehokkaasti
- käyttää koneita ja laitteita taloudellisesti
- huolehtii työhyvinvoinnistaan ja käyttää ergonomisia työasentoja
- kutsuu tarvittaessa huoltomiehen
- tekee tarvittavat tarkastukset, puhdistukset ja huollot prosessin koneille ja välineille häiriöttömän tuotannon varmistamiseksi
- ylläpitää toiminnallaan työympäristön siisteyttä
- kantaa vastuun työnsä laadusta ja laatuvirheiden korjaamisesta yrityksen tai organisaation laatutavoitteiden mukaisesti
- toteuttaa tuotantoprosessin laadunvarmistusmenetelmiä ja raportoi ne ohjeiden mukaan
- ratkaisee ja ennakoii ongelmatilanteita rakentavasti sekä tekee päätöksiä osana työryhmää
- toimii vastuullisesti tavoitteen saavuttamiseksi sovituissa aikatauluissa ja neuvottelee poikkeamista

Yrityksen tai organisaation kustannustehokkuuden ja tuloksellisuuden edistäminen

Opiskelija

- noudattaa organisaation toimintaohjeita
- kantaa vastuun työprosessin etenemisestä osana työyhteisöä
- arvioi työskentelynsä tehokkuutta omassa työtehtävässään
- tallentaa tarkoituksenmukaiset dokumentit työstä ja tuotetiedot ohjeiden mukaan

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä alan teollisuuden työprosessin eri vaiheissa valmistamalla ja viimeistelemällä eri menetelmin ja tekniikoin tekstiilimateriaaleja tai tekstiilejä. Hän toimii prosessissa käyttäen alan materiaaleja, työmenetelmiä, koneita ja laitteita valmistaen, viimeistellen ja/tai värjäen tuotteita (esimerkiksi kuituja, lankaa, huopaa, kangasta, neuletta, kuitukangasta jne). Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.13. Kaavoittaminen, 15 osp (107056)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Kaavan laatiminen tuotteelle mittojen mukaisesti

Opiskelija

- laatii mallianalyysin tuotteesta tai kuvasta kaavoitusta varten
- ottaa tarvittavat mitat tai käyttää mittataulukon mittoja
- tekee kaavalaskelmat valituilla mitoilla ja valitsee väljyydet
- valmistaa kaavan laskemillaan mitoilla käsin tai digitaalisesti
- käyttää työssään alan ammattisanastoa ja kaavoituksen käsitteitä

Kaavan kuosittelu, sovittaminen sekä kaavamuutoksien tekeminen ja leikkuusuunnitelman laatiminen

Opiskelija

- perehtyy kaavoitettavaan mallin ja laatii mallianalyysin
- kuosittelee mallia vastaavat kaavat käsin tai digitaalisesti käyttäen tarvittaessa muotoilua kuosittelun tukena
- lisää kaavaan tarvittavat saumanvarat ja merkinnät
- huolehtii työhyvinvoinnistaan ja käyttää ergonomisia työasentoja
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- tunnistaa ja ennakoii työturvallisuusriskejä ja estää vaaratilanteita
- leikkaa valmistamillaan kaavoilla sovitustuotteen
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä, järjestyksestä ja viihtyisyydestä
- lajittelee ja kierrättää jätteet
- sovittaa tuotteen ja tarkistaa sen istuvuuden sekä yksityiskohdat
- tekee tarvittaessa vaihtoehtoisia materiaalien kohdistuskokeiluja, leikkuusaumojen siirtoja ja kaavojen muokkaamista saavuttaakseen kustannustehokkuuden materiaalin kulutuksessa
- tekee tarvittavat kaavamuutokset ja viimeistelee kaavan valmiiksi
- hyödyntää pukeutumistuotteita kaavoitettaessa mittataulukkoa ja sarjontasääntöjä sarjoessaan kaavat (tämä kriteeri ei koske muiden tuotteiden kaavoitusta)
- valitsee tarvittavat kaavat ja tekee taloudellisen leikkuusuunnitelman
- tallentaa tuotetiedot ja tarkoituksenmukaiset dokumentit työstä sovitussa muodossa jatkokäyttöä varten
- arvioi valmistamiensa kaavojen käytettävyyttä ja työnsä kannattavuutta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ja käytettyyn aikaan

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä kaavoittamalla pukeutumistuotteita tai muita tekstiilituotteita mittojen mukaisesti käsin tai digitaalisesti alan työpaikan työympäristössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.14. Neuletuotteiden valmistaminen, 15 osp (107057)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Neuletuotteen valmistamisen suunnittelu

Opiskelija

- hyödyntää tietoa neuleiden rakenteista, valmistustekniikoista ja neulesuunnitteluohjelmista sekä neuleisiin soveltuvista materiaaleista
- hankkii tietoa neuleista ja hyödyntää sitä tuotteiden mallin ja valmistuksen suunnittelussa
- kokeilee eri valmistustekniikoiden soveltuvuutta neuletuotteen valmistamiseen
- selvittää materiaalien tuotetietoja, ympäristövaikutuksia sekä soveltuvuutta käyttökohteeseen
- valitsee parhaiten soveltuvat materiaalit ja valmistustekniikat kokeilujen pohjalta
- arvioi materiaalien ja valmistustekniikoiden vaikutusta tuotteen toimivuuteen, ulkonäköön ja laatuun
- arvioi materiaali- ja työkustannukset
- suunnittelee ja aikatauluttaa neuletuotteen valmistuksen ja dokumentoi sen tarkoituksenmukaisesti

Neuletuotteen valmistaminen

Opiskelija

- valmistaa neuletuotteen hyödyntäen suunnitelmaa
- soveltaa neuleiden valmistuksen perusasioita ja hyödyntää tarkoituksenmukaisesti käsinneulonnan tai neulekoneiden tarjoamia mahdollisuuksia
- huolehtii työhyvinvoinnistaan ja käyttää ergonomisia työasentoja
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- tunnistaa ja ennakoii työturvallisuusriskejä ja estää vaaratilanteita
- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja sekä sopii muutoksista
- käyttää koneita ja laitteita ohjeiden mukaisesti ja taloudellisesti
- tekee koneiden ja laitteiden päivittäishuollot
- ratkaisee ongelmatilanteita
- välttää hävikkiä sekä lajittelee ja kierrättää jätteet
- huolehtii työympäristön siisteydestä ja järjestyksestä
- viimeistelee neuletuotteen materiaalin, neuloksen ja mallin edellyttämällä tavalla laatuvaatimusten mukaiseksi
- laatii neuletuotteelle tuotetiedot ja hoito-ohjeen
- arvioi työnsä lopputulosta ja kannattavuutta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ja käytettyyn aikaan

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä valmistamalla neulevaatteen tai muun neuletuotteen asiakastyönä. Hän käyttää valmistuksessa alan materiaaleja ja työmenetelmiä hyödyntäen käsinneulonnan tai neulekoneiden ja laitteiden tarjoamia mahdollisuuksia alalle soveltuvassa työympäristössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyt osaamisen osoittamiseksi.

2.15. Tekstiili- ja muotialan tuotteiden korjaaminen ja muokkaaminen, 15 osp (107058)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Korjauksen tai muokkaamisen suunnittelu

Opiskelija

- palvelee asiakasta ja ottaa vastaan korjattavan tai muokattavan tuotteen
- keskustelee korjaus- tai muokkaustarpeista asiakkaan kanssa ja arvioi korjauksesta tulevaa hyötyä sekä tuotteen käyttöikää
- selvittää tuotteessa käytettyjä materiaaleja sekä valmistusmenetelmiä
- dokumentoi työtilauksen tarkoituksenmukaisesti
- suunnittelee tuotteen korjauksen tai muokkauksen sekä esittää suunnitelman asiakkaalle
- sopii asiakkaan kanssa tehtävästä työstä sekä antaa realistisen aikataulun ja hinta-arvioin työlle
- dokumentoi suunnitelman tarkoituksenmukaisesti

Korjaa tai muokkaa tuotteen

Opiskelija

- toteuttaa tuotteen korjauksen tai muokkauksen suunnitelman mukaan tuotteen laatuvaatimukset ja mittatarkkuuden täyttäen
- arvioi valittujen työmenetelmien vaikutusta tuotteen toimivuuteen ja ulkonäköön
- käyttää soveltuvia työmenetelmiä, koneita ja laitteita sekä tekee tarvittavat säädöt käytettävien materiaalien mukaisesti
- ratkaisee ongelmatilanteita
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- tunnistaa ja ennakoii työturvallisuusriskejä ja estää vaaratilanteita
- huolehtii työhyvinvoinnistaan ja käyttää ergonomisia työasentoja
- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja sekä sopii mahdollisista muutoksista
- huolehtii työympäristön siisteydestä, järjestyksestä ja viihtyisyydestä
- välttää hävikkiä sekä lajittelee ja kierrättää jätteet
- huolehtii käytettävistä työvälineistä, koneista ja laitteista
- hinnoittelee työn ja luovuttaa sen asiakkaalle
- hyödyntää asiakaspalautetta ja arvioi korjaus- tai muokkaustyönsä laatua
- tallentaa tuotetiedot ja tarkoituksenmukaiset dokumentit työstä

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä asiakastyönä. Opiskelija suunnittelee tekstiili- tai muotialan tuotteen korjauksen tai muokkaamisen sekä korjaa tai muokkaa tekstiili- ja muotialan tuotteen asiakkaalle. Hän käyttää korjaamisessa tai muokkaamisessa alan materiaaleja, työmenetelmiä, koneita ja laitteita. Osaaminen osoitetaan alalle soveltuvassa työympäristössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyt osaamisen osoittamiseksi.

2.16. Nahkatuotteiden valmistaminen, 15 osp (107059)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Nahkatuotteiden valmistamisen suunnittelu

Opiskelija

- seuraa alan kehitystä ja huomioi kestäväen kehityksen merkityksen toiminnassa
- perehtyy työhön tai vastaanottaa työtilauksen
- selvittää materiaalien ja lisätarvikkeiden alkuperää ja tuotetietoja, ympäristövaikutuksia sekä soveltuvuutta käyttökohteeseen
- hyödyntää tietoa nahkatuotteista tuotteiden mallin ja valmistuksen suunnittelussa
- tekee tarvittavat kokeilut ja käyttää tarkoituksenmukaisia nahkatuotteiden mitoitus- ja kaavoitustapoja
- kokeilee ja valitsee tarkoituksenmukaisia nahkatuotteiden valmistamiseen sopivia työmenetelmiä ja välineitä hyvän lopputuloksen varmistamiseksi
- aikatauluttaa ja dokumentoi valmistussuunnitelman

Nahkatuotteiden valmistaminen

Opiskelija

- etenee suunnitelman mukaisesti ja valmistaa nahkatuotteen hyödyntäen tarkoituksenmukaisesti materiaalin tarjoamia mahdollisuuksia
- arvioi valmistusmenetelmien vaikutusta tuotteen toimivuuteen, ulkonäköön ja laatuun
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- tunnistaa ja ennakoii työturvallisuusriskejä ja estää vaaratilanteita
- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja sekä sopii muutoksista
- huolehtii työhyvinvoinnistaan ja käyttää ergonomisia työasentoja
- käyttää koneita ja laitteita ja tekee tarvittavat säädöt käytettävien materiaalien mukaisesti
- huoltaa työvälineitä, koneita ja laitteita ottaen huomioon työturvallisuuden
- ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita
- välttää hävikkiä sekä lajittelee ja kierrättää jätteet
- huolehtii työympäristön siisteydestä ja järjestyksestä
- viimeistelee nahkatuotteen materiaalin ja mallin edellyttämällä tavalla laatuvaatimusten mukaiseksi
- laskee materiaalien kulutuksen ja työhön käytetyn ajan
- hinnoittelee tuotteen
- kokoaa tuotetiedot ja laati hoito-ohjeet
- arvioi valmistamansa tuotteen laatua

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä suunnittelemalla ja valmistamalla nahkatuotteen tai -tuotekokonaisuuden alan työpaikan työympäristössä. Hän käyttää valmistuksessa alan materiaaleja, työmenetelmiä, koneita ja laitteita. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyt osaamisen osoittamiseksi.

2.17. Turkist tuotteiden valmistaminen, 15 osp (107060)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Turkist tuotteiden valmistamisen suunnittelu

Opiskelija

- seuraa alan kehitystä ja huomioi kestävä kehityksen merkityksen toiminnassa
- perehtyy työhön tai vastaanottaa työtilauksen
- selvittää tuotteen käyttötarkoituksen ja laatuvaatimukset
- tunnistaa eri käyttökohteisiin soveltuvia materiaaleja ja lisätarvikkeita
- valitsee ja käyttää tarkoituksenmukaisesti turkist tuotteiden valmistamiseen sopivia materiaaleja ja lisätarvikkeita huomioiden elinkaariajattelun
- tekee tarvittavat kokeilut
- valitsee ja käyttää tarkoituksenmukaisia mitoitus- ja kaavoitustapoja
- valitsee käytettävät valmistusmenetelmät ja -välineet varmistaen hyvän lopputuloksen
- hyödyntää tietoa turkist tuotteiden mallin ja valmistuksen suunnittelusta
- dokumentoi valmistussuunnitelman

Turkist tuotteiden valmistaminen

Opiskelija

- arvioi valmistusmenetelmien vaikutusta tuotteen toimivuuteen, ulkonäköön ja laatuun
- hyödyntää valmistussuunnitelmaa ja valmistaa turkist tuotteita hyödyntäen tarkoituksenmukaisesti materiaalin tarjoamia mahdollisuuksia
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- tunnistaa ja ennakoii työturvallisuusriskejä ja estää vaaratilanteita
- käyttää koneita ja laitteita ja tekee tarvittavat säädöt käytettävien materiaalien mukaisesti
- ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita
- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja sekä sopii muutoksista
- huolehtii työympäristön siisteydestä ja järjestyksestä
- välttää hävikkiä sekä lajittelee ja kierrättää jätteet
- viimeistelee turkist tuotteet materiaalin ja mallin edellyttämällä tavalla laatuvaatimukset täyttäväksi
- kokoaa tarkoituksenmukaiset tuotetiedot ja laatii tuotteiden hoito-ohjeet
- laskee materiaalien kulutuksen ja työhön käytetyn ajan
- hinnoittelee tuotteet
- arvioi valmistaman tuotteen laatua, ulkonäköä ja käytettävyyttä

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä suunnittelemalla ja valmistamalla turkistuohteen tai tuotekokonaisuuden alan työpaikan työympäristössä. Hän käyttää valmistuksessa alan materiaaleja, työmenetelmiä, koneita ja laitteita. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.18. Jalkineiden korjaaminen, 15 osp (107061)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Jalkineiden korjauksen suunnittelu

Opiskelija

- palvelee asiakasta, kartoittaa asiakkaan tarpeita ja dokumentoi tiedot hyödyntäen jalkinealan osaamistaan
- hyödyntää tietoa vaihtoehtoisista käyttötarkoitukseen soveltuvista jalkineiden korjausmenetelmistä
- valitsee ja perustelee käytettävät menetelmät ja välineet taloudellisesti ja ekologisesti
- arvioi korjauksesta tulevaa hyötyä ja tuotteen käyttöikää
- arvioi realistisesti jalkineen korjaukseen kuluvan ajan sekä antaa korjaustyön hinta-arvion asiakkaalle
- laatii suunnitelman jalkineen korjauksesta

Jalkineiden korjaaminen ja korjauksen hinnoittelu

Opiskelija

- etenee korjauksessa laatimansa suunnitelman mukaisesti
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- tunnistaa ja ennakoii työturvallisuusriskejä ja estää vaaratilanteita
- huolehtii työhyvinvoinnistaan ja käyttää ergonomisia työasentoja
- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja sekä sopii muutoksista
- tarvittaessa purkaa korjattavan tuotteen
- käyttää valittuja materiaaleja niiden ominaisuuksien mukaisesti
- käyttää koneita ja laitteita tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti sekä tekee tarvittavat säädöt käytettävien materiaalien mukaisesti
- huolehtii työympäristön siisteydestä ja järjestyksestä sekä viihtyisyydestä
- ratkaisee ongelmatilanteita
- korjaa ja viimeistelee tuotteen laatuvaatimusten mukaisesti
- tekee tarvittavat päivittäishuollot koneille ja laitteille
- välttää hävikkiä sekä lajittelee ja kierrättää jätteet
- laskee toteutuneet korjauskustannukset
- tallentaa tarkoituksenmukaiset tuotetiedot ja dokumentit työstä
- pakkaa tuotteet tarvittaessa
- hinnoittelee työn sekä luovuttaa korjatun jalkineen asiakkaalle
- arvioi korjaamansa tuotteen laatua, ulkonäköä ja käytettävyyttä

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa osaamisensa näytössä käytännön työtehtävissä korjaamalla jalkineet tarkoituksenmukaisia työmenetelmiä, koneita ja laitteita käyttäen alan työpaikan työympäristössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.19. Tekstiili- ja muotialan kiertotaloustuotteen valmistaminen, 15 osp (107062)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Materiaalien tunnistaminen ja valitseminen kiertotaloustuotteisiin

Opiskelija

- seuraa alan kehitystä
- tunnistaa keskeisiä tekstiili- ja muotialan kiertotalouden käsitteitä
- etsii ja hyödyntää tietoa kierrätysmateriaaleista ja niiden saatavuudesta sekä käyttömahdollisuuksista tekstiili- ja muotialan tuotteisiin
- selvittää ja tunnistaa materiaalien tuotetietoja ja ympäristövaikutuksia
- analysoi materiaalien soveltuvuutta kiertotaloustuoteideaan sekä selvittää ja varmistaa materiaalien saatavuuden ja turvallisuuden
- valitsee tuoteideaan soveltuvat materiaalit ja kysyy tarvittaessa neuvoa asiantuntijoilta

Kiertotaloustuotteen suunnittelu ja valmistaminen

Opiskelija

- suunnittelee kiertotaloustuotteen valituista materiaaleista ottaen suunnittelussa huomioon tuotteen toimivuuden, käytettävyyden ja esteettisyyden
- tekee materiaali- ja tekniikkakokeiluja tai protoja suunnitteilla olevasta tuotteesta
- valitsee valmistusmenetelmät tuotteen valmistukseen
- laatii kustannusarvion arvioiden valmistuksen kannattavuutta
- laatii kiertotaloustuotteen valmistussuunnitelman pyrkien materiaalien taloudelliseen käyttöön
- valmistaa käyttötarkoitukseen soveltuvan laadukkaan tuotteen tai piensarjan
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- tunnistaa ja ennakoii työturvallisuusriskejä ja estää vaaratilanteita
- käyttää ja huoltaa koneita ja laitteita tarkoituksenmukaisesti
- ylläpitää työympäristön siisteyttä, järjestystä ja viihtyisyyttä
- laskee tuotteen materiaali- ja valmistuskustannukset
- arvioi valmistamansa tuotteen laatua, ulkonäköä ja käytettävyyttä
- hinnoittelee tuotteen
- tallentaa tuotetiedot ja tarkoitukset dokumentit työstä
- laati hoito-ohjeet kiertotaloustuotteelle

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä suunnittelemalla ja valmistamalla kiertotaloustuotteen tai kiertotaloustuotteiden piensarjan alan työpaikan työympäristössä. Hän käyttää valmistuksessa alan materiaaleja, työmenetelmiä, koneita ja laitteita. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyt osaamisen osoittamiseksi.

2.20. Stailaaminen, 15 osp (107063)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Stailauksen suunnittelu

Opiskelija

- suunnittelee asukokonaisuuden, tilan tai tapahtuman stailauksen asiakaslähtöisesti
- seuraa alan kehitystä ja hyödyntää tietoa tyyleistä ja trendeistä tarkoituksenmukaisesti
- soveltaa tietoa estetiikasta, etiketistä, muodoista, väreistä sekä mittasuhteista työn toteutuksen suunnittelussa
- arvioi materiaali- ja työkustannukset
- laatii suunnitelman työn toteutuksesta

Asukokonaisuuden, tilan tai tapahtuman stailauksen toteuttaminen asiakastyönä

Opiskelija

- toteuttaa, muokkaa, täydentää tai uusii asukokonaisuutta, tilaa tai tapahtumaa suunnitelman mukaisesti
- selvittää materiaalien tuotetietoja, ympäristövaikutuksista sekä soveltuvuutta käyttökohdista
- tekee tarvittaessa materiaalivalinnat ja -hankinnat
- välttää hävikkiä sekä tarvittaessa lajittelee ja kierrättää jätteet
- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja sekä sopii mahdollisista muutoksista
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- hyödyntää asiakaspalautetta ja arvioi toteuttamansa stailauksen onnistumista ja toimivuutta
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä, järjestyksestä ja viihtyisyydestä
- luovuttaa työn asiakkaalle

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä stailaamalla asiakkaan asukokonaisuuden, tilan tai tapahtuman alan työpaikan työympäristössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.21. Erikoismateriaalien ja -tekniikoiden käyttäminen, 15 osp (107064)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Työhön perehtyminen sekä erikoismateriaalien ja -tekniikoiden hyödyntämisen suunnittelu
Opiskelija

- hankkii monipuolisesti tietoa erikoismateriaaleista tai -tekniikoista
- suunnittelee ja ideoi työn toteutusta sekä selvittää tuotteen käyttötarkoituksen ja laatuvaatimukset
- soveltaa tietoa erikoismateriaaleista tai -tekniikoista uusilla tai perinteisillä tavoilla tai niiden yhdistelmillä
- kokeilee ja valitsee tuotteen käyttötarkoitukseen sekä tyyliin soveltuvia erikoismateriaaleja ja -tekniikoita
- ottaa huomioon valintojen ympäristövaikutukset sekä vaikutukset tuotteen ulkonäköön ja toimivuuteen
- laatii suunnitelman työn toteutuksesta

Erikoismateriaalien tai -tekniikoiden käyttäminen

Opiskelija

- hyödyntää suunnitelmaa ja käyttää tarkoituksenmukaisesti soveltuvia erikoismateriaaleja tai -tekniikoita sekä työvälineitä
- toimii osana työyhteisöä arvostaen omaa ja muiden työtä
- ratkaisee ongelmatilanteita
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja sekä sopii muutoksista
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä, järjestyksestä ja viihtyisyydestä
- viimeistelee tuotteen laatuvaatimusten mukaisesti
- kokoaa tuotetiedot ja laatii tuotteelle hoito-ohjeet
- laskee toteutuneet materiaali ja työkustannukset sekä hinnoittelee tuotteen
- arvioi valmistamansa tuotteen laatua

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä valmistamalla tuotteen tai tuotekokonaisuuden käyttämällä erikoismateriaaleja tai -tekniikoita tai muokkaamalla valmiiden tuotteiden tekstiilipintoja erikoistekniikoita hyödyntäen alan työpaikan työympäristössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyt osaamisen osoittamiseksi.

2.22. Erikoistuotteiden valmistaminen, 15 osp (107065)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Erikoistuotteen tai sen osan valmistuksen suunnittelu

Opiskelija

- selvittää tuotteen käyttötarkoituksen ja ominaisuudet
- seuraa alan kehitystä ja hyödyntää tietoa valmistusmenetelmistä ja materiaaleista
- ottaa huomioon työssään kuluttajansuojaa, tuotevastuuta sekä immateriaali-oikeuksia koskevan lainsäädännön
- suunnittelee tarvittaessa tuotteen tai sen osan huomioiden muodon, rakenteet ja mittasuhteet osana työryhmää
- hyödyntää tarvittaessa digitaalisia palveluita ja sovelluksia työssään
- selvittää materiaalien tuotetietoja, ympäristövaikutuksia sekä soveltuvuutta käyttökohteeseen
- tekee materiaali- ja lisätarvikevalinnat perustellusti
- kokeilee ja valitsee tarkoituksenmukaiset työmenetelmät
- aikatauluttaa valmistuksen realistisesti ottaen huomioon asiakkaan toiveet
- laatii suunnitelman työn toteuttamisesta

Erikoistuotteen tai sen osan valmistaminen

Opiskelija

- valmistaa erikoistuotteen tai sen osan osana työryhmää hyödyntäen suunnitelmaa
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- käyttää koneita ja laitteita ja tekee tarvittavat säädöt käytettävien materiaalien mukaisesti
- välttää hävikkiä sekä lajittelee ja kierrättää jätteet
- tekee tarvittaessa proton
- ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita
- viimeistelee käyttötarkoitukseen soveltuvan erikoistuotteen tai sen osan
- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja sekä sopii muutoksista
- laskee materiaalien kulutuksen ja työhön käytetyn ajan sekä hinnoittelee tuotteen
- kokoaa tuotetiedot ja laatii tuotteelle hoito-ohjeet
- arvioi valmistamansa tuotteen tai sen osan laatua, ulkonäköä ja käytettävyyttä

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä suunnittelemalla erikoistuotteen tai sen osan valmistuksen ja valmistamalla erikoistuotteen tai sen osan. Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa alan työpaikan työympäristössä, kuten teollisessa valmistuksessa tai yrittäjän toimitilassa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyt osaamisen osoittamiseksi.

2.23. Erikoislaitteen hyödyntäminen valmistuksessa, 15 osp (107066)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Perehtyminen erikoislaitteen hyödyntämismahdollisuuksiin

Opiskelija

- selvittää laitteen toimintaperiaatteita ja hyödyntämismahdollisuuksia
- tekee käyttökokeiluja ja hyödyntää monipuolisesti laitteen toimintoja

Erikoislaitteen käyttäminen

Opiskelija

- valitsee tekemistään kokeiluista työmenetelmiä, toimintoja tai ohjelmia perustellusti
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- työskentelee laitteella
- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja sekä sopii mahdollisista muutoksista
- ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita
- valmistaa tuotteen tai sen osan tai työstää valmista tuotetta laatuvaatimusten mukaisesti
- välttää hävikkiä sekä lajittelee ja kierrättää jätteet
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä, järjestyksestä ja viihtyisyydestä
- laskee tuotteen tai sen osan valmistuskustannukset tai työstön kustannukset
- arvioi valmistamansa tuotteen tai sen osan laatua, ulkonäköä ja käytettävyyttä

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä perehtymällä erikoislaitteen käyttöön ja valmistamalla tuotteen tai sen osan tai työstämällä valmista tuotetta hyödyntäen erikoislaitetta. Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa työskentelemällä alan työpaikan työympäristössä, kuten teollisessa valmistuksessa tai yrittäjän toimitilassa. Siltä osin kuin tutkinon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyt osaamisen osoittamiseksi.

2.24. Tekstiilikuitujen ja langan valmistaminen, 15 osp (107067)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Kuidun tai langan valmistuksen esitöiden tekeminen

Opiskelija

- tuntee alan materiaaleja sekä koneita ja laitteita
- hyödyntää tietoa valmistusprosessista sekä toimii valmistusprosessissa ohjeiden mukaan
- tulkitsee työmääräimen oikein
- valitsee tai hakee varastosta tarvittavat raaka-aineet
- toimii osana työyhteisöä arvostaen omaa ja muiden työtä
- tekee tarvittavat valmistelu- ja esityöt materiaaleille sekä koneille
- varmistaa käytettävät työmenetelmät ja -välineet hyvän lopputuloksen aikaansaamiseksi
- hakee tarvittaessa asiantuntija-apua ja etsii tietoa työnsä tueksi

Kuidun tai langan valmistuksen prosessissa toimiminen

Opiskelija

- tekee käyttämilleen koneille tarvittavat säädöt materiaalin ja prosessin mukaan
- huolehtii työprosessin etenemisestä työmääräimen mukaisesti
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- käyttää prosessin koneita ja laitteita ohjeiden mukaisesti ja taloudellisesti
- tekee tarvittavat mittaukset, tarkastukset ja puhdistukset prosessissa sekä sen koneiden ennakoivan huollon työturvallisuuden huomioiden
- ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita
- huolehtii työhyvinvoinnistaan ja käyttää ergonomisia työasentoja
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja järjestyksestä
- tunnistaa ja ennakoii työturvallisuusriskejä ja estää vaaratilanteita
- osaa toimia hätätilanteessa ja antaa ensiapua tarvittaessa
- kantaa vastuun työnsä laadusta ja laatupuutteiden korjaamisesta
- hoitaa prosessia tunnistuen häiriöt ja esittää tarpeen mukaan kehittämisehdotuksia
- käyttää alan ammattisanastoa
- välttää hävikkiä sekä lajittelee ja kierrättää jätteet
- tekee prosessin viimeistelytyöt ja mahdolliset pakkaamiset
- käyttää työympäristön edellyttämiä suojaimia
- tekee ohjeiden mukaan tarvittavat raportoinnit ja kirjaukset työstä yrityksen mahdollisiin järjestelmiin
- arvioi valmistamansa tuotteen tai sen osan laatua, ulkonäköä ja käytettävyyttä

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa osaamisensa näytössä käytännön työtehtävissä työskentelemällä tekstiilikuidun tai -langan valmistuksen prosessissa valmistaen tekstiilikuituja tai -lankoja alan työpaikan työympäristössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.25. Teollinen kutominen, 15 osp (107068)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Kudonnan esitöiden suunnittelu ja tekeminen

Opiskelija

- soveltaa kankaankudonnan ja sidosopin perusasioita työssään ja tulkitsee sidospiiirrosta
- toimii osana työyhteisöä arvostaen omaa ja muiden työtä
- noudattaa työmääräintä ja huolehtii työprosessin etenemisestä työmääräimen mukaisesti
- varmistaa ja tarvittaessa hakee työmääräimen mukaiset materiaalit
- tekee ohjeiden mukaan koneille tarvittavat säädöt ja valmistelutyöt sekä kudonnan eri vaiheiden esityöt sekä tarvittavat laskelmat
- hyödyntää tarpeen mukaan asiantuntija-apua
- käyttää koneita ja laitteita ohjeiden mukaisesti ja taloudellisesti
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- käyttää työskentelyssä tarvittavia henkilönsuojaimia
- tunnistaa ja ennakoii työturvallisuusriskejä ja estää vaaratilanteita
- osaa toimia hätätilanteessa ja antaa ensiapua tarvittaessa
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja järjestyksestä

Kudontaprosessissa työskentely

Opiskelija

- tekee kutomakoneelle tarvittavat säädöt materiaalin ja mallin mukaan
- tekee tarvittavat mittaukset varmistaen oikeanlaisen kudoksen synnyn
- kutoo turvallisesti käytössä olevilla kutomakonetyypeillä
- tekee päivittäiset tarkastukset ja koneen ennakoivan huollon huomioiden työturvallisuuden
- kantaa vastuun työnsä laadusta ja laatupuutteiden korjaamisesta
- välttää hävikkiä sekä lajittelee ja kierrättää jätteet
- tekee tarvittavat raportoinnit ja kirjaukset työstä yrityksen mahdollisiin järjestelmiin
- arvioi työskentelyn lopputulosta, käyttämänsä aikaa ja kannattavuutta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä teollisuudessa tekemällä kudonnan esityöt ja työskentelemällä kudontaprosessissa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.26. Neulosten teollinen valmistaminen, 15 osp (107069)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Neulonnan valmistelutöiden suunnittelu ja tekeminen

Opiskelija

- soveltaa neulonnan ja neulosrakenteiden perusasioita työssään sekä tulkitsee piirroksia ja ohjeita
- noudattaa ja huolehtii työprosessin etenemisestä työmääräimen mukaisesti aikatauluttaen työnteon sopivasti osana työyhteisöä toimien
- varmistaa ja tarvittaessa hakee työmääräimen mukaiset materiaalit ja käyttää valittuja materiaaleja niiden ominaisuuksien mukaisesti ja taloudellisesti
- tekee neulonnan valmistelutyöt sekä tarvittavat laskelmat
- seuraa alan kehitystä sekä hyödyntää tietoa työssään sekä tarvittaessa pyytää asiantuntija-apua
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- tunnistaa ja ennakoi työturvallisuusriskejä ja estää vaaratilanteita
- osaa toimia hätätilanteessa ja antaa ensiapua tarvittaessa
- käyttää työskentelyssä tarvittavia henkilönsuojaimia

Neulontaprosessin toteuttaminen

Opiskelija

- aloittaa neulonnan ja tekee tarvittavat mittaukset varmistaen oikeanlaisen neuloksen synnyn
- käyttää neulomon koneita ja laitteita turvallisesti ja taloudellisesti neuloksen laatua seuraten
- seuraa ja tarkkailee koneiden toimintaa ja pitää koneet puhtaina varmistaen laadukkaan neuloksen synnyn aikataulun mukaisesti
- toimii osana työyhteisöä ja toteuttaa koneiden ennakoivaa huoltoa ohjeiden mukaisesti varmistaen tehokkaan toiminnan ja hyvän lopputuloksen
- kantaa vastuun työnsä laadusta ja laatuvaatimusten korjaamisesta ja kysyy tarvittaessa neuvoa kokeneemmalta
- huolehtii työhyvinvoinnistaan ja käyttää ergonomisia työasentoja
- välttää hävikkiä sekä lajittelee ja kierrättää jätteet
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja järjestyksestä
- tekee tarvittavat raportoinnit ja kirjaukset työstä yrityksen mahdollisiin järjestelmiin
- arvioi työskentelyn lopputulosta, käyttämänsä aikaa ja kannattavuutta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä työskentelemällä neuleteollisuuden työprosessin eri vaiheissa valmistaen ja viimeistellen eri menetelmin ja tekniikoin neuleita alan työpaikan työympäristössä. Hän toimii neulomon prosesseissa käyttäen alan materiaaleja, työmenetelmiä, koneita ja laitteita esimerkiksi pyörö-, taso-, sukka- tai loimineulekoneilla. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyt osaamisen osoittamiseksi.

2.27. Kuitukankaiden valmistaminen, 15 osp (107070)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Kuitukankaan valmistamisen esitöiden tekeminen

Opiskelija

- soveltaa kuitutietoutta ja kuitukankaiden valmistuksen perusasioita työssään ja tulkitsee piirroksia ja ohjeita
- noudattaa työmääräintä ja huolehtii työprosessin etenemisestä työmääräimen mukaisesti
- varmistaa ja tarvittaessa hakee työmääräimen mukaiset materiaalit ja käyttää niitä niiden ominaisuuksien mukaisesti
- tekee ohjeiden mukaan koneille tarvittavat säädöt ja valmistelutyöt sekä tarvittavat laskelmat
- hyödyntää tarpeen mukaan asiantuntija-apua
- käyttää työskentelyssä tarvittavia henkilönsuojaimia
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- tunnistaa ja ennakoii työturvallisuusriskejä ja estää vaaratilanteita
- osaa toimia hätätilanteessa ja antaa ensiapua tarvittaessa
- käyttää koneita ja laitteita ohjeiden mukaisesti taloudellisesti ja tehokkaasti

Kuitukankaan valmistusprosessissa työskentely

Opiskelija

- tekee tarvittavat mittaukset varmistaen oikeanlaisen valmistusprosessin kuitukankaan valmistamiseksi
- toteuttaa turvallisesti valmistusprosessia
- kantaa vastuun työnsä laadusta ja laatupuutteiden korjaamisesta
- huolehtii työhyvinvoinnistaan ja käyttää ergonomisia työasentoja
- kysyy ongelmatilanteissa neuvoa
- tekee päivittäiset tarkastukset ja koneen ennakoivaa huoltoa työturvallisuuden huomioiden ohjeiden mukaan
- välttää hävikkiä sekä lajittelee ja kierrättää jätteet
- tekee tarvittavat raportoinnit ja kirjaukset tuotannosta
- arvioi työskentelyn lopputulosta, käyttämänsä aikaa ja kannattavuutta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä työskentelemällä kuitukangasteollisuuden työprosessin eri vaiheissa valmistamalla ja viimeistelemällä eri menetelmin ja tekniikoin kuitukankaita käyttäen alan materiaaleja, työmenetelmiä, koneita ja laitteita. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyt osaamisen osoittamiseksi.

2.28. Viimeistys ja värjäys, 15 osp (107071)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Kemikaalien ja väriaineiden valinta

Opiskelija

- selvittää kemikaalien ja väriaineiden tuotetietojen perusteella niiden soveltuvuutta käyttökohteeseen ja ympäristövaikutuksia
- seuraa alan kehitystä ja hyödyntää tietoa työssään
- valitsee tarvittaviin materiaaleihin soveltuvat kemikaalit ja väriaineet
- varmistaa tai tarvittaessa valitsee materiaaliin ja prosessiin soveltuvat koneet ja laitteet
- etsii sopivan reseptin ja arvioi sen soveltuvuutta käyttötarkoitukseen

Hakee haluttuja värisävyjä tai viimeistysmenetelmiä ja laatii reseptin

Opiskelija

- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- käyttää työskentelyssä tarvittavia henkilönsuojaimia
- tunnistaa ja ennakoii työturvallisuusriskejä ja estää vaaratilanteita
- mittaa kemikaalit ja testimateriaalit huolellisesti
- tekee testaukset värisävyjen löytämiseksi tai viimeistyksen soveltuvuudesta
- laatii reseptin alan tyypillisten toimintatapojen mukaisesti

Värjääminen, viimeistely tai kuvioiden painaminen

Opiskelija

- laskee, punnitsee ja annostelee kemikaalit reseptin mukaan välttämättä hävikkiä
- toimii käyttämiensä kemikaalien käyttöturvallisuustiedotteiden ja työturvallisuusmääräysten mukaisesti
- käyttää henkilönsuojaimia ja suojavälineitä
- huolehtii käytettävistä työvälineistä, koneista ja laitteista
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä, järjestyksestä ja viihtyisyydestä
- tekee viimeistyksen eri työvaiheiden työtehtäviä ja värjää, viimeistelee tai painaa materiaaleja reseptin mukaisesti
- lajittelee ja kierrättää jätteet
- tekee työtehtävät asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti
- kokoaa tuotetiedot ja laatii tarkoituksenmukaiset hoito-ohjeet
- arvioi työskentelyn lopputulosta, käyttämänsä aikaa ja kannattavuutta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä värjäämällä tai viimeistelemällä tai painamalla kuvioita alan työpaikan työympäristössä, jossa on soveltuvat koneet, välineistö ja tilat värjäyksen, kuviopainannon tai viimeistyksen tekemiseen alan tuotteiden raaka-aineille, tekstiileille tai tekstiilituotteille. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.29. Tekstiililajittelussa toimiminen, 15 osp (107072)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Valmistautuminen tekstiililajitteluun

Opiskelija

- tunnistaa tekstiilikierrätyksen ja -lajittelun keskeiset hyödyt ja mahdollisuudet yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmasta
- nimeää oman alueensa tekstiilien kierrätyspaikkoja ja -pisteitä
- perehtyy tekstiililajittelua ohjaavaan jätelainsäädäntöön ja hyödyntää saatavilla olevia tekstiililajitteluohjeita
- seuraa tekstiilikierrätyksen ja -lajittelun kehitystä sekä tunnistaa erilaisia materiaalivirtoja
- soveltaa tietoa eri materiaalien tekstiililajeista ja tunnistaa yleisimpien materiaalien tekstiililajit
- tunnistaa yleisimmät tekstiilejä pilaavat tekijät
- tunnistaa arvotekstiilejä ja uudelleenkäytettäväksi soveltuvia tekstiilituotteita

Tekstiilien lajitleminen

Opiskelija

- vastaanottaa tekstiilit ja tarvittaessa neuvoo asiakasta tekstiilikierrätyksessä
- käyttää ammattisanastoa
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- noudattaa työssään jätelainsäädäntöä ja sen ohjausta koskien tekstiilien lajittelua
- lajittelee tekstiilit eri jakeisiin etusijajärjestyksen mukaisesti
- käyttää työvälineitä, koneita ja laitteita tarkoituksenmukaisesti
- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja sekä sopii mahdollisista muutoksista
- lajittelee tekstiilit laatuvaatimusten mukaisesti
- tekee työvälineiden, koneiden ja laitteiden päivittäishuollot huomioiden työturvallisuuden
- huolehtii työhyvinvoinnistaan ja käyttää ergonomisia työasentoja
- toimii osana työyhteisöä arvostaen omaa ja muiden työtä
- jakaa osaamistaan ja hyödyntää tarvittaessa asiantuntija-apua
- kantaa vastuun työnsä laadusta ja laatupuutteiden korjaamisesta
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja järjestyksestä
- osallistuu työyhteisön jäsenenä tekstiileille kierrätysprosessissa tehtäviin testauksiin
- toimii vuorovaikutuksessa asiakkaiden kanssa materiaalien uudelleenkäyttöön tai kierrätykseen liittyvissä asioissa
- seuraa materiaalivirtaa sekä laatii tarkoituksenmukaiset dokumentit ja tilastot työstään

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä lajittelemalla teksteillejä alalle soveltuvassa työympäristössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.30. Tekstiili- ja muotialan koneiden huoltaminen ja kunnossapito, 30 osp (107073)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Tekstiili- ja muotialan koneiden ja laitteiden kunnossapidon suunnittelu

Opiskelija

- perehtyy työhön sekä työ- ja tuotantomenetelmiin
- tulkitsee teknisiä piirustuksia, asennus- ja turvaohjeita sekä toimii niiden tietojen pohjalta työturvallisuuden huomioiden
- selvittää yhteistyötä tehden yrityksen kunnossapidon tavoitteet
- ottaa huomioon kunnossapidossa tarvittavia sähkötekniikan, hydraulikan ja pneumatiikan perusteita ja niihin liittyviä määräyksiä hyödyntäen tarkoituksenmukaisesti ammattilaista huollossa ja korjauksessa
- ratkaisee työhön liittyviä ongelmia sekä osaa hyödyntää tarvittaessa asiantuntija-apua
- käyttää alan ammattisanastoa ja tulkitsee myös vieraskielisiä aineistoja
- hyödyntää työssään materiaalien tuntemustaan ja tietoa materiaalien ominaisuuksista sekä käyttäytymisestä eri koneilla
- selvittää yrityksen koneiden toimintaperiaatteet
- seuraa alan kehitystä ja hyödyntää tietoa työssään
- laatii suunnitelman yrityksen koneiden kunnossapitoon tai ennakkohuoltosuunnitelman koneelle

Koneiden ja laitteiden kunnossapito- ja huoltotöiden tekeminen

Opiskelija

- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- käyttää työympäristön edellyttämiä suojaimia
- toteuttaa koneiden ja laitteiden peruskunnossapitoa suunnitelmaa ja ohjeita hyödyntäen
- selvittää koneessa tai laitteessa olevan vian ja korjaa sen
- huolehtii työhyvinvoinnistaan ja käyttää ergonomisia työasentoja
- hyödyntää tietoa koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteista käyttäessään koneita ja laitteita kunnossapitotilanteissa
- tunnistaa ja ennakoii työturvallisuusriskejä ja estää vaaratilanteita
- osaa ehkäistä tulityöonnettomuuksien syntymistä
- osaa toimia hätätilanteessa ja antaa ensiapua tarvittaessa
- käyttää, hankkii, asentaa ja tarvittaessa valmistaa koneissa tarvittavia yksinkertaisia apulaitteita ja varaosia
- tekee tarvittavat mittaukset varmistaen oikeanlaisen valmistusprosessin jatkumisen
- kysyy ongelmatilanteissa neuvoa
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja järjestyksestä
- kantaa vastuun työnsä laadusta ja laatupuutteiden korjaamisesta
- välttää hävikkiä sekä lajittelee ja kierrättää jätteet
- tekee tarvittavat raportoinnit ja kirjaukset koneiden kunnossapitoon liittyen

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä työskentelemällä tekstiili- ja muotialan työprosessien eri vaiheissa käytettävien koneiden ja laitteiden kunnossapito- ja huoltotehtävissä alan työpaikan työympäristössä sekä laatimalla koneiden kunnossapito- tai ennakkohuoltosuunnitelman. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.31. Erikoistekstiilien huoltaminen, 15 osp (107074)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Erikoistekstiilien vastaanotto ja huoltotavan valitseminen

Opiskelija

- perehtyy työhön ja työohjeisiin
- seuraa alan kehitystä ja hyödyntää tietoa työssään
- valitsee tuotteelle huoltotavan ottaen huomioon tekstiilien ominaisuudet ja erityispiirteet
- hinnoittelee tuotteen huollon tekstiilihuollon kustannusten muodostumisen mukaan
- käyttää alan ammattisanastoa
- tekee tarvittavat varaukset huoltoon ottaen huomioon tekstiilien ominaisuudet ja erityispiirteet
- ratkaisee erikoistekstiilien huoltoon liittyviä ongelmia
- vastaanottaa asiakaspalautetta ja hoitaa asiakaspalautteen asiakkaan, kuluttajansuojan ja pesulan kannalta tarkoituksenmukaisesti

Erikoistekstiilien huoltaminen

Opiskelija

- toimii osana työyhteisöä arvostaen omaa ja muiden työtä
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- huoltaa erikoistekstiilejä erilaisilla menetelmillä soveltaen tietämystään erikoistekstiilien huoltoprosesseista
- huolehtii työhyvinvoinnistaan ja käyttää ergonomisia työasentoja
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja järjestyksestä
- valitsee tarkoituksenmukaisen ja turvallisen tavan poistaa tahroja
- poistaa hankaliakin tahroja tekstiiliä vahingoittamatta
- valitsee lajitelmalle pesutuloksen ja taloudellisuuden kannalta parhaan pesuohjelman ja annostelun sekä perustelee valintansa
- arvioi tekemiään valintoja ekologisuuden näkökulmasta
- käyttää pesulan koneita, laitteita ja ohjelmia taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti huomioiden työssään koko pesulan toiminnot
- tuottaa asiakkaita tyydyttävää ja pesulatoiminnan kannalta kannattavaa laatua
- välttää hävikkiä sekä lajittelee ja kierrättää jätteet

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä työskentelemällä erikoistekstiilejä huoltavassa pesulassa, jossa on tarkoituksenmukaiset koneet, laitteet ja tilat. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.32. Sairaalatekstiilien huoltaminen, 15 osp (107075)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Sairaalapesulan eri työvaiheissa työskentely

Opiskelija

- suunnittelee työskentelyään ja hyödyntää tarkoituksenmukaisesti eri tapoja toteuttaa sairaalatekstiilien huoltoa
- työskentelee sairaalapesulassa eri tuotannon esityövaiheissa ja lajittelee sekä esihuoltaa tekstiilit pesulan menetelmin
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä, järjestyksestä ja viihtyisyydestä
- käyttää työssään hygieniaan ja sairaalapesuun liittyvän ammattisanastoa
- noudattaa systemaattisesti käsi- ja työskentelyhygienian periaatteita
- tunnistaa työvaiheiden kriittiset pisteet pesulassa ja hyödyntää tietoa työskentelyssään
- ratkaisee työhön liittyviä ongelmatilanteita
- huolehtii, että työn laatu on sopimuksen mukaista ja tekee tarvittaessa korjaavia toimenpiteitä

Sairaalatekstiilien huoltaminen

Opiskelija

- valitsee koneet, laitteet ja ohjelmat tarkoituksenmukaisesti ottaen huomioon koko tekstiilihuoltoprosessin
- huolehtii työhyvinvoinnistaan ja käyttää ergonomisia työasentoja
- pesee, kuivaa ja jälkikäsittelee sairaalatekstiilejä korkean hygieniavaatimuksen huomioon ottaen sekä tiedottaa havaitsemistaan poikkeamista välittömästi
- soveltaa tietoaan mikrobiologian perusasioista ja tuntee tuotannon riskikohdat
- tuottaa vaadittua laatua ja ottaa omavalvonnassa tarvittavat näytteet sairaalatekstiilien laatuvaatimusten mukaisesti
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- ennakoi työympäristössä olevat riskit ja välttää turhaa kontaminaatiota eri puhtaustasoilla
- huolehtii päivittäisistä käytönvarmistustoimista ja ottaa huomioon myös ennakkohuoltojen ajankohdat tuotannon toiminnan kannalta
- pakkaa tekstiilit hygieenisesti käyttötarkoituksen ja sopimuksen mukaisesti sekä huolehtii tekstiilien siirto- ja kuljetuskaluston puhtaudesta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä työskentelemällä sairaalapesua harjoittavassa pesulassa, jossa on tarkoituksenmukaiset koneet, laitteet ja tilat sairaalatekstiilien huoltoon. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.33. Tekstiili- ja muotialan tuotteiden vuokraustoiminta, 15 osp (107076)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Vuokratuotteiden asiakaspalvelu-, vastaanotto- ja huoltotehtävissä työskentely

Opiskelija

- palvelee asiakasta kohteliaasti ja kartoittaa asiakkaan tarpeet
- esittelee käyttötarkoitukseen sopivia vuokrattavissa olevia tuotteita sekä kertoo niiden ominaisuuksista
- laatii asiakkaan kanssa yhteistyössä yrityksen käytäntöjen mukaisen vuokrasopimuksen ja kertoo sopimusehdot
- vastaanottaa vuokrattuja tuotteita ja tarkastaa ne
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä, järjestyksestä ja viihtyisyydestä
- arvioi vuokratuotteiden laadun yrityksen käytäntöjen mukaisesti ja tarvittaessa joko poistaa tai vaihtaa vuokratuotteet kierrosta
- soveltaa tekstiilihuollon osaamista ja tietoa, arvioidessaan tuotteiden huollon tarvetta tai tarvetta välittää tuotteet huollettavaksi
- merkkää vuokratuotteet sopimusten ja yrityksen käytäntöjen mukaisesti

Toimiminen vuokratuotteiden pakkaus- ja välitystehtävissä sekä varasto- ja kuljetusjärjestelmien hyödyntäminen

Opiskelija

- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- pakkaa tuotteet sopimuksen mukaisesti
- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja sekä sopii muutoksista
- toimii osana työyhteisöä arvostaen omaa ja muiden työtä
- seuraa toimitusten toteutumista työpaikkansa tieto- ja varastointijärjestelmän avulla
- suunnittelee ja käyttää tarkoituksenmukaisia tuotteiden kuljetustapoja ja ymmärtää toimitusketjun toimivuuden merkityksen yrityksen toiminnassa

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä työskentelemällä tekstiili- ja muotialan vuokratuotteiden asiakaspalvelu-, vastaanotto- ja huoltotehtävissä sekä pakkaus- ja välitystehtävissä tekstiili- ja muotialan tuotteiden vuokrausta harjoittavassa yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.34. Pesulan tehtävissä toimiminen, 15 osp (107077)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Tekstiilituotteiden vastaanotto- ja lajittelutehtävissä toimiminen

Opiskelija

- toimii palveluhenkisesti, ennakoi asiakkaiden tarpeita ja markkinoi oheispalveluja
- työskentelee pesulan vastaanotossa
- tarkastaa ja merkitsee tuotteet vastaanotettaessa
- tekee asiakkaalle vastaanottokuitin
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä, järjestyksestä ja viihtyisyydestä
- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja sekä sopii muutoksista
- lajittelee ja ottaa lajitelmien teossa huomioon koko tekstiilihuoltoprosessin taloudellisuuden
- työskentelee vastuullisesti ja toimii työpaikan ohjeiden mukaisesti

Tekstiilihuollon tehtävissä toimiminen

Opiskelija

- valitsee tekstiilimateriaaleille tarkoituksenmukaisen huoltotavan
- tekee taloudelliset lajitelmat hoito-ohjeiden mukaan
- valitsee soveltuvan tahrannoistotavan ja poistaa yksittäisiä tahroja
- pesee vesipesua, kemiallista pesua tai kemiallista vesipesua tavanomaisilla ohjelmilla
- annostelee pesukemikaalit taloudellisesti lajitelmien ja likaisuuden mukaan
- valitsee tekstiileille jälkikäsittelyn kannalta oikean kuivaustavan ja jäännöskosteuden
- viimeistelee tekstiilit sovitulla tavalla ja oikeilla laitteilla sekä huolehtii, että sovittu laatu toteutuu
- pakkaa tekstiilit, tarkistaa niiden laatukriteerit ja ilmoittaa poikkeamista tarvittaessa
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- tunnistaa ja ennakoi työturvallisuusriskejä ja estää vaaratilanteita
- suojautuu tarvittaessa ymmärtäen kemiallisen pesun mahdolliset riskit
- ratkaisee työhön liittyviä ongelmatilanteita
- tekee koneille ja laitteille päivittäiset huollot

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä työskentelemällä tekstiilituotteiden vastaanotto- ja lajittelutehtävissä sekä tekstiilihuollon tehtävissä alan työpaikan työympäristössä, jossa on tarkoituksenmukaiset koneet, laitteet ja tilat tekstiilien huoltoon. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyt osaamisen osoittamiseksi.

2.35. Nahan valmistaminen, 15 osp (107078)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Nahan valmistamisen suunnittelu

Opiskelija

- hyödyntää tietoa erilaisten nahkojen ja vuotien parkitsemis- ja valmistamisprosesseista
- seuraa alan kehitystä ja hyödyntää tietoa työssään
- suunnittelee parkitsemisen ja valmistamisen ohjeiden mukaan kysyen tarvittaessa neuvoa kokeneemmalta
- valitsee ja hankkii tarkoituksenmukaiset kemikaalit ja apuaineet sekä koneet ja laitteet
- laatii suunnitelman työn toteutuksesta sekä laskee tarvittavat kemikaali- sekä apuainemäärät

Nahan parkitseminen ja viimeistely

Opiskelija

- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- toimii käyttämiensä kemikaalien käyttöturvallisuustiedotteiden mukaan sekä ennakoii mahdolliset riskit prosessin eri vaiheissa
- käyttää tarkoituksenmukaisia suojavälineitä ja henkilönsuojaimia
- punnitsee ja annostelee materiaalit ja tarvittavat kemikaalit
- valmistaa liuoksen
- esikäsittelee nahat suunnitelman mukaan
- parkitsee ja viimeistelee nahat suunnitelman mukaan laatuvaatimukset täyttäväksi
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja järjestyksestä
- lajittelee ja kierrättää jätteet
- tekee tarvittavat laadunvarmistukset
- tekee koneille ja laitteille päivittäiset puhdistukset ylläpitäen niiden käytettävyyttä
- arvioi työskentelyn lopputulosta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä työskentelemällä nahan valmistuksessa. Nahan valmistuksen eli muokkaamisen ammattitaito osoitetaan nahan muokkaamossa tai muussa alan työpaikan työympäristössä, jossa on soveltuvat koneet, välineistö ja tilat prosessin tekemiseen. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyt osaamisen osoittamiseksi.

2.36. Ohjaustehtävissä toimiminen, 15 osp (107079)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Ohjauksen suunnittelu

Opiskelija

- selvittää ohjattavien odotuksia ja asettaa ohjaukselle tavoitteet
- hyödyntää tietoa yksilö- ja ryhmäohjauksesta
- perehtyy erilaisiin ohjausmenetelmiin
- valitsee ohjaustavan ja ottaa huomioon ohjattavien tarpeita, valmiuksia sekä toiveita
- laatii ohjauksesta suunnitelman, joka sisältää käytettävät työmenetelmät, materiaalit ja työvälineet
- laskee ohjauksen kustannuksia

Ohjaus- ja havainnollistamismateriaalin tuottaminen ja käyttäminen

Opiskelija

- tuottaa, kokoaa ja hyödyntää ohjausta tukevaa ja havainnollistavaa, myös digitaalista, materiaalia noudattaen tekijänoikeuksia
- käyttää ohjauksessa ammattialansa osaamista sekä erityistaitoja

Ohjaus ja neuvonta

Opiskelija

- toteuttaa ohjauksen suunnitelman mukaisesti
- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja sekä sopii mahdollisista muutoksista
- hyödyntää ohjauksessa ammattialansa osaamista
- havainnollistaa ohjausta eri menetelmillä
- toimii työturvallisesti ohjaustehtävässään
- arvioi työtään ja työskentelyään suhteessa ohjattaviin ja ohjaussuunnitelmaan

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä suunnittelemalla ja toteuttamalla ammattialaansa liittyvän ohjaustapahtuman asiakastyönä valitulle kohderyhmälle alalle soveltuvassa työympäristössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.37. Tekstiili- ja muotialan myyntitehtävissä toimiminen, 15 osp (107080)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Asiakaspalvelu- ja myyntitehtävissä työskentely

Opiskelija

- hankkii tietoa yrityksen toimintakulttuurista ja -tavoista sekä hyödyntää tietoa työssään
- kartoittaa asiakkaan tarpeet ja toiveet
- palvelee asiakasta ja hyödyntää tekstiili- ja muotialan osaamistaan asiakaspalvelu- ja myyntityössä
- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja sekä sopii mahdollisista muutoksista
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- hankkii tietoa tuotevalikoiman tuotteista ja kertoo tuotteista asiakkaalle
- herättää asiakkaan kiinnostuksen ja tukee ostopäätöstä sekä tarjoaa tuotteeseen sopivia, täydentäviä osia myydessään tuotteita
- kertoo palautus- ja vaihtomahdollisuuksista sekä reklamaatiomenettelystä
- viimeistelee myyntitapahtuman ja ottaa tarvittaessa vastaan maksun
- noudattaa asiakaspalvelussa vaadittavia ulkonäkö- ja pukeutumisohjeita

Tuotteiden esillepanojen tekeminen

Opiskelija

- huolehtii tuotteiden myyntikuntoon saattamisen
- tekee esillepanoja toimintaohjeen mukaan
- toimii konseptin mukaisesti ja tulkitsee kuvallisia ohjeita
- huolehtii myyntitilan järjestyksestä ja siisteydestä
- arvioi työskentelynsä lopputulosta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä tekemällä esillepanoja, palvelemalla asiakasta sekä myymällä tekstiili- ja muotialan tuotteita alan työpaikan työympäristössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.38. Verkkokauppaympäristössä toimiminen, 15 osp (107081)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Sisällön koostaminen ja vieminen verkkokauppaympäristöön

Opiskelija

- tuottaa kuvaustekstiä ja kuvasisältöä tuotteen tai palvelun ominaisuuksista
- vie teksti- ja kuvasisältöä tuotteista verkkokauppaan huomioiden visuaalisen ilmeen
- hyödyntää sisällön tuottamisessa saavuttavuuden peruseriaatteita
- viimeistelee sisällön julkaisuvalmiiksi huomioiden eri julkaisukanavien tai -alustojen rajoitteet ja mahdollisuudet
- viimeistelee tuottamansa sisällön hakukoneiden löydettäväksi
- noudattaa ohjeita tietoturvasta, immateriaalioikeuksista, tietosuojasta ja salassapitovelvollisuudesta

Asiakaspalvelu ja tilausten käsittely verkkokaupassa

Opiskelija

- tarjoaa asiakaspalvelua huomioiden digitaalisen ympäristön toimintakulttuurin
- antaa tietoa verkkokaupan tuote- ja palveluvalikoimasta
- vastaanottaa tilauksen
- käsittelee tilauksen ja tallentaa tarvittavat tiedot
- viimeistelee tilauksen toimitusta varten
- tuntee reklamaatiokäytänteitä ja toimii kuluttajansuojalain periaatteiden mukaisesti
- hoitaa palautuksia

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä tuottamalla sisältöä verkkokauppaympäristöön sekä palvelemalla asiakasta verkkokauppaympäristössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.39. Tekstiili- ja muotialan projektissa toimiminen, 15 osp (107082)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Projektisuunnitelman laatiminen

Opiskelija

- etsii tietoa ja kokoaa lähdeaineistoa projektiin sekä hyödyntää eri asiantuntijoita ja verkostoja
- asettaa projektille tavoitteet ottaen huomioon toimeksiantajan toivomukset ja tarpeet
- laatii tarkoituksenmukaisen projektisuunnitelman, joka sisältää mm. suunnitelman työn toteutuksesta ja työnjaosta, aikataulusta, dokumentoinnista, resursseista sekä palautteen keräämisestä

Tekstiili- ja muotialan projektissa toimiminen

Opiskelija

- työskentelee projektisuunnitelman ja laatuvaatimukset huomioiden sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista
- työskentelee yhteisvastuullisesti ja vuorovaikutteisesti erilaisten toimijoiden kanssa
- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja sekä sopii mahdollisista muutoksista
- hyödyntää tarkoituksenmukaisia digitaalisia palveluita ja sovelluksia työssään
- laatii ja käyttää projektia tukevaa ja havainnollistavaa, myös digitaalista aineistoa
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja viihtyvyydestä
- lajittelee ja kierrättää syntyvät jätteet
- noudattaa vaitiolovelvollisuutta
- huolehtii työhyvinvoinnistaan ja käyttää ergonomisia työasentoja
- ottaa huomioon työssään kuluttajansuojaa, tuotevastuuta sekä immateriaalioikeuksia koskevan lainsäädännön
- seuraa ja dokumentoi projektissa syntyviä kustannuksia sekä raportoi poikkeamista
- kerää palautteen projektin lopussa suunnitelman mukaisesti.
- arvioi projektin lopputulosta ja tavoitteiden saavuttamista

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä työskentelemässä yksin tai osana työryhmää tekstiili- ja muotialan projektissa alan työpaikan työympäristössä. Opiskelija tekee tuotteen, tapahtuman tai muun tuotoksen sekä laatii työskentelystään portfolion tai blogin osaksi projektin raportointia. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyt osaamisen osoittamiseksi.

2.40. Jalkineiden kaavoittaminen, 15 osp (107083)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Jalkineiden suunnittelu

Opiskelija

- suunnittelee erilaisia, sopusuhtaisia ja käyttötarkoitukseen soveltuvia jalkineita asiakaslähtöisesti
- tuottaa laadukkaita teknisiä ja visuaalisia kuvia tuotteesta
- noudattaa työskennellessään voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja ottaa huomioon työssään kuluttajansuojaa, tuotevastuuta sekä immateriaalioikeuksia koskevan lainsäädännön
- valitsee suunniteltavaan tuotteeseen soveltuvat materiaalit arvioiden niiden ympäristövaikutuksia
- käyttää työssään alan ammattisanastoa ja kaavoituksen käsitteitä.

Jalkineiden kaavoittaminen ja lestin valitseminen

Opiskelija

- perehtyy kaavoitettavaan jalkinemalliin
- valitsee jalkinemalliin soveltuvan lestin asiakkaan toiveiden ja tarpeiden mukaan
- muokkaa lestiä tarvittaessa ottaen huomioon jalan mitat
- kaavoittaa erityyppisiä jalkineita
- tekee lestiä vastaavan selkeän peruskaavan
- lisää kaavaan tarvittavat saumanvarat ja merkinnät
- osittelee leikkuukaavat
- valmistaa tekemillään kaavoilla laadukkaan sovitusjalkineen
- sovittaa ja tarkistaa jalkineiden istuvuuden sekä yksityiskohdat
- tekee tarvittavat kaavamuutokset
- tallentaa tarkoituksenmukaiset dokumentit työstä sovituksessa muodossa jatkokäyttöä varten
- arvioi valmistamiensa kaavojen käytettävyyttä

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä suunnittelemalla ja kaavoittamalla jalkineet alan työpaikan työympäristössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.41. Digitaalinen kaavoittaminen, 15 osp (107084)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Peruskaavan piirtäminen tai muokkaaminen digitaalisesti

Opiskelija

- laatii mallianalyysin tuotteesta tai kuvasta kaavoitusta varten
- ottaa mitat peruskaavaa varten, vertaa niitä standardikokoihin ja luo tarvittaessa yksilöllisen mittataulukon
- hyödyntää tietoa vaatetuksen kokojärjestelmistä ja niiden merkityksestä tuotteen kaavoituksessa
- huomioi peruskaavassa tuotteessa tarvittavat väljyydet ja mittasuhteet
- piirtää tai valitsee tuotteeseen tarvittavat peruskaavat
- hyödyntää mittataulukkoja kaavojen sarjonnan yhteydessä

Kaavan kuosittelu digitaalisesti

Opiskelija

- kuosittelee mallinmukaiset kaavat
- soveltaa ohjelman kuosittelutyökaluja erilaisten mallien kuosittelussa
- etenee kuosittelussa johdonmukaisesti ja ratkaisee eteen tulevia haasteita
- tiedostaa kuosittelutoimenpiteiden vaikutuksia kaavan sarjoutuvuuteen

Kaavan viimeistely, sarjonta ja tulostaminen

Opiskelija

- viimeistelee kaavat, lisää tarvittavat kaavamerkinnot ja tekstit kaavoihin
- sarjoo kaavan valittuihin kokoihin ja tarkastaa sarjonnan onnistumisen
- tulostaa kaavat sovitustuotteen leikkuuta varten

Kaavan sovittaminen ja kaavamuutoksien tekeminen digitaalisesti

Opiskelija

- valmistaa tekemillään kaavoilla sovitustuotteen
- sovittaa sovitustuotteen ja tarkistaa sen istuvuuden, mallinmukaisuuden sekä yksityiskohdat
- tekee tarvittavat sovitusmuutokset digitaaliseen kaavaan
- tekee tarvittaessa leikkuusaumojen siirtoja ja kaavojen muokkaamista saavuttaakseen kustannustehokkaan materiaalin kulutuksen
- arvioi työskentelynsä lopputuloksen laatua

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä kaavoittamalla digitaalisesti mittojen mukaisen yksittäisen pukeutumistuotteen ja sarjan tai muun tekstiilituotteen ja sarjan sekä valmistamalla sovitustuotteen sekä viimeistelemällä kaavan sovituksen perusteella. Osaaminen osoitetaan alan työpaikan työympäristössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.42. Laakaus ja leikkuu, 15 osp (107085)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Esivalmistelut ja asetelmien tekeminen

Opiskelija

- perehtyy työhön ja työssä käytettäviin koneisiin ja laitteisiin sekä tarvittaessa tietojärjestelmiin
- tekee taloudelliset kaava-asetelmat hävikkiä välttää
- ottaa huomioon leikkuuvarat ja kankaan leveydet
- ottaa huomioon työssään materiaalien ja valmistettavan tuotteen ominaisuudet
- suunnittelee ja tekee tilauksen mukaisen leikkuusuunnitelman

Laakaus- ja leikkuutyöt

Opiskelija

- hyödyntää tietoa eri tavoista toteuttaa laakausta ja valitsee tarkoituksenmukaisen menetelmän
- määrittää tarvittaessa leikattavan laakan pituuden
- varmistaa, että kangaskerrokset ovat pituudeltaan sopivia
- vie asetelman leikattavalle materiaalille
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- tunnistaa ja ennakoii työturvallisuusriskejä sekä estää vaaratilanteita
- tekee tarvittavat säädöt koneille ja työvälineille käytettävien materiaalien mukaisesti
- seuraa laadun toteutumista ja ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita
- käyttää leikkuuseen tarkoitettuja työvälineitä sekä koneita ja leikkaa laakan laatutavoitteiden mukaan
- välttää hävikkiä sekä lajittelee ja kierrättää jätteet
- tekee tarvittavat merkinnät leikattuihin kappaleisiin
- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja sekä sopii mahdollisista muutoksista
- käyttää alan ammattisanastoa
- kerää ja niputtaa leikatut kappaleet ompelimoa varten
- huolehtii työympäristön siisteydestä ja järjestyksestä
- tekee koneille ja työvälineille tarvittavat päivittäishuollot
- dokumentoi tekemänsä työn tarkoituksenmukaisesti
- arvioi työhön käyttämänsä aikaa ja työn tuottavuutta suhteessa lopputulokseen

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä valmistelemalla asetelmat, laakaamalla ja leikkaamalla. Ammattitaito osoitetaan alan työpaikan työympäristössä, kuten teollisessa valmistuksessa tai yrittäjän toimitilassa hyödyntäen koneita ja työvälineitä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyt osaamisen osoittamiseksi.

2.43. Huippuosaajana toimiminen, 15 osp (106730)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Osaamisen kehittäminen

Opiskelija

- arvioi omaa osaamistaan sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan perustellen
- laatii itselleen kehittymissuunnitelman niin, että se tukee kasvua alan huippuammattilaiseksi
- kehittää osaamistaan ja työtapojaan saadun palautteen perusteella
- työskentelee muuttuvissa tilanteissa
- työskentelee pitkäjänteisesti työtään kehittäen
- toimii osana tiimiä ja jakaa osaamistaan muille.

Työskentely alan huippuosaamista vaativissa tehtävissä

Opiskelija

- valitsee työmenetelmät, työvälineet ja materiaalit sekä käyttää niitä muuttuvissa tilanteissa
- kokeilee uusia työmenetelmiä työssään
- hankkii ja soveltaa työssä tarvittavaa tietoa
- toimii kustannustehokkaasti ja yrityksen tuloksellisuutta edistävasti
- edistää uusien työtapojen ja -menetelmien käyttöä työyhteisössä
- vahvistaa ja luo uusia asiakassuhteita
- noudattaa työssään työturvallisuusmääräyksiä ja -ohjeita
- ennakoii riskejä ja ilmoittaa työhön liittyvistä vaaratekijöistä
- varmistaa asiakasturvallisuuden
- työskentelee ergonomisesti ja huolehtii työkyvystään
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja järjestyksestä

Laatuvaatimusten huomioiminen

Opiskelija

- asettaa tavoitteensa ja suunnittelee oman työnsä ja aikataulunsa realistiseksi
- työskentelee yrityksen tai organisaation laatuvaatimusten mukaisesti
- havaitsee laatupoikkeamat ja etsii niihin ratkaisuja
- toimii yrityksen tai organisaation kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti

Toimiminen alan verkostoissa

Opiskelija

- viestii asiakkaiden kanssa ja työyhteisössä suomen tai ruotsin kielellä sekä yhdellä vieraalla kielellä
- tuntee toimialan keskeiset kansalliset ja kansainväliset verkostot
- hyödyntää verkostojaan työssään

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Arviointi

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa osaamisensa näytössä toimimalla vaativissa oman alan työtehtävissä. Osaaminen on mahdollista osoittaa myös kansallisissa ja kansainvälisissä kilpailutilanteissa tai em. kilpailutilanteisiin valmentautumisessa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Ammattitaitovaatimuksista poikkeaminen tai osaamisen arvioinnin mukauttaminen eivät ole mahdollisia tässä tutkinnon osassa.

2.44. Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp (106735)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Ilmastomuutoksen lähtökohtien selvittäminen

Opiskelija

- ymmärtää ilmastomuutoksen ilmiönä ja ihmisen toiminnan vaikutuksen siihen sekä ratkaisujen tarpeen
- tunnistaa suomalaisen toimintaympäristön erityispiirteitä ilmastomuutoksen hillintään ja sopeutumiseen
- tunnistaa keskeisiä ilmastomuutokseen vaikuttavia tekijöitä omalla alallaan
- tunnistaa vaikutusmahdollisuuksia ilmastomuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen omassa työtehtävässään.

Ilmastomuutoksen vaikutusten ja ratkaisujen esittäminen

Opiskelija

- selvittää oman työnsä, työyhteisönsä toiminnan, tuotteen tai palvelun ilmastovaikutuksia
- pohtii käytännön ratkaisuja ilmastomuutoksen hillintään tai siihen sopeutumiseen toimialallaan
- arvioi ja vertailee pohtimiensa ilmastoratkaisujen toteuttamiskelpoisuutta ja taloudellisuutta
- ehdottaa käytännössä toteuttavissa olevia perusteltuja ratkaisuja työnsä tai työyhteisönsä toiminnan, tuotteen tai palvelun kehittämiseen ilmastovaikutusten vähentämiseksi

Ilmastovastuullisen toiminnan vahvistaminen

Opiskelija

- viestii ehdottamistaan ilmastoratkaisuista työyhteisössään
- osallistuu toimintaan, jolla kehitetään ilmastotietoisuutta ja -asioita työyhteisössä
- kannustaa omalla toiminnallaan muita ilmastovastuuseen

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä työskentelemällä ilmastovastuullisesti omalla alallaan. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.45. Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp (106734)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Valmistautuminen kansainvälisessä työympäristössä toimimiseen

Opiskelija

- etsii tietoa ja perehtyy kansainväliseen työympäristöön ja tulevaan työtehtävään
- perehtyy työtehtävään liittyvien maiden kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- huolehtii kansainvälisessä työtehtävässä tarvittavista järjestelyistä ja asiakirjoista
- selvittää ja sopii työtehtävän tavoitteet ja sisällöt
- ottaa huomioon työympäristöön ja -tehtävään liittyvät vaatimukset, tarpeet ja aikataulun

Vuorovaikutus kansainvälisessä työympäristössä

Opiskelija

- toimii vuorovaikutuksessa kansainvälisen työyhteisön ja kansainvälisten asiakkaiden kanssa
- käyttää toimialansa keskeistä sanastoa vieraalla kielellä
- jakaa osaamistaan kansainvälisessä työympäristössä
- käyttää eri viestintäkanavia vastuullisesti
- toimii eri kulttuuritaustaisten ihmisten kanssa
- toimii työkulttuurin mukaisesti

Työskentely kansainvälisessä ympäristössä

Opiskelija

- noudattaa sovittuja työaikoja ja toimintatapoja
- toimii joustavasti erilaisissa tilanteissa
- noudattaa työtehtäviin liittyviä määräyksiä ja ohjeita
- huomioi terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät riskit
- toimii vastuullisesti ja eettisesti
- toimii tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäen

Kansainvälisen osaamisen hyödyntäminen ja jakaminen

Opiskelija

- arvioi kansainvälisessä työtehtävässä hankitun osaamisen merkitystä urallaan
- hyödyntää kansainvälistä osaamistaan työssään
- arvioi työtehtävään liittyvien maiden työmenetelmien ja toimintakulttuurien vaikutuksia työn sujuvuuteen ja lopputulokseen
- jakaa kansainvälistä osaamistaan työyhteisössä

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä työskennellen kansainvälisessä työympäristössä tai projektissa ulkomailla tai kotimaassa.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.46. Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp (106731)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Yhteyshenkilönä toimiminen

Opiskelija

- perehtyy oman alan tutkintojen perusteisiin ja tunnistaa työtehtävien yhteyden niihin
- perehtyy koulutuksen järjestäjän ja työpaikan väliseen työnjakoon ammatillisen koulutuksen järjestämisessä
- selvittää mahdollisuuksia järjestää koulutusta ja näyttöjä työpaikalla
- tiedottaa ammatillisen koulutuksen järjestämisestä työpaikalla yhdessä koulutuksen järjestäjän kanssa
- toimii vuorovaikutuksessa erilaisten opiskelijoiden ja työntekijöiden kanssa

Ohjaustilanteisiin valmentautuminen

Opiskelija

- perehtyy ohjattavan opiskelijan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan
- osallistuu osaamisen hankkimisen suunnitteluun työpaikalla
- osallistuu ohjattavan opiskelijan työturvallisuuteen, työpaikan ohjeisiin ja käytäntöihin perehdyttämiseen
- suunnittelee opiskelijan ohjausta ja aikataulua
- seuraa erilaisia ohjaustilanteita
- hyödyntää digitaalisia välineitä tarkoituksenmukaisesti
- arvioi omaa ohjausosaamistaan ja määrittää kehittämistarpeensa

Palautteen antaminen osaamisen kehittymisestä

Opiskelija

- vertaa hankittua osaamista asetettuihin tavoitteisiin
- antaa rakentavaa palautetta osaamisen kehittymisestä
- huomioi palautteen antamisessa erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat sekä eri kieli- ja kulttuuriryhmiä edustavat opiskelijat

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa osaamisensa näytössä toimimalla yhteyshenkilönä työpaikalla sekä valmentautumalla ohjaus- ja palautteenantotilanteisiin. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.47. Yrityksessä toimiminen, 15 osp (106733)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Yrityksen liiketoiminnan suunnittelu

Opiskelija

- hankkii yrityksen liiketoiminnan eri osa-alueiden suunnittelussa tarvittavaa tietoa
- laatii asiakaslähtöisen toimenpidesuunnitelman ja täsmentää yrityksen tavoitteet
- laatii budjetit ja rahoitussuunnitelman tiedostaen yrittäjän aseman
- tunnistaa yritystoimintaan liittyvät keskeiset riskit
- ymmärtää kestäväen kehityksen vaatimukset ja merkityksen liiketoiminnalle

Yrityksen liiketoimintaa edistävien yhteistyöverkostojen rakentaminen**Opiskelija**

- hankkii liiketoiminnan kannalta keskeisiä yhteistyökumppaneita
- sopii yhteistyöstä yhteistyökumppaneiden kanssa
- solmii tarvittaessa yhteistyösopimukset vastuut ja velvollisuudet huomioiden

Yrityksessä toimiminen**Opiskelija**

- toimii yrittäjänä tai osana yhteistyöverkostoa
- hoitaa sovittua liiketoiminnan osa-aluetta
- ratkaisee asiakaslähtöisesti yrityksen toimintaan liittyviä ongelmatilanteita
- toimii toimialan lainsäädännön mukaisesti

Yrityksen toiminnan arviointi ja kehittäminen**Opiskelija**

- asettaa toiminnalleen tavoitteita yrityksen strategisten tavoitteiden mukaisesti
- tekee rakentavia ja perusteltuja ehdotuksia yrityksen toiminnan kehittämiseksi laatu- ja tulostavoitteet huomioiden
- ottaa suunnitelmissaan huomioon asiakkaiden ja sidosryhmien odotukset

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla yrityksessä ja kehittämällä yrityksen liiketoimintaa suunnitelman mukaisesti. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.48. Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp (106732)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

Liiketoimintamahdollisuuksien etsiminen ja ideoiminen

Opiskelija

- kartoittaa valitsemallaan alalla toimivia yrityksiä ja asiakkaita
- arvioi kartoituksen pohjalta liiketoimintamahdollisuuksia
- ymmärtää kestäväen kehityksen vaatimukset ja merkityksen liiketoiminnalle

Liikeidean kehittäminen ja liiketoimintasuunnitelman laatiminen

Opiskelija

- selvittää markkinoiden ja kilpailutilanteen kehitysnäkymiä
- kartoittaa liikeideoita ja valitsee niistä toteuttamiskelpoisen
- tekee suunnitelman yrityksen toiminnoista hyödyntäen tarvittaessa asiantuntijoita
- laskee yritystoimintaan liittyviä tuottoja ja kustannuksia sekä suunnittelee rahoitusta
- ottaa suunnittelussa huomioon toimialan lainsäädännön

Verkostoituminen sidosryhmien kanssa

Opiskelija

- valitsee toimintansa kannalta keskeisiä sidosryhmiä
- esittelee asiakaslähtöisesti yrityksen toimintamallin jollekin keskeiselle sidosryhmälle

Yrityksen perustamiseen liittyvien asiakirjojen laatiminen

Opiskelija

- valitsee sopivan yritysmuodon
- laskee tarvittavan rahoituksen
- selvittää yrityksen keskeiset perustamisasiakirjat ja laatii ne

Vahvuuksien ja osaamisen arviointi

Opiskelija

- kartoittaa vahvuutensa toimia yrittäjänä
- esittelee yritystoiminnassa tarvittavan osaamisensa

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä laatimalla yksin tai ryhmän kanssa liiketoimintasuunnitelman kehittämälleen liikeidealle. Siltä osin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.49. Tekstiilituotteiden teollinen ompelu, 15 osp (107086)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- toimii osana työyhteisöä
- tunnistaa sarjatuotannossa työskentelyn keskeisiä menestystekijöitä oman työnsä näkökulmasta
- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja sekä sopii mahdollisista muutoksista
- perehtyy ompelutyöhön ja käytettäviin koneisiin
- huolehtii työhyvinvoinnistaan ja käyttää ergonomisia työasentoja
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- tunnistaa ja ennakoii työturvallisuusriskejä ja estää vaaratilanteita
- säätää koneen materiaalin mukaisesti
- noudattaa työohjeita tuotteen ompelussa ottaen huomioon tuotteen laatuvaatimukset
- seuraa laadun toteutumista ja ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita
- käyttää koneita ja työvälineitä tarkoituksenmukaisesti onnistuneen lopputuloksen aikaansaamiseksi
- ompelee tuotteita ammattimaisin ottein ja joutuisasti
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja järjestyksestä
- tekee tarvittavat päivittäishuollot ompelukoneelle
- arvioi ompelemiensa tuotteiden laatua ja oman työnsä kannattavuutta yrityksen näkökulmasta

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä ompelemalla tekstiilituotteita teollisessa valmistuksessa alan työpaikan työympäristössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.50. Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 11 osp (106727)

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä -osa-alue suoritetaan ja sitä opetetaan siten, että äidinkielenä on koulutuksen järjestäjän opetus- ja tutkintokielen mukaisesti suomen, ruotsin tai saamen kieli. Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä -osa-alue voidaan opiskelijan valinnan mukaan suorittaa ja sitä voidaan opettaa myös opiskelijan toisena kielenä olevalla suomen tai ruotsin kielellä, romanikielellä, viittomakielellä tai muulla opiskelijan äidinkielellä, mikäli koulutuksen järjestäjä tarjoaa tämän mahdollisuuden.

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Opiskelija

Erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Opiskelija

- viestii tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- asettaa viestinnälleen tavoitteita
- perustelee mielipiteensä ja väitteensä
- toimii yhteistyö- ja ryhmätilanteissa
- esittelee alaansa liittyviä ilmiöitä tai asioita alan käsitteistöä käyttäen
- ymmärtää kielen ja vuorovaikutuksen merkityksen työelämässä ja yhteiskunnassa.

Eri lähteistä hankittujen tekstien käyttäminen ja tekstin luotettavuuden arvioiminen

Opiskelija

- tuntee omalla alallaan ja työelämässä käytettyjä tekstilajeja ja medioita
- tulkitsee erilaisten tekstien tavoitteita ja olennaisia merkityksiä
- hyödyntää tietolähteitä ja arvioi niiden luotettavuutta
- tekee muistiinpanoja ja tiivistää ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta
- noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa käyttämiinsä lähteisiin.

Erilaisten tekstien tuottaminen

Opiskelija

- viestii tavoitteellisesti ilmaistessaan tunteitaan, ajatuksiaan tai mielipiteitään
- tuottaa oman alansa ja työelämän tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä
- hallitsee kirjoitetun kielen käytänteitä
- käyttää viestinnässään tarkoituksenmukaista tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Kielen ja kirjallisuuden muotojen ja merkitysten tunteminen

Opiskelija

- tiedostaa ja huomioi kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkityksen
- tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin
- lukee ja analysoi kaunokirjallisuutta.

Erilaisten tekstien tulkitseminen ja tuottaminen

Opiskelija

- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi niiden ilmaisutapoja
- tuottaa ja tulkitsee tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa
- antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta tuotetusta tekstistä
- muokkaa tuottamiaan tekstejä palautteen pohjalta.

Esiintymis- ja ryhmätyötaitojen kehittäminen

Opiskelija

- esittää sekä spontaanin että valmistellun esityksen ja havainnollistaa esitystään
- edistää ryhmän työskentelyä ja arvostaa muiden näkökantoja
- noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, saame

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Opiskelija

Erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimiminen saamen kielellä

Opiskelija

- viestii tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- asettaa viestinnälleen tavoitteita
- perustelee mielipiteensä ja väitteensä
- toimii yhteistyö- ja ryhmätilanteissa
- esittelee alansa liittyviä ilmiöitä tai asioita alan käsitteistöä käyttäen
- ymmärtää kielen ja vuorovaikutuksen merkityksen työelämässä ja yhteiskunnassa.

Eri lähteistä hankittujen tekstien käyttäminen ja tekstin luotettavuuden arvioiminen

Opiskelija

- tuntee omalla alallaan ja työelämässä käytettyjä tekstejä ja medioita
- tulkitsee erilaisten tekstien tavoitteita ja olennaisia merkityksiä
- hyödyntää tietolähteitä ja arvioi niiden luotettavuutta
- tekee muistiinpanoja ja tiivistää ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta
- noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa käyttämiinsä lähteisiin.

Erilaisten tekstien tuottaminen saamen kielellä

Opiskelija

- viestii tavoitteellisesti ilmaistessaan tunteitaan, ajatuksiaan tai mielipiteitään
- tuottaa omaan alansa ja työelämäänsä liittyviä tekstejä
- tuntee kirjoitetun kielen käytänteitä
- käyttää viestinnässään tarkoituksenmukaista tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Kielen ja kirjallisuuden muotojen ja merkitysten tunteminen

Opiskelija

- tiedostaa ja huomioi kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkityksen
- tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin
- lukee ja analysoi kaunokirjallisuutta.

Erilaisten tekstien tulkitseminen ja tuottaminen saamen kielellä

Opiskelija

- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi niiden ilmaisutapoja
- tuottaa ja tulkitsee tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa
- antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta tuotetusta tekstistä
- muokkaa tuottamiaan tekstejä palautteen pohjalta.

Esiintymis- ja ryhmätyötaitojen kehittäminen

Opiskelija

- esittää sekä spontaanin että valmistellun esityksen ja havainnollistaa esitystään
- edistää ryhmän työskentelyä ja arvostaa muiden näkökantoja

- noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, romani

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Opiskelija

Erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimiminen romanikielellä

Opiskelija

- viestii tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- asettaa viestinnälleen tavoitteita

- perustelee mielipiteensä ja väitteensä
- toimii yhteistyö- ja ryhmätilanteissa
- esittelee alansa liittyviä ilmiöitä tai asioita alan käsitteistöä käyttäen
- ymmärtää kielen ja vuorovaikutuksen merkityksen työelämässä ja yhteiskunnassa.

Eri lähteistä hankittujen tekstien käyttäminen ja tekstin luotettavuuden arvioiminen

Opiskelija

- tuntee omalla alallaan ja työelämässä käytettyjä tekstilajeja ja medioita
- tulkitsee erilaisten tekstien tavoitteita ja olennaisia merkityksiä
- hyödyntää tietolähteitä ja arvioi niiden luotettavuutta
- tekee muistiinpanoja ja tiivistää ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta
- noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa käyttämiinsä lähteisiin.

Erilaisten tekstien tuottaminen romanikielellä

Opiskelija

- viestii tavoitteellisesti ilmaistessaan tunteitaan, ajatuksiaan tai mielipiteitään
- tuottaa oman alansa ja työelämän tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä
- hallitsee kirjoitetun kielen käytänteitä
- käyttää viestinnässään tarkoituksenmukaista tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Kielen ja kirjallisuuden muotojen ja merkitysten tunteminen

Opiskelija

- tiedostaa ja huomioi kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkityksen
- tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin
- lukee ja analysoi kaunokirjallisuutta.

Erilaisten tekstien tulkitseminen ja tuottaminen romanikielellä

Opiskelija

- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi niiden ilmaisutapoja
- tuottaa ja tulkitsee tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa
- antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta tuotetusta tekstistä
- muokkaa tuottamiaan tekstejä palautteen pohjalta.

Esiintymis- ja ryhmätyötaitojen kehittäminen

Opiskelija

- esittää sekä spontaanin että valmistellun esityksen ja havainnollistaa esitystään
- edistää ryhmän työskentelyä ja arvostaa muiden näkökantoja
- noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, viittomakieli

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Opiskelija

Erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimiminen viittomakielellä

Opiskelija

- viestii tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- asettaa viestinnälleen tavoitteita
- perustelee mielipiteensä ja väitteensä
- toimii yhteistyö- ja ryhmätilanteissa
- esittelee alaansa liittyviä ilmiöitä tai asioita alan käsitteistöä käyttäen

- ymmärtää kielen ja vuorovaikutuksen merkityksen työelämässä ja yhteiskunnassa.

Eri lähteistä hankittujen viitottujen tekstien käyttäminen ja tekstin luotettavuuden arvioiminen

Opiskelija

- tuntee omalla alallaan ja työelämässä käytettyjä tekstilajeja ja medioita
- tulkitsee erilaisten viitottujen tekstien tavoitteita ja olennaisia merkityksiä
- hyödyntää tietolähteitä ja arvioi niiden luotettavuutta
- tekee muistiinpanoja ja tiivistää ydinasioita esitetyn ja nähdyn pohjalta
- noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa käyttämiinsä lähteisiin.

Erilaisten viitottujen tekstien tuottaminen

Opiskelija

- viestii tavoitteellisesti ilmaistessaan tunteitaan, ajatuksiaan tai mielipiteitään
- tuottaa oman alansa ja työelämän tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä
- tuottaa viittomakielen rakenteen mukaisia tekstejä
- käyttää viestinnässään tarkoituksenmukaista tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Suomalaisen viittomakielen ja viittomakielisen kirjallisuuden muotojen ja merkitysten tunteminen

Opiskelija

- tiedostaa ja huomioi kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkityksen
- tutustuu viittomakielisen kirjallisuuden eri lajeihin
- katsoo ja analysoi viittomakielisiä tekstejä.

Erilaisten viitottujen tekstien tulkitseminen ja tuottaminen

Opiskelija

- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi niiden ilmaisutapoja
- tuottaa ja tulkitsee viitottuja tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa
- antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta tuotetusta viitotusta tekstistä
- muokkaa tuottamiaan viitottuja tekstejä palautteen pohjalta.

Esiintymis- ja ryhmätyötaitojen kehittäminen

Opiskelija

- esittää sekä spontaanin että valmistellun esityksen ja havainnollistaa esitystään
- edistää ryhmän työskentelyä ja arvostaa muiden näkökantoja
- noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi viittomakielisille

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Opiskelija

Erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimiminen suomen kielellä käyttäen tarvittaessa tulkkausta

Opiskelija

- viestii tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- asettaa viestinnälleen tavoitteita
- perustelee mielipiteensä ja väitteensä
- toimii yhteistyö- ja ryhmätilanteissa

- esittelee alansa liittyviä ilmiöitä tai asioita alan käsitteistöä käyttäen
- ymmärtää kielen ja vuorovaikutuksen merkityksen työelämässä ja yhteiskunnassa.

Eri lähteistä hankittujen tekstien käyttäminen ja tekstin luotettavuuden arvioiminen

Opiskelija

- tuntee omalla alallaan ja työelämässä käytettyjä tekstilajeja ja medioita
- tulkitsee erilaisten tekstien tavoitteita ja olennaisia merkityksiä
- hyödyntää tietolähteitä ja arvioi niiden luotettavuutta
- tekee muistiinpanoja ja tiivistää ydinasioita kuullun tai tulkatun, luetun ja nähdyn pohjalta
- noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa käyttämiinsä lähteisiin.

Erilaisten tekstien tuottaminen suomen kielellä käyttäen tarvittaessa tulkkausta

Opiskelija

- viestii tavoitteellisesti ilmaistessaan tunteitaan, ajatuksiaan tai mielipiteitään
- tuottaa oman alansa ja työelämän tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä
- käyttää pääosin kielen perusrakenteita
- käyttää viestinnässään tarkoituksenmukaista tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Kielen ja kirjallisuuden muotojen ja merkitysten tunteminen

Opiskelija

- tiedostaa ja huomioi kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkityksen
- tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin
- lukee ja analysoi kaunokirjallisuutta.

Erilaisten tekstien tulkitseminen ja tuottaminen

Opiskelija

- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi niiden ilmaisutapoja
- tuottaa ja tulkitsee tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa
- antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta tuotetusta tekstistä
- muokkaa tuottamiaan tekstejä palautteen pohjalta.

Esiintymis- ja ryhmätyötaitojen kehittäminen

Opiskelija

- esittää sekä spontaanin että valmistellun esityksen käyttäen tarvittaessa tulkkausta ja havainnollistaa esitystään
- edistää ryhmän työskentelyä ja arvostaa muiden näkökantoja
- noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, opiskelijan oma äidinkieli

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Opiskelija

Erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimiminen omalla äidinkielellä

Opiskelija

- viestii tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- asettaa viestinnälleen tavoitteita
- perustelee mielipiteensä ja väitteensä
- toimii yhteistyö- ja ryhmätilanteissa
- esittelee alaansa liittyviä ilmiöitä tai asioita alan käsitteistöä käyttäen

- ymmärtää kielen ja vuorovaikutuksen merkityksen työelämässä ja yhteiskunnassa.

Eri lähteistä hankittujen tekstien käyttäminen ja tekstin luotettavuuden arvioiminen

Opiskelija

- tuntee omalla alallaan ja työelämässä käytettyjä tekstilajeja ja medioita
- tulkitsee erilaisten tekstien tavoitteita ja olennaisia merkityksiä
- hyödyntää tietolähteitä ja arvioi niiden luotettavuutta
- tekee muistiinpanoja ja tiivistää ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta
- noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa käyttämiinsä lähteisiin.

Erilaisten tekstien tuottaminen omalla äidinkielellä

Opiskelija

- viestii tavoitteellisesti ilmaistessaan tunteitaan, ajatuksiaan tai mielipiteitään
- tuottaa oman alansa ja työelämän tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä
- hallitsee kirjoitetun kielen käytänteitä
- käyttää viestinnässään tarkoituksenmukaista tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Kielen ja kirjallisuuden muotojen ja merkitysten tunteminen

Opiskelija

- tiedostaa ja huomioi kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkityksen
- tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin
- lukee ja analysoi kaunokirjallisuutta.

Erilaisten tekstien tulkitseminen ja tuottaminen omalla äidinkielellä

Opiskelija

- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi niiden ilmaisutapoja
- tuottaa ja tulkitsee tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa
- antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta tuotetusta tekstistä
- muokkaa tuottamiaan tekstejä palautteen pohjalta.

Esiintymis- ja ryhmätyötaitojen kehittäminen

Opiskelija

- esittää sekä spontaanin että valmistellun esityksen ja havainnollistaa esitystään
- edistää ryhmän työskentelyä ja arvostaa muiden näkökantoja
- noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi toisena kielenä

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Opiskelija

Erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Opiskelija

- viestii tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- asettaa viestinnälleen tavoitteita
- perustelee mielipiteensä ja väitteensä ymmärrettävästi
- toimii yhteistyö- ja ryhmätilanteissa
- esittelee alaansa liittyviä ilmiöitä tai asioita tarkoituksenmukaista alan käsitteistöä käyttäen

- ymmärtää kielen ja vuorovaikutuksen merkityksen työelämässä ja yhteiskunnassa
- kehittää suomen kielen taitoaan tavoitteellisesti.

Eri lähteistä hankittujen tekstien käyttäminen ja tekstin luotettavuuden arvioiminen

Opiskelija

- tuntee omalla alallaan ja työelämässä käytettyjä tekstilajeja ja medioita
- tunnistaa erilaisten tekstien tavoitteita ja olennaisia merkityksiä
- hyödyntää tietolähteitä ja arvioi niiden luotettavuutta
- tekee muistiinpanoja ja tiivistää keskeisiä ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta
- noudattaa tekijänoikeuksia asianmukaisesti.

Erilaisten tekstien tuottaminen

Opiskelija

- viestii tavoitteellisesti ilmaistessaan tunteitaan, ajatuksiaan tai mielipiteitään
- tuottaa oman alansa ja työelämän tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä
- käyttää pääosin kielen perusrakenteita
- käyttää kirjoitetun kielen käytänteitä tarkoituksenmukaisesti
- käyttää viestinnässään tarkoituksenmukaista tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Kielen ja kirjallisuuden muotojen ja merkitysten tunteminen

Opiskelija

- tiedostaa ja huomioi kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkitystä
- tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin
- lukee suomenkielistä kirjallisuutta.

Erilaisten tekstien tulkitseminen ja tuottaminen

Opiskelija

- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi niiden ilmaisutapoja
- tuottaa ja tulkitsee tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa
- antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta tuotetusta tekstistä
- muokkaa tuottamiaan tekstejä palautteen pohjalta.

Esiintymis- ja ryhmätyötaitojen kehittäminen

Opiskelija

- esittää sekä spontaanin että valmistellun esityksen ja havainnollistaa esitystään
- edistää ryhmän työskentelyä ja arvostaa muiden näkökantoja
- noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Viestintä ja vuorovaikutus toisella kotimaisella kielellä, ruotsi

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Opiskelija

Toisen kotimaisen kielen käyttäminen työhön liittyvissä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

Opiskelija

- selviytyy rutiininomaisista päivittäiseen elämään liittyvistä vuorovaikutustilanteista
- tulkitsee alaansa liittyviä suppeita tekstejä
- tuottaa lyhyitä viestejä käyttäen alaan liittyvää sanastoa.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Toisella kotimaisella kielellä viestiminen työelämän vuorovaikutustilanteissa

Opiskelija

- selviytyy päivittäisissä työhön liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- ilmaisee itseään tilanteen mukaan käyttäen ruotsin kielelle ja kulttuurille ominaisia ilmaisuja
- tuottaa alansa liittyviä tekstejä
- valikoi ja hyödyntää erilaisia tietolähteitä toisella kotimaisella kielellä.

Kansalliskielten ja kulttuurien merkityksen ymmärtäminen kulttuurisesti moninaisessa Suomessa

Opiskelija

- ymmärtää ja huomioi ruotsin kielen aseman kansalliskielenä ja sen merkityksen kulttuurisesti moninaisessa Suomessa
- ymmärtää ruotsin kielen ja kulttuurin merkityksen pohjoismaisessa yhteistyössä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä

Pakolliset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Vieraan kielen käyttäminen erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

Opiskelija

- selviytyy suullisista vuorovaikutustilanteista
- tuottaa vuorovaikutuksessa tarvittavia tekstejä
- keskustele työtavistaan
- tuottaa alaansa liittyviä tekstejä
- tulkitsee alaansa liittyviä tekstejä

- arvioi ja kehittää kielitaitoaan.

Tiedon hakeminen erilaisista vieraskielisistä lähteistä

Opiskelija

- hakee toiminnassaan tarpeellista vieraskielistä tietoa eri lähteistä
- arvioi ja valikoi tietoa tarkoituksenmukaisuuden, luotettavuuden ja ajantasaisuuden kannalta.

Kielellisesti ja kulttuurisesti monimuotoisessa ympäristössä toimiminen

Opiskelija

- tuntee opiskelemaisensa kielen ja kulttuurin vaikutuksen vuorovaikutustilanteeseen
- viestii monikielisessä ja kulttuurisessa ympäristössä
- kohtaa ihmiset yhdenvertaisesti ja arvostaen.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Vieraalla kielellä viestiminen työelämän tilanteissa

Opiskelija

- selviytyy monenlaisista työhön liittyvistä vuorovaikutustilanteista
- ilmaisee itseään tilanteen edellyttämällä tavalla.

Aktiivisena kansalaisena toimiminen vieraskielisissä yhteyksissä

Opiskelija

- toimii aktiivisena kansalaisena vierasta kieltä käyttäen
- viestii vieraalla kielellä työssä ja arkielämässä ymmärtäen oikeutensa ja velvollisuutensa
- ottaa toiminnassaan huomioon eri kulttuurien keskeiset piirteet.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Toiminta digitaalisessa ympäristössä

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Opiskelija

Tieto- ja viestintätekniisten laitteiden valinta ja käyttö

Opiskelija

- valitsee käyttötarkoituksenmukaiset laitteet ja sovellukset
- käyttää tarkoituksenmukaisia digitaalisia laitteita

Digitaalisten palveluiden ja sovellusten käyttö

Opiskelija

- hakee, käsittelee ja jakaa eri muotoista tietoa
- arvioi digitaalisen sisällön luotettavuutta
- käyttää yleisimpiä tekstinkäsittely-, taulukkolaskenta- ja esitysgrafiikkasovelluksia
- käyttää tarkoituksenmukaisia digitaalisia palveluita ja sovelluksia työtehtävissään

Vastuullinen ja turvallinen toiminta

Opiskelija

- noudattaa tietosuoja- ja tietoturvaohjeistusta
- suojaa henkilökohtaisia tietojaan ja yksityisyyttään
- tunnistaa tyypillisimpiä kyber- ja tietoturvauhkia
- käyttää viestipalveluita ja sosiaalisen median palveluita vastuullisesti
- käyttää ja jakaa digitaalisia sisältöjä noudattaen tekijänoikeuksia
- tunnistaa digitaalisten laitteiden ja sovellusten käytön vaikutuksia terveyteen ja hyvinvointiin

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Digitaalisten ympäristöjen ja sovelluksien hyödyntäminen

Opiskelija

- tunnistaa työnsä kannalta keskeisiä verkkoyhteisöjä
- hyödyntää yhteisöllisen työskentelyn alustoja ja palveluita
- rakentaa ammatillista verkkoidentiteettiään

Digitaalisten sisältöjen tuottaminen ja jakaminen

Opiskelija

- tuottaa ja jakaa vastuullisesti digitaalista aineistoa ammattiinsa liittyvissä verkostoissa
- käyttää tai muokkaa sisältöjä huomioiden käyttö- ja tekijänoikeudet

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Taide ja luova ilmaisu

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Opiskelija

Kulttuurien ja taiteen merkityksen tunnistaminen hyvinvoinnille

Opiskelija

- hyödyntää kulttuurien ja taiteen eri muotoja työssään
- tunnistaa esimerkkejä paikallisesta ja kansallisesta kulttuurista ja taiteesta
- tunnistaa taiteen ja kulttuurin vaikutuksia hyvinvoinnille.

Itsensä ilmaisu taiteen ja luovan ilmaisun keinoin

Opiskelija

- kehittää omaa luovaa ilmaisuaan
- ilmaisee itseään taiteen ja luovan ilmaisun keinoin itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa.

Luova itsensä ilmaisu kirjoittamalla

Opiskelija

- kokeilee luovan kirjoittamisen erilaisia tapoja
- hyödyntää kirjoittaessaan erilaisia kuvitteellisia tekstejä
- käyttää kaunokirjallisuutta työnsä tukena.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Tiedon havainnointi ja kerääminen kulttuuriympäristöstä ja sen ilmiöistä

Opiskelija

- havainnoi kulttuuriympäristöään
- kerää tietoa kulttuuriympäristönsä ilmiöistä valitsemastaan näkökulmasta.

Teoksen, tuotteen tai palvelun toteutuksen suunnitleminen ja kokeileminen luovan ilmaisun keinoin

Opiskelija

- suunnittelee teoksen, tuotteen tai palvelun käyttäen luovan ilmaisun keinoja
- kokeilee teoksen, tuotteen tai palvelun toteuttamista luovan ilmaisun keinoin.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

2.51. Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 6 osp (106728)

Matematiikka ja matematiikan soveltaminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Opiskelija

Perusmatematiikan käyttö työ- ja arkielämässä

Opiskelija

- laskee peruslaskutoimitukset kokonais-, desimaali- ja murtoluvuilla

- laskee prosenttilaskut
- tekee talousmatematiikan laskelmia (tulot, menot, korot, lainat ja verot)
- toteuttaa mittayksiköiden muunnoksia
- ratkaisee ensimmäisen asteen yhtälöitä
- laskee tavanomaisimpia pinta-ala- ja tilavuuslaskutoimituksia
- laskee mittakaavaan liittyviä laskutoimituksia
- hyödyntää suorakulmaisen kolmion geometriaa käytännön ongelmien ratkaisemisessa.

Loogisen päättelykyvyn, matemaattisten menetelmien ja apuvälineiden käyttö matemaattisten ongelmien ratkaisemiseen

Opiskelija

- mallintaa yksinkertaisia ongelmia ensimmäisen ja vaillinaisen toisen asteen yhtälöillä, ratkaisee ne ja tulkitsee saatuja tuloksia
- käyttää laskinta, taulukkolaskentaohjelmaa ja muita apuvälineitä ongelmien ratkaisemiseen
- etsii taulukoista ja kuvaajista ongelmien ratkaisemisessa tarvittavaa tietoa
- käsittelee ja havainnollistaa tilastollisia aineistoja
- määrittää ja tulkitsee tunnuslukuja (keskiarvon, moodin ja mediaanin) tilastollisista aineistoista
- havaitsee suureiden välisiä riippuvuuksia ja verrannollisuuksia.

Tulosten oikeellisuuden, suuruusluokan ja käytetyn ratkaisumenetelmän arviointi

Opiskelija

- varmistaa laskelmien oikeellisuuden
- varmistaa, että tuloksen yksikkö ja numerotarkkuus on mielekäs
- arvioi käytetyn ratkaisumenetelmän käyttökelpoisuutta.

Matemaattisen osaamisen arviointi ja merkityksen tunnistaminen

Opiskelija

- tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa matemaattisessa osaamisessaan
- tunnistaa matematiikan merkityksen työvälineenä työ- ja arkielämässä.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Matemaattisten ongelmien ratkaiseminen päättelemällä, yhtälöillä ja kuvaajien avulla

Opiskelija

- hyödyntää toisen asteen yhtälöitä, yhtälöpareja, taulukoita ja kuvaajia matemaattisten ongelmien ratkaisemisessa
- tunnistaa eksponentiaalisen mallin ja ratkaisee yksinkertaisen eksponenttiyhtälön
- hyödyntää suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa matemaattisten ongelmien ratkaisemisessa.

Matemaattisen tiedon hankinta, ryhmittely ja tulkinta

Opiskelija

- käyttää tilastoja, taulukoita ja graafisia esityksiä matemaattisen tiedon tunnistamiseen ja vertailuun
- tunnistaa normaalijakauman käsitteen ja graafisen esityksen
- kerää, ryhmittelee ja analysoi taulukoitua ja graafista tietoa eri lähteistä.

Informaation tuottaminen tilastoaineistosta ja todennäköisyyksien laskenta

Opiskelija

- tuottaa ja tulkitsee tilastoaineistosta keskiluvut ja keskihajonnan sekä diskreetin jakauman odotusarvon
- tunnistaa todennäköisyyslaskennan merkityksen ja laskee todennäköisyyksiä.

Ratkaisujen oikeellisuuden ja tulosten suurusluokan arviointi

Opiskelija

- varmistaa matemaattisten ratkaisujen oikeellisuuden
- päättelee matemaattisten ratkaisujen tuloksen suurusluokan.

Talousmatematiikan soveltaminen

Opiskelija

- tekee kustannus- ja kannattavuusvertailuja
- tekee kustannus- ja kannattavuusvertailujen pohjalta johtopäätöksiä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Fysikaaliset ja kemialliset ilmiöt ja niiden soveltaminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Opiskelija

Fysiikan käsitteiden ja suureiden välisten riippuvuuksien tunnistaminen ja laskutoimituksien tekeminen

Opiskelija

- kuvaa ja perustelee tavanomaisia fysiikan ilmiöitä (liike, voima, energia, lämpö ja sähkö) keskeisillä käsitteillä
- yhdistää tavanomaiset fysiikan ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja suureet toisiinsa
- ratkaisee yksinkertaisia tasaiseen liikkeeseen ja energiaan liittyviä laskutehtäviä.

Kemian käsitteiden ja suureiden välisten riippuvuuksien tunnistaminen ja laskutoimituksien tekeminen

Opiskelija

- kuvaa ja perustelee tavanomaisia kemian ilmiöitä (alkuaineet ja yhdisteet, seokset, kemialliset reaktiot ja sidokset, hapettuminen ja pelkistyminen sekä hapot ja emäkset) keskeisillä käsitteillä
- yhdistää tavanomaiset kemian ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja suureet toisiinsa
- ratkaisee yksikertaisia ainemääriä ja pitoisuuteen liittyviä laskutehtäviä.

Kemian ja fysiikan taitojen soveltaminen ja osaaminen työ- ja arkielämässä

Opiskelija

- tunnistaa, mihin fysiikkaa ja kemiaa tarvitaan työ- ja arkielämässä
- tunnistaa, mitä fysiikan lainalaisuuksia ja turvallisuusnäkökohtia tulisi huomioida työ- ja arkielämässä
- ottaa huomioon työ- ja arkielämässä käytettävien kemiallisten aineiden ominaisuudet ja mahdolliset ympäristöriskit
- tunnistaa ilmiöiden ja aineiden ympäristövaikutuksia
- hyödyntää kemikaalien käyttöturvallisuustiedotteita
- käsittelee kemiallisia aineita vaarantamatta omaa, muiden tai ympäristön turvallisuutta
- tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa fysiikan ja kemian osaamisessaan

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Fysikaalisiin ja kemiallisiin ilmiöihin liittyvien kokeellisten mittausten tekeminen ja havainnointi

Opiskelija

- tekee kokeellisia mittauksia ja havainnoi mekaniikan ja energian ilmiöitä ja niiden lainalaisuuksia käyttäen soveltuvia menetelmiä ja välineitä
- tekee kokeellisia mittauksia ja havainnoi happoihin ja emäksiin, hapettumiseen ja pelkistymiseen sekä orgaaniseen kemiaan liittyviä kemiallisia ilmiöitä ja niiden lainalaisuuksia käyttäen soveltuvia menetelmiä ja välineitä.

Kokeellisten mittaustulosten käsittely ja havaintojen analysointi

Opiskelija

- esittää keskeiset mittaustulokset taulukoilla ja graafisilla esityksillä
- käsittelee mittaustuloksia matemaattisilla menetelmillä ja mallintaa havaitsemiaan ilmiöitä
- määrittelee mahdollisia mittaustulosten virhetekijöitä ja ilmoittaa tuloksen tarkoituksenmukaisella tarkkuudella
- arvioi mittaustulosten luotettavuutta
- tekee mittaustuloksista johtopäätöksiä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

2.52. Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen, 9 osp (106729)

Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Opiskelija

Suomalaisessa yhteiskunnassa toimiminen

Opiskelija

- tuntee kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet

- noudattaa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteita
- toimii aktiivisena kansalaisena sekä käyttää monipuolisia vaikuttamisen tapoja.

Yhteiskunnan palvelujen käyttö ja kuluttajana toimiminen

Opiskelija

- tuntee ja osaa käyttää yhteiskunnan palveluja
- tunnistaa oikeutensa ja velvollisuutensa kuluttajana
- toimii vastuullisena kuluttajana
- hankkii tarvitsemaansa tietoa kuluttaja-asioissa.

Oman talouden suunnittelu ja talouteen liittyvien riskien arviointi

Opiskelija

- arvioi ja tunnistaa taloudelliseen tilanteeseensa vaikuttavia tekijöitä
- seuraa tulojaan ja menojaan
- suunnittelee hankintoja
- vertailee erilaisia rahoitusvaihtoehtoja
- asettaa henkilökohtaisia taloudellisia tavoitteita
- ennakoii talouteensa vaikuttavia riskitekijöitä erilaisissa elämäntilanteissa.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Yhteiskunnallinen osallistuminen ja vaikuttaminen

Opiskelija

- hakee tietoa yhteiskunnallisista vaikuttamismahdollisuuksista
- seuraa yhteiskunnallista päätöksentekoa
- osallistuu yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

Alan yhteiskunnallisen merkityksen arvioiminen

Opiskelija

- seuraa alan yhteiskunnallista keskustelua
- arvioi alansa merkitystä yhteiskunnassa ja tulevaisuuden näkymiä.

Kansantalouden perusasiat ja keskeiset toimijat

Opiskelija

- seuraa taloutta koskevaa uutisointia
- tunnistaa yhteiskunnallisen ja taloudellisen tilanteen kehityksen merkityksen yleisesti ja oman alan työpaikkoihin ja työllistymiseen
- ymmärtää kansantalouden perusasiat, -käsitteet ja keskeiset toimijat.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Työelämässä toimiminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Opiskelija

Alan työmarkkinoiden tilanteen ja osaamistarpeiden selvittäminen

Opiskelija

- selvittää alan työmarkkinoiden tilannetta
- tuntee työmarkkinajärjestelmän keskeiset periaatteet
- tietää alansa keskeiset ammatilliset verkostot
- tunnistaa alansa eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista.

Työsopimuksen solmiminen työnantajan kanssa

Opiskelija

- perehtyy oman alansa työehtoihin ja keskeiseen työlainsäädäntöön
- tarkistaa työsopimuksen sisällön käyttäen tarvittaessa asiantuntija-apua.

Työyhteisön osana toimiminen

Opiskelija

- noudattaa annettuja työaikoja ja sovittuja toimintatapoja sekä toimii joustavasti erilaisissa tilanteissa
- noudattaa työssään ulkoasuun ja pukeutumiseen liittyviä ohjeita
- käyttää työssään tarkoituksenmukaista suojavaatetusta ja noudattaa työturvallisuusohjeita
- työskentelee luontevasti osana monimuotoista ja kulttuurisesti moninaista työyhteisöä.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Työyhteisön jäsenenä toimiminen

Opiskelija

- tunnistaa oman roolinsa työyhteisön jäsenenä
- työskentelee työpaikan toimintakulttuurin mukaisesti
- noudattaa sovittuja toimintatapoja ja kehittää omia toimintatapojaan.

Työelämän erilaisissa vuorovaikutus- ja ryhmätilanteissa toimiminen

Opiskelija

- toimii rakentavasti erilaisissa työelämän vuorovaikutustilanteissa
- kehittää vuorovaikutustaitojaan saamansa palautteen mukaisesti
- toimii erilaisissa ryhmätilanteissa oman työtehtävänsä ja työpaikan toimintakulttuurin mukaisesti
- käyttää tarkoituksenmukaista psykologista tietoa oman ja työyhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi.

Alan työtehtävien selvittäminen kansallisilla ja kansainvälisillä työmarkkinoilla

Opiskelija

- etsii itsenäisesti tietoa oman alansa työpaikoista kansallisilla ja kansainvälisillä työmarkkinoilla
- löytää itselleen soveltuvia työpaikkoja kansallisilta ja kansainvälisiltä työmarkkinoilta.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Opiskelija

Omien kiinnostuksen kohteiden, mahdollisuuksien ja tuen tarpeiden tunnistaminen

Opiskelija

- seuraa oman oppimisensa edistymistä ja osaamisensa hankkimista tunnistuen mahdollisen tuen tarpeen
- tunnistaa kiinnostuksensa kohteita ja omia ammatillisia mahdollisuuksiaan
- selvittää ja tunnistaa omia vahvuuksiaan, valmiuksiaan ja kehittämiskohteitaan
- arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan säännöllisesti.

Tutkintoa ja uraa koskevien valintojen tekeminen

Opiskelija

- selvittää itselleen sopivia vaihtoehtoja oman urasuunnitelmansa tueksi käyttäen erilaisia tietolähteitä ja sähköisiä ohjauspalveluja
- tietää oman tutkinnon muodostumisen, tutkinnossa vaadittavat suoritukset ja valinnan mahdollisuudet, jotka edistävät työelämään sijoittumista ja omaa urasuunnitelmaa
- seuraa tutkinnon suorittamisen edistymistä
- käyttää tarkoituksen mukaisia oppimisympäristöjä osaamisensa hankkimisessa.

Tiedon hankkiminen erilaisista jatkokoulutusmahdollisuuksista ja koulutustarjonnasta tutkinnon suorittamisen aikana

Opiskelija

- käyttää jatkokoulutukseen ja tulevaisuuden suunnitteluun tarvittavia tietolähteitä, ohjauspalveluja ja hakujärjestelmiä
- hankkii tietoa itselleen sopivista jatkokoulutuksen vaihtoehtoista ja tekee urasuunnitelman
- perehtyy jatkokoulutuksen pääsyvaatimuksiin, hakumenettelyyn ja valintakriteereihin.

Työllistymiseen ja oman osaamisen esittelyyn valmistautuminen tutkinnon suorittamisen aikana

Opiskelija

- perehtyy työelämän tarjoamiin mahdollisuuksiin, työympäristöihin, ja kartoittaa itselleen sopivia uravaihtoehtoja
- tekee omaa osaamistaan ja vahvuuksiaan näkyväksi työnhakua varten ja esittelee osaamistaan kattavasti
- hakee työpaikkoja ja hyödyntää hakujärjestelmiä ja -menetelmiä
- päivittää urasuunnitelmaansa työllistymistä varten.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Opiskelija

Yrityksen tavoitteiden mukaisesti toimiminen

Opiskelija

- ymmärtää yritystoiminnan merkityksen yhteiskunnassa
- toimii asiakaslähtöisesti ja taloudellisesti
- ymmärtää oman toimintansa merkityksen osana työyhteisöä.

Liikeidean ja sen toteuttamismahdollisuuksien arvioiminen

Opiskelija

- ideoi liikeidean asiakkaiden tarpeet huomioiden
- löytää yrityksen perustamista tukevat keskeiset palvelut ja tietolähteet
- selvittää liikeidean toteuttamiseksi tarvittavia verkostoja
- arvioi liikeidean toteuttamisen taloudellisia edellytyksiä
- arvioi omia valmiuksiaan toimia yrittäjänä
- selvittää yritystoiminnan riskejä ja mahdollisuuksia.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Opiskelija

Terveystiestä ja toimintakyvystä huolehtiminen

Opiskelija

- etsii monipuolista tietoa ikäluokkansa terveyseroista ja mahdollisuuksista oman terveytensä ja toimintakykynsä edistämiseksi
- laatii itselleen tilannekohtaisesti päivitettävän ja monipuolisen suunnitelman terveytensä ja hyvinvointinsa edistämiseksi ottaen siinä huomioon liikunnan, ravitsemuksen, palautumisen, unen, mielen hyvinvoinnin, nikotiinittomuuden ja päihteettömyyden, seksuaaliterveyden ja ihmissuhteiden merkityksen opiskelu- ja työkyvyn ylläpitämiseksi
- edistää terveyttään ja hyvinvointiaan aktiivisesti ja arvioi realistisesti suunnitelman toteutumista ja tavoitteiden saavuttamista hyödyntäen arvioinnissa myös muilta saamaansa palautetta.

Toimintaympäristön ja toiminnan turvallisuuden ja terveellisyyden arvioiminen

Opiskelija

- toimii sovittujen turvallisuutta ja terveyttä edistävien toimintaohjeiden mukaisesti yhteistyössä muiden kanssa ja arvioi toimintatapojensa kehittämistarpeita
- ottaa työssään monipuolisesti huomioon oman ammatinsa kuormittavuustekijät ja edistää työkykyään
- selvittää ergonomian vaikutukset työkykyyn erilaisissa työympäristöissä.

Opiskelu- ja työkyvyn sekä hyvinvoinnin edistäminen liikunnan avulla

Opiskelija

- hakee monipuolisesti tietoa liikkumisen hyödyistä ja vaatimuksista terveydelle sekä opiskelu- ja työkyvylle ja ottaa tiedot huomioon fyysistä toimintakykyä edistävissä suunnitelmassaan huomioiden myös alakohtaiset vaatimukset opiskelu- ja työkyvyn ylläpitoon
- kehittää opiskelu- ja työkyvyn vaatimia fyysisiä ominaisuuksiaan ja ergonomiataitojaan
- liikkuu parhaansa yrittäen kaikissa liikuntatilanteissa edistäen opiskelu- ja työkykyään.

Tapaturmien syntymisen ehkäiseminen ja ensiavun antaminen

Opiskelija

- toimii huolellisesti ja ehkäisee tapaturmien syntymistä
- antaa ensiapua ja hakee oikea-aikaisesti lisäapua
- estää toiminnallaan lisätapaturmien syntymistä.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen ja edistäminen liikunnan avulla

Opiskelija

- seuraa, arvioi ja pitää yllä fyysistä toimintakykyään sekä osallistuu liikuntatilanteisiin aktiivisesti edistäen reilun pelin periaatteiden toteutumista
- soveltaa monipuolisesti liikunnan harrastamiseen tarvittavia motorisia perustaitoja ja liikunnan lajitaitoja
- arvioi perustellusti kuormittumistaan ja työkykyvaatimuksia suhteessa omaan toimintakykyynsä.

Oppilaitosyhteisön ja opiskelijoiden hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen

Opiskelija

- toimii aktiivisesti opiskelijaryhmän jäsenenä sekä suunnittelee ja osallistuu opiskelijoiden järjestämiin liikunta- ja muihin tapahtumiin ja tilaisuuksiin hyvinvointia ja osallisuutta edistävästi.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Kestävän kehityksen edistäminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Opiskelija

Kestävän kehityksen periaatteet

Opiskelija

- tietää kestävän kehityksen ekologisen, taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyyskeskeiset tavoitteet ja näiden kytkeytymisen toisiinsa
- hahmottaa ihmisen toiminnan merkityksen ilmastonmuutokseen
- ymmärtää luonnon monimuotoisuuden merkityksen ja tunnistaa luonnonvarojen kestävän käytön välttämättömyyden kansallisesti ja globaalisti
- tunnistaa kestävän kehityksen toimintatapoja omassa elämässään ja työssään.

Hiilineutraalisuus ja kiertotalous

Opiskelija

- ymmärtää hiilineutraalisuuden ja kiertotalouden periaatteet
- tunnistaa tuotteen tai palvelun energia- ja materiaalitehokkuuden.

Toiminnan eettiset näkökulmat

Opiskelija

- tunnistaa työhön sisältyviä eettisiä valintoja
- arvioi omia ja muiden ratkaisuja eettisesti.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

Kestävän kehityksen arviointi

Opiskelija

- perehtyy työpaikan tai alan toimintaan kestävän kehityksen näkökulmista
- arvioi työpaikan tai alan kestävään kehitykseen vaikuttavia tekijöitä
- tekee ehdotuksia kestävän kehityksen kehittämiskohteista.

Kestävän kehityksen toimintatapojen suunnittelu

Opiskelija

- määrittelee tavoitteet kestävän kehityksen edistämiseen ja ongelmien ratkaisemiseen työpaikallaan tai alallaan
- valitsee kestävästä kehityksestä edistävät keinot ja toimintatavat
- aikatauluttaa tehtävät ja määrittää resurssit
- suunnittelee tarvittavan yhteistyön.

Kestävän kehityksen aktiivisena toimijana toimiminen

Opiskelija

- toteuttaa kestävän kehityksen toimintatapoja työpaikallaan tai alallaan
- toimii kestävän kehityksen esimerkkinä ja kannustaa muita kestävän kehityksen toimintaan
- viestii toimintatapojen muutostarpeista.

Kestävän kehityksen toiminnan onnistumisen arvioiminen

Opiskelija

- arvioi toimintatapojen tai tuotosten muuttumista työpaikallaan tai alallaan
- esittää kehittämistarpeita kestävän kehityksen edistämiseen tulevaisuudessa.

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

4. Liite 1. Arvoperusta

Ammatillisen koulutuksen tuottama osaaminen uudistaa ja kehittää yksilöitä, työelämää ja yhteiskuntaa. Ammatillinen koulutus antaa valmiuksia yksilöille ja yhteisöille tehdä ratkaisuja eettisen ja kriittisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Osallisuus, aktiivinen toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat ammatillisen koulutuksen toiminnassa.

Ammatillinen koulutus edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä hyvinvointia ja demokratiaa. Ihmisoikeuksien kunnioittaminen, suvaitsevaisuus, erilaisuus ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja ne toteutuvat koulutuksessa. Avoimuus luo turvallisuutta ja luottamusta.

Ammatillinen koulutus perustuu työelämän osaamistarpeisiin ja tarjoaa opiskelijan tavoitteisiin ja elämäntilanteeseen sopivia osaamisen kehittämisen tapoja. Toimintaympäristöjen muuttuessa ammatit muuttuvat ja jokaisen vastuu osaamisensa kehittämisestä korostuu. Ammatillinen koulutus vastaa yksilöiden, työelämän ja yhteiskunnan osaamistarpeiden muutoksiin joustavasti ja vaikuttavasti.

Ammatillisessa koulutuksessa ymmärretään kestävän elämäntavan välttämättömyys ja rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Ammatillinen koulutus lisää ymmärrystä luonnonvarojen kestävästä käytöstä, ilmastonmuutoksen hillinnästä ja siihen sopeutumisesta sekä luonnon monimuotoisuuden säilyttämisestä. Turvallinen työskentely, yrittäjämäinen asenne ja talouden hallinta ovat osa ammattitaitoa. Kansainvälistyminen ja globaali vastuu vahvistuvat.

Arvoperusta toteutuu ammatillisen koulutuksen toimintakulttuurissa, osaamisen hankkimisessa ja osoittamisessa sekä oppimisympäristöissä.

5. Liite 2. Luvat ja pätevyudet

Tutkinnossa edellytyksenä on, että opiskelija suorittaa säädösperusteiset sekä työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa ja osaamistavoitteissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.